

ตำราการฝึกช้าง

สถาบันคชบาลแห่งชาติในพระอุปถัมภ์ฯ

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

บรรณาธิการ

น.สพ.ดร.ทวีโกศ อังควาณิช

กองบรรณาธิการ

น.สพ. ขจรพัฒน์ บุญประเสริฐ

นายผดุงเดช คำสม

นายพัฒนา จันทาแว่น

นางสาวอรุณี บุญดี

ครูฝึก / ผู้เขียน

นายสมชาติ ช่างการ

นายศราวุธ พวงแก้ว

นายไกรสร เครือจันทร์

นายสุบิน คำภีระ

นายประหยัด แสนคำฟู

นายแดง เชื้อนคำ

นายจรัญ พวงแก้ว

นายก้องเกียรติ ก่อใจ

คำนิยม

โรงเรียนอนุบาล กับมหาวิทยาลัย มีบทบาทหน้าที่ต่างกัน แต่มีความสำคัญเหมือนกัน จะไม่มี บัณฑิต ที่ดี ถ้าไม่มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่วัยเยาว์ การฝึกช้างก็เช่นกัน โรงเรียนฝึกลูกช้าง ถือเป็นปฐมบท ของการมีช้างคุณภาพ ที่เหมาะสมกับสถานะการณ์ ในแต่ละยุคสมัย การพัฒนา และปรับวิธีการเรียน การสอน จึงต้องพัฒนาปรับปรุง อยู่ตลอดเวลา ผมถือเป็นเกียรติ ที่มีส่วนในการเรียน การสอนเบื้องต้นนี้ และขอให้น้องๆ อย่าเกรงใจที่จะปรับเปลี่ยน พัฒนา ให้ดียิ่งๆขึ้นไป หากมีสิ่งใดที่จะขอเป็นประโยชน์ได้บ้าง ก็ขอให้บอก ยินดีอย่างยิ่ง

และขอถือโอกาสนี้ การระต่อทุกความพยายาม ความตั้งใจ ช่วยช้างไทย ให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

นายประสพ ทิพย์ประเสริฐ

ผู้เชี่ยวชาญเรื่องช้าง

(อดีตหัวหน้าฝ่ายโรงเรียนฝึกควาญช้าง)

คำนิยาม

ทำไมต้องฝึกช้างและลูกช้าง

ช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง ช้างเป็นสัตว์พาหนะของมนุษย์แต่ช้างมีรูปร่างที่สูงใหญ่ มีพลังกำลังมาก ช้างเป็นสัตว์ที่น่ารัก แต่แฝงไว้ด้วยความดุร้าย จึงจำเป็นต้องมีการฝึกสอนให้ช้างและลูกช้าง รู้คำสั่งของควาญช้าง เพื่อที่จักอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย ในอดีตเจ้าของช้างและควาญช้าง ต้องฝึกสอนช้างใช้งาน เช่น ช้างลากไม้ เพื่อนำมาปลูกบ้าน สร้างเมือง หรือขนส่งสินค้าอื่นๆ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องใช้แรงงานของช้าง

ความเชื่อของบรรพบุรุษของคนเลี้ยงช้างก่อนจะฝึกสอนช้างและลูกช้าง จะต้องมีการประกอบพิธีกรรมที่สำคัญ เช่น บูชาท้าวจาดูโลกบาล ทั้ง ๔ ทิศ และบูชาครูบาอาจารย์ของหมอช้างก่อน เพื่อให้เกิดเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของช้างและควาญช้างตลอดจนถึงตัวของช้าง ถ้าไม่ฝึกสอนช้าง เจ้าของช้างและควาญช้างอาจไม่สามารถนำพาเอาช้างออกไปใช้งานได้เลยช้างก็ไม่สามารถอยู่ร่วมกับมนุษย์และควาญได้ ถ้าเราฝึกสอนช้างให้รู้จักคำสั่งของควาญช้างแล้ว ช้างจะอยู่กับควาญและพาช้างไปใช้งานได้โดยไม่ทำร้ายหรือดุร้าย

ปัจจุบันนี้ทางสถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการฝึกช้างและลูกช้างแบบใหม่ โดยฝึกช้างเชิงบวก โดยครูฝึกช้างและควาญช้างได้พาเอาแม่ช้างและลูกช้าง มาเตรียมการฝึก เพื่อให้แม่ช้างและลูกช้างคุ้นเคยกับครูฝึก ควาญใหม่ และสถานที่ รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งครูฝึกจะใช้เวลาให้ช้างคุ้นเคย ประมาณ ๒ สัปดาห์หรือจนกว่าแม่ช้างและลูกช้างจะคุ้นเคยหรือไม่หวาดระแวง ไม่ทำร้ายครูฝึกและควาญช้าง ครูฝึกจะแยกลูกช้างมาฝึก ให้รู้คำสั่งของควาญช้าง อยู่ใกล้ๆกับแม่เพื่อไม่ให้ลูกช้างเครียด จนเกินไป เมื่อครูฝึกและควาญช้างพิจารณาแล้วลูกช้างไม่เครียด และคลายความกังวลลง ไม่หวาดระแวงครูฝึกและควาญช้างจะเริ่มทำการฝึก ตามลำดับขั้น เช่น ป.๑ การฝึกเพื่อการรักษา ป.๒ การฝึกใช้คำสั่งบนคอ ป.๓ การฝึกใช้คำสั่งบนพื้น ป.๔ การฝึกเพิ่มความสามารถ และอันดับสุดท้ายฝึกเพื่อการขนย้าย ซึ่งเบื้องต้นครูฝึกและควาญช้างจะต้องเตรียมอาหารฝึก เช่นกล้วย อ้อย ข้าวโพด และอื่นๆที่ช้างชอบ เมื่อครูฝึกหรือควาญช้างออกคำสั่ง แต่ละคำสั่ง ถ้าช้างทำตามครูฝึกหรือควาญช้างจะให้อาหาร และพุดชมช้าง แต่หากไม่ทำตามจะไม่ให้และชมช้าง เพื่อเป็นการฝึกให้ช้างเรียนรู้การเชื่อฟังคำสั่ง ว่าถ้าทำตามได้กินไม่ทำตามไม่ได้กิน เป็นต้น ซึ่งจะใช้หลักการนี้จนครบหลักสูตร จากนั้นจึงจะได้นำช้างไปอยู่ร่วมกับคนและช้างเชือกอื่นๆได้ จากนั้น ควาญช้างจะสามารถนำช้างไปตรวจสุขภาพ หรือทำกิจกรรมอื่นๆร่วมกับคนและช้างได้อย่างปลอดภัยตลอดไป

นายบุญยัง บุญเทียม

หมอช้างประกอบพิธีกรรม

อดีตหัวหน้าหน่วยช้างและหมอช้าง โรงเรียนฝึกควาญช้าง

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	(1) (2)
บทนำ	1
ภาพแสดงตำแหน่งที่กระตุ้นหรือควบคุมข้าง	2 - 5
บทที่ 1 สร้างความคุ้นเคย	6 - 19
สร้างความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ครูฝึกและความรู้ข้าง (วันที่ 1 – 3)	
สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึกและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับความรู้อ้าง(วันที่ 4-7)	
สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึกและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับความรู้อ้าง ระยะที่ 2 (วันที่ 8 - 11)	
สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึกและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับความรู้อ้าง (วันที่ 12 - 14)	
บทที่ 2 พิธีกรรม	20 – 23
พิธีกรรมผ่าจันและปัดรังควาน (วันที่ 15 - 17)	
บทที่ 3 บทเรียนเพื่อดูแลและรักษาสุขภาพ	24 – 67
ฝึกยกเท้า (วันที่ 18 - 33)	
ฝึกเปิดช่องปาก (วันที่ 34 - 36)	
ฝึกเก็บน้ำล้างวง (วันที่ 37 - 39)	
ฝึกล้างตรวจผ่านช่องทวารหนัก (วันที่ 40 - 42)	
ฝึกอำปากคาบไม้ (วันที่ 43 – 45)	
บทที่ 4 บทเรียนในชีวิตประจำวัน	68 – 91
ทบทวนการยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น - ลง (วันที่ 46 - 51)	
ทบทวนการยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น - ลง เดินหน้า – ถอยหลัง ,หยุดและ	
เลี้ยวซ้าย – ขวา (วันที่ 52 - 54)	
ฝึกเก็บของ (วันที่ 55 - 59)	
ฝึกนอนหมอบ (วันที่ 60 - 64)	
ฝึกนอนตะแคง (วันที่ 65 - 67)	
บทที่ 5 บทเรียนขั้นก้าวหน้า	92 - 104
ฝึกขึ้นลงรถบรรทุก (วันที่ 68 – 70)	
ฝึกสวัสดี (วันที่ 71 – 73)	
ฝึกการใช้วง (วันที่ 74 – 80)	
ฝึกการขึ้นลงด้านหน้า (วันที่ 81 – 83)	

บทนำ

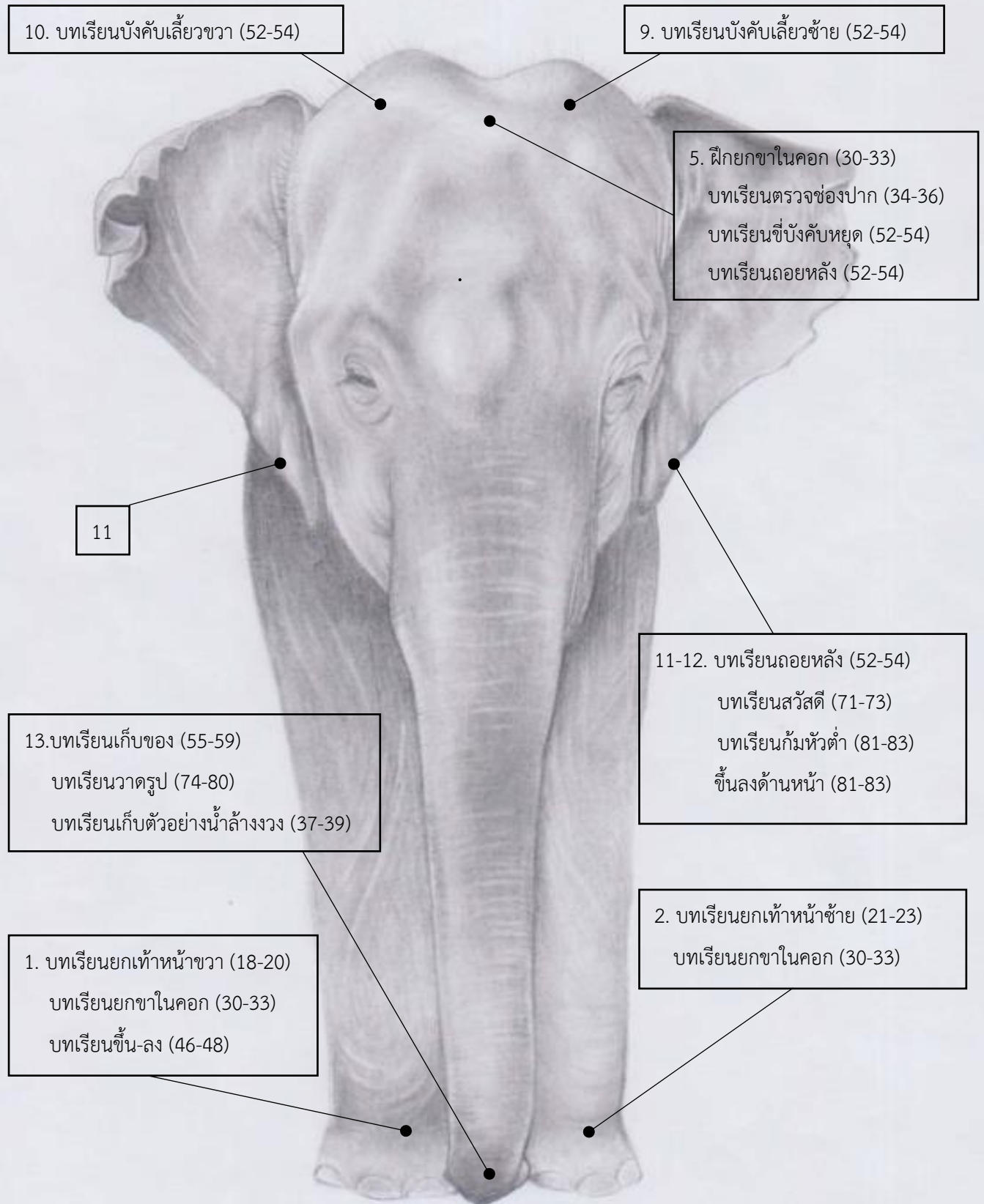
ธรรมชาติของช้างแล้วเป็นสัตว์สังคม มีพ่อ แม่ พี่ น้อง ป้า น้า ยาย มีลำดับอาวุโสและนับจากอดีตมีการนำช้างมาฝึก เพื่อทำกิจกรรมและอยู่ร่วมกับมนุษย์ ด้วยเหตุนี้เมื่อช้างต้องอยู่ร่วมกับมนุษย์ ในการฝึกสอนช้างคนเลี้ยงช้างจึงจำต้องเรียนรู้จักธรรมชาติของช้าง พฤติกรรมของช้าง ตลอดจนอุปนิสัยช้างที่ตนเองดูแล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสังเกตเรียนรู้จักอารมณ์ช้าง เป็นสิ่งที่ช่วยผูกพันให้ช้างกับคนอยู่ร่วมกันได้ดี ตำราการฝึกช้าง ฉบับสถาบันคชบาลแห่งชาติ ในพระอุปถัมภ์ฯ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ปี 2565 รวบรวมความรู้ วิธีการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับช้างผ่านการปฏิบัติมากกว่า 50 ปี โดยได้ปรับเปลี่ยนวิธีการตามกาล ให้เหมาะสมกับอุปนิสัยของช้าง ของควาญช้าง ของกระแสนสังคมที่คำนึงถึงสวัสดิภาพช้าง ซึ่งตำราดังกล่าวได้คงรักษาไว้ซึ่งประเพณี พิธีกรรม หลักคิดและความปลอดภัยของคนและช้างเป็นสำคัญ หากได้ปรับวิธีการให้เข้ากับสถานการณ์ ความจำเป็นโดยใช้ช้างเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของสุขภาพช้าง อันเป็นปฐมเหตุที่สำคัญต่อสวัสดิภาพของช้าง

ช้างไทยถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งที่สำคัญต่อชนชาติไทยมาช้านาน วัฒนธรรมการเลี้ยงช้างในแต่ละภูมิภาคต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะอันควรค่าต่อการรักษาไว้ ด้วยเพราะการล่มสลายของวัฒนธรรมหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่ออีกวัฒนธรรมหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ดังเช่นระบบนิเวศน์ในธรรมชาติ ฉันทิก็ฉันทัน

น.สพ. ดร. ทวีโภค อังควานิช

กันยายน 2565

ภาพแสดงจุดตำแหน่งที่กระตุ้นหรือควบคุมช้าง

ภาพแสดงจุดตำแหน่งที่กระตุ่นหรือควมข้าง

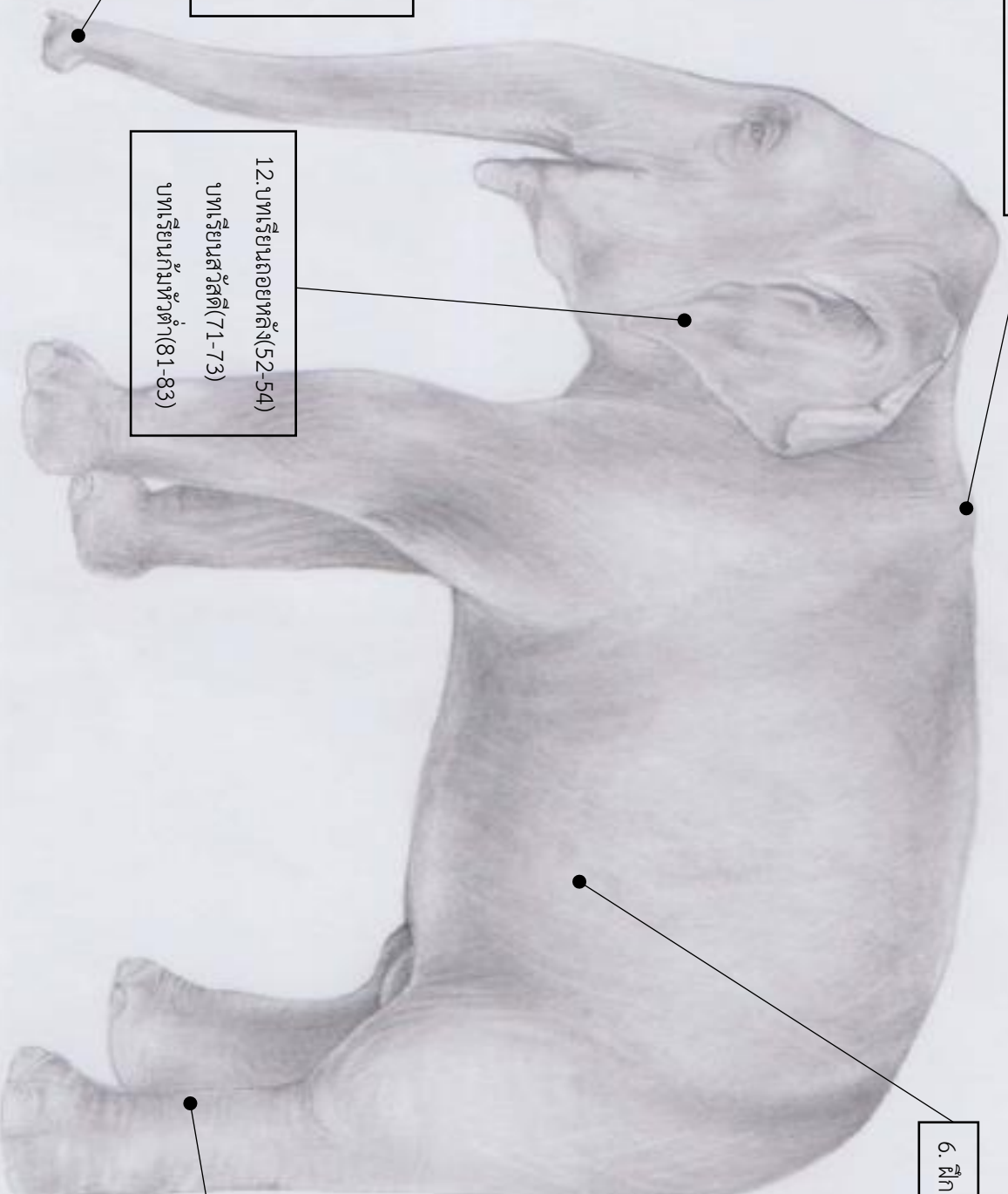
14. บทเรียน นอน-หมอบ (60-64)

6. ฝึกยกขาในคอฝึก (30-33)

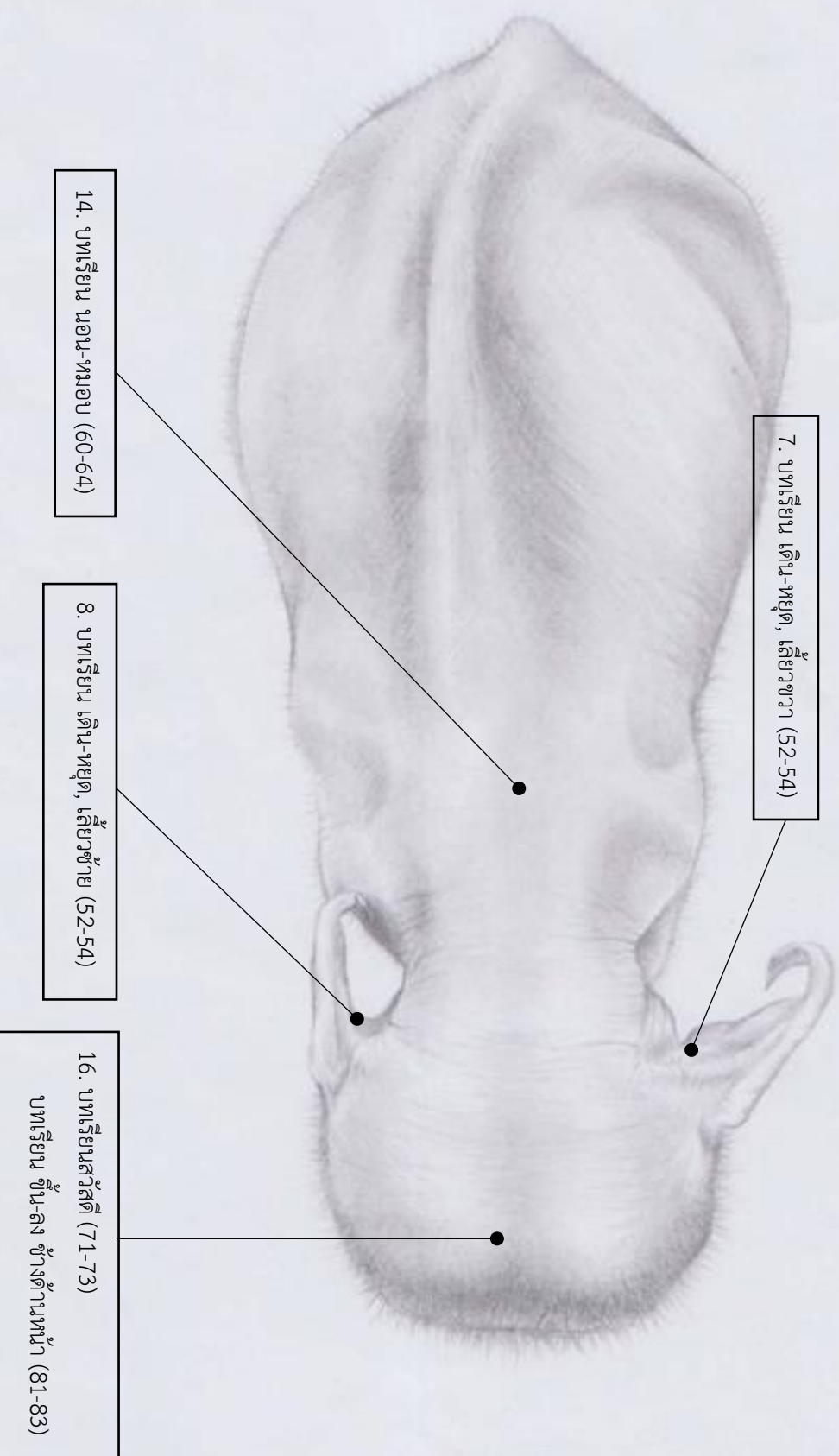
15. บทเรียน นอน-หมอบ (60-64)

12. บทเรียนถอยหลัง(52-54)
บทเรียนส่วสี่(71-73)
บทเรียนก้มหัวต่ำ(81-83)

13. บทเรียนเก็บตัวอย่างน้ำ
ถังวง (37-39)
บทเรียนเก็บของ (55-59)
บทเรียนวาดรูป (74-80)

ภาพแสดงจุดตำแหน่งกระดูกข้อคอและข้อขา

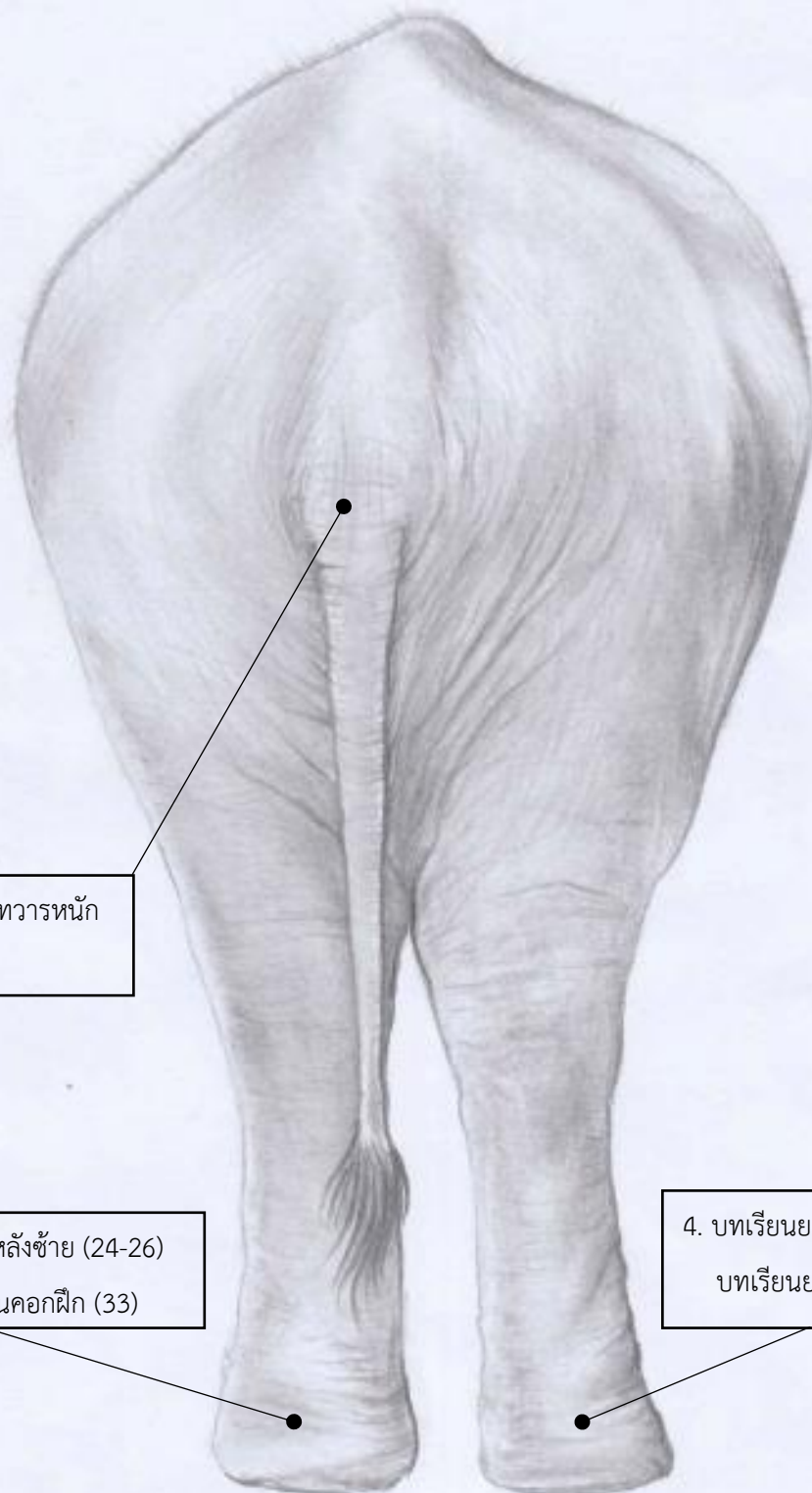
7. บทเรียน เต็ม-หยุด, เลี้ยวขวา (52-54)

14. บทเรียน นอน-หมอบ (60-64)

8. บทเรียน เต็ม-หยุด, เลี้ยวซ้าย (52-54)

16. บทเรียน สวิสต์ (71-73)
บทเรียน ขึ้น-ลง ช่างด้านหน้า (81-83)

ภาพแสดงจุดตำแหน่งที่กระตุ้นหรือควบคุมข้าง

17. บทเรียนล้วงฝ่าช่องทวารหนัก
(40-42)

3. บทเรียนยกเท้าหลังซ้าย (24-26)
บทเรียนยกขาในคอกฝึก (33)

4. บทเรียนยกเท้าหลังขวา (27-29)
บทเรียนยกขาในคอกฝึก (32)

บทที่ 1 สร้างความคุ้นเคย

สร้างความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ครูฝึก

และความรู้

(วันที่ 1-3)

วัตถุประสงค์

1. สร้างความคุ้นเคยกับครูฝึกและสถานที่
2. สร้างความคุ้นเคยกับความสูง
3. สร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ในการฝึก เช่น สิ่งแวดล้อม, เสียงความสูงและครูฝึก

ตัวชี้วัด

1. ครูฝึกและความสูงสามารถเข้าสัมผัสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับช้างได้
2. สามารถเคลื่อนย้ายช้างในระยะ 5-10 เมตรได้หรือแหล่งที่พักช้างได้
3. ช้างสามารถรับรู้หรือรู้จักคำเรียกชื่อตัวเองได้
4. ความสูงและครูฝึกสามารถสื่อสารกับช้างสั้นๆ ได้อย่างน้อย 3 คำ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความสูง จำนวน 2 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความสูง

1. ดอญยาว คืออุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตราย ทำจากไม้ยาวประมาณ 2-3 เมตรตรงปลายจะมีปลอกสแตนเลสหรือเหล็กแหลมยาวประมาณ 1 นิ้ว

2. มีด คืออุปกรณ์ที่ใช้ตัด สับอาหารช้าง และยังใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตรายในกรณีฉุกเฉิน ทำจากเหล็กดัดขึ้นรูป ปลายแหลม

3. ตะขอช้าง คืออุปกรณ์ควบคุมช้าง ทำจากเหล็กขึ้นรูปโค้งเรียวยาวปลายแหลม สวมกับด้ามไม้ไผ่

4. ถังน้ำ 1 ถัง ใส่อาหารช้างที่ใช้สำหรับฝึก เช่น ถั่ว, ถั่ว, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาหลังช้างไว้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี
3. โซ่ล่ามใหญ่ ขนาด 3/8 นิ้ว (3 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 1 เส้น เพื่อใช้สำหรับมัดติดขาแม่ช้างกับหลัก
4. จะเข้ขนาด (ใหญ่) 3/8 นิ้ว (3 หุน) จำนวน 1 พวง เพื่อใช้สำหรับใส่ขาหน้าแม่ช้าง
5. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่ เพื่อใช้สำหรับยึดโซ่ล่ามลูกช้างหรือหลักมัดช้าง
6. สะเก็น ขนาด 3/8 นิ้ว (3 หุน) จำนวน 3 ตัว เพื่อใช้สำหรับยึดโซ่ติดขาแม่ช้างหรือหลักมัดช้าง

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความสูงตรวจช้างโดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับ มูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความสูงทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วยามได้แก่ กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

08:00 - 10:00น. ครูฝึกจำนวน 3-5 คน ไปหาช้างที่ผูกมัดช้างตอนกลางคืน วิธีการเข้าหาช้าง ครูฝึกคนที่ 1 ทำหน้าที่คอยป้อนอาหารและเรียกชื่อช้างให้เดินตามควาญช้างเข้าไปอยู่กับช้างทั้งแม่และลูก โดยให้อยู่ช้างขวา ลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้ายลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 ทำหน้าที่เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้โซ่ยาว ไปต่อกับโซ่ล่าม แล้วนำช้างเดินโดยควาญช้างเดินข้างขวา ช้าง ครูฝึกคนที่ 1 คอยป้อนอาหารให้ช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3,4 และ 5 เฝ้าระวัง จากนั้นพาช้างและแม่ช้าง ไปอาบน้ำกินน้ำ เพื่อให้ช้างผ่อนคลายและให้คุ้นเคยกับสถานที่ และคุ้นเสียง คั่นกลิ่นของครูฝึก หลังจากอาบน้ำเสร็จแล้วครูฝึกพาช้างไปมัดหลักบริเวณ ที่ร่มๆ และให้อาหารหรือรางวัล ควาญช้างนำหญ้า จำนวน 2 มัด ให้ลูกช้างและแม่ช้าง ควาญช้างคอยสังเกตและเรียนรู้พฤติกรรมลูกช้างและแม่ช้าง

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วยามได้แก่ กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

13:30-15:00น. ครูฝึกจำนวน 3-5 คน ไปหาช้างที่หลักผูกมัดช้าง วิธีการเข้าหาช้าง ครูฝึกคนที่ 1 ทำหน้าที่คอยป้อนอาหารและเรียกชื่อช้างให้เดินตามควาญช้างเข้าไปอยู่กับช้างทั้งแม่และลูก โดยให้อยู่ช้างขวา ลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้ายลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 ทำหน้าที่เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้โซ่ยาว ไปต่อกับโซ่ล่าม แล้วนำช้างเดินโดยควาญช้างเดินข้างขวา ช้าง ครูฝึกคนที่ 1 เรียกชื่อช้างให้เดินตามและป้อน

อาหารให้ช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3,4 และ 5 ยืนเฝ้าระวัง จากนั้นพาช้างและแม่ช้าง กลับมาอาบน้ำและกินน้ำ นำผูกมัดหลักมัดกลางคืน

ครูฝึกสร้างความคุ้นเคยกับช้าง

ข้อสังเกต

ลูกช้างตื่นกลัวสถานที่,สัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข ไก่ หรือไม่ หากพบว่าช้างมีอาการตื่น กลัวให้พยายามนำสัตว์เช่น สุนัข ไก่ มาบริเวณที่ช้างมัด เพื่อให้ช้างคุ้นเคย

ข้อควรระวัง

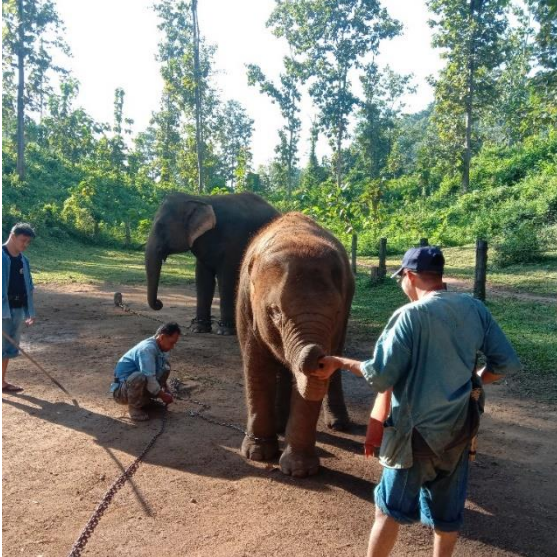
1. ครูฝึกควรระวังแม่ช้างหรือลูกช้างทำอันตรายได้
2. ลูกช้างแม่ช้างอาจกินดินได้ เมื่อลูกช้างหรือแม่ช้างเปล่งกินดิน ครูฝึกสังเกตอาการและแจ้งให้สัตวแพทย์ทราบทันที

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกินและหญ้าให้แม่ช้างกับลูกช้างเชือกละ 1 มัด ให้สังเกตว่า ลูกช้างและแม่กินหญ้าดีหรือไม่

20:00น. ควาญช้างนำหญ้าให้แม่ช้างกับลูกช้าง
เชือกละ 1 มัด ครูฝึกและควาญช้างสังเกตพฤติกรรมการ
นอน,การขับถ่าย,หรือการส่งเสียง

สร้างความคุ้นเคยกับช้าง

คำที่ใช้ในการสื่อสารกับช้าง

1. มา,มาเพ่/เพมา หมายถึง เรียกให้มาหา
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. นนิม หมายถึง ให้อยู่นิ่ง
4. ชื้อช้าง เพื่อให้รู้จักชื่อตัวเอง

สร้างความคุ้นเคยกับช้าง

สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึกและ
เรียนรู้การอยู่ร่วมกับควาญช้าง
(วันที่ 4-7)

วัตถุประสงค์

สร้างความรู้สึกลอดภัยและสร้างการยอมรับ
ควาญช้างจากสถานการณ์ เช่น เมื่อแม่ช้างเดินหน้า
ออกไป,เมื่อควาญช้างเดินมาใกล้,อยู่ในสถานที่ไม่คุ้นเคย

ตัวชี้วัด

1. ช้างแสดงพฤติกรรมได้ตามธรรมชาติใน
สภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น หน้าคอกฝึกหรือในคอกฝึก
เป็นต้น
2. สามารถสัมผัสร่างกายของช้างได้
3. ช้างสามารถเดินเข้าคอกเองได้ ห่างจากแม่ได้
ในระยะห่าง 5 เมตร
4. ช้างเข้าใจคำพูดของควาญช้างได้ อย่างน้อย 3 คำ
5. ช้างเริ่มจดจำชื่อตัวเองตอบสนองเมื่อเรียกชื่อได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง 2 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึก/ควาญช้าง

1. ดอนสั้น คืออุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมป้องกันช้างทำ
อันตราย ทำจากไม้ยาวประมาณ 1เมตรตรงปลายจะมี
ปลอกสแตนเลสหรือเหล็กแหลมยาวประมาณ 1นิ้ว

2. ด่อนยาว คืออุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตราย ทำจากไม้ยาวประมาณ 2-3 เมตรตรงปลายจะมีปล็อกสแตนเลสหรือเหล็กแหลมยาวประมาณ 1 นิ้ว

3. มีด คืออุปกรณ์ที่ใช้ตัด สับอาหารช้าง และยังใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตรายในกรณีฉุกเฉิน ทำจากเหล็กตกแต่งขึ้นรูป ปลายแหลม

4. ตะขอช้าง คืออุปกรณ์ควบคุมช้าง ทำจากเหล็กขึ้นรูปโค้งเรียวยาวปลายแหลม สวมกับด้ามไม้

5. ถูงย่าม 1 ถูง ใส่อาหารช้าง ประจำตัว เช่น กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

6. ถังหิ้วพลาสติก ขนาดบรรจุ 17 ลิตร สำหรับบรรจุอาหารช้างที่ใช้ในการฝึก เช่น กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างไว้กับหลัก

2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. โซ่ล่ามใหญ่ ขนาด 3/8 นิ้ว (3 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 1 เส้น เพื่อใช้สำหรับมัดติดขาแม่ช้างกับหลัก

4. จะแคะขนาดใหญ่) 3/8 นิ้ว (3 หุน) จำนวน 1 พวง เพื่อใช้สำหรับใส่ขาหน้าแม่ช้าง

5. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่ เพื่อใช้สำหรับยึดโซ่ล่ามลูกช้างหรือหลักมัดช้าง

6. สะเก็น ขนาด 3/8 นิ้ว (3 หุน) จำนวน 3 ตัว เพื่อใช้สำหรับยึดโซ่ติดขาแม่ช้างหรือหลักมัดช้าง

7. คอกฝึกลูกช้าง ด้านหน้ากว้างประมาณ 40 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เมตร ด้านหลังกว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 1.5 เมตร มีไม้คร่าวข้างละ 4 อัน ยาว 1.2 เมตร ไม้คร่าวด้านข้างสามารถถอดประกอบได้ ลักษณะคอกเป็นรูปสามเหลี่ยม หรือตัว V ด้านหน้าจะแคบกว่าด้านท้ายช้างเพื่อจำกัดพื้นที่ของช้างให้เคลื่อนที่ได้น้อยที่สุดเพื่อป้องกันช้างดิ้นหรือกระแทกคอก และต้องมั่นคงแข็งแรงรับแรงของช้างได้

คอกฝึกลูกช้าง(คอกแก้ว)

8. บริเวณห้องเรียนฝึกช้าง กว้างประมาณ 20 เมตร ยาวประมาณ 70 เมตร ล้อมด้วยเสาไม้ยึดด้วยลวดสลิงขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) เป็นสถานที่โล่งและห่างไกลจากสิ่งรบกวน มีร่มเงา

ห้องเรียนฝึกช้าง

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจเช็คความเรียบร้อยของหลักมัดช้างสังเกตการขับถ่ายหรือฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) และการนอน(มีร่องรอยของการนอนไหม) ควาญช้างทำความสะอาดหลักมัด (ยังไม่ให้อาหาร)

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อมสับอาหาร เป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณ พอดี 1 ถ้วยามประกอบไปด้วย กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30 - 10:00น. ครูฝึกจำนวน 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนช้าง ครูฝึกคนที่ 1 คน ป้อนอาหารให้ลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ลากโซ่ยาว ไปต่อกับโซ่ล่ามของช้าง

เสร็จแล้วจากนั้นปลดโซ่ล่ามออกจากหลักมัด ครูฝึกคนที่ 3 ดึงหางโซ่ยาว ไปในคอกฝึกแล้ว

พันกับหัวไม้ในคอกเพื่อตรึงไว้ ให้ช้างมาอยู่บริเวณหน้าคอกฝึก ระยะห่างคอกฝึกกับช้างห่าง 2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารวางไว้หน้าคอกฝึก (สำหรับการเรียนรู้ในวันแรกให้วางไว้หน้าคอกฝึก แล้วค่อยๆปรับระยะการวางอาหาร ในวันต่อไป เมื่อช้างเรียนรู้มากขึ้น เช่น วางอาหารไว้ในคอกสำหรับการฝึกในวันที่ 2 จนถึงส่วนในสุดของคอกในวันที่ 4) ครูฝึกคนที่ 1 ยืนบริเวณข้างคอกฝึก ถืออาหารยื่นให้นักเรียนช้างเข้ามากินในคอกโดยเรียกชื่อช้างแล้วใช้คำสั่งว่า “มาเพ/เพมา” (เข้ามา) เพื่อให้ช้างมากินอาหารในคอก โดยใช้เวลาฝึก 3 รอบ รอบละ 10 นาที พัก 5 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้ว

10:00 - 10:30น. ครูฝึกจะนำลูกช้างและแม่ช้างไปอาบน้ำกินน้ำ แล้วพาลูกช้างและแม่ช้างไปผูกมัด

บริเวณหลักมัดในร่ม โดยจะล่ามลูกก่อนแล้วจึงนำแม่ช้างไปล่ามอีกหลักซึ่งอยู่ใกล้ๆกัน ระหว่างที่นำแม่ช้างไปล่ามครูฝึกคนที่ 1 และควาญลูกช้าง ต้องคอยป้อนอาหารให้ลูกช้างอย่าให้ช้างร้อง (หลักแม่ช้างจะห่างจากลูกช้างประมาณ 15 เมตร) หลังจากนั้นควาญช้างจะนำหญ้า มาให้ลูกช้างและแม่ช้างเชือกละ 1 มัด ควาญช้างสังเกตและเรียนรู้พฤติกรรมของลูกช้างและแม่ช้าง

ช้างฝึกเข้าคอกฝึก

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย/ถู่ ได้แก่ กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ครูฝึก 3-5คนเข้าไปหาช้างแล้วครูฝึกจำนวน 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนช้าง ครูฝึกคนที่ 1 คน ป้อนอาหารให้ลูกช้างครูฝึกคนที่ 2 ลากโซ่ยาว ไปต่อกับโซ่ล่ามของช้าง เสร็จแล้วจากนั้นปลดโซ่ล่ามออกจากหลักมัด นำช้างและแม่ช้างกลับมาอาบน้ำ กินน้ำ โดยครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารด้านหน้า ควาญช้างอยู่ด้านขวาของช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวังเมื่อลูกช้างอาบน้ำและกินน้ำเสร็จแล้วพาเดินมายังหน้าคอกฝึกพอสักครูฝึกคนที่ 3 ดึงหางโซ่ยาว ไปในคอกฝึก

แล้วพันกับหัวไม้ในคอกเพื่อตรึงไว้ ให้ช้างมาอยู่บริเวณหน้าคอกฝึก ระยะห่างคอกฝึกกับช้างห่าง 2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารวางไว้หน้าคอกฝึก (สำหรับการเรียนรู้ในวันแรกให้วางไว้หน้าคอกฝึก แล้วค่อยๆปรับระยะการวางอาหารในวันต่อไปเมื่อช้างเรียนรู้มากขึ้น เช่น วางอาหารไว้ในคอกสำหรับการฝึกในวันที่ 2 จนถึงส่วนในสุดของคอกในวันที่ 4) ครูฝึกคนที่ 1 ยืนบริเวณข้างคอกฝึก ถืออาหารยื่นให้นักเรียนช้างเข้ามากินในคอกโดยเรียกชื่อช้างแล้วใช้คำสั่งว่า “มาเพ้/เพมา” เพื่อให้ช้างมากินอาหารในคอก โดยใช้เวลาฝึก 3 รอบ รอบละ 10 นาที พัก 5 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้ว

15:00 - 15:30น. ครูฝึกจะนำลูกช้างไปผูกมัดกับแม่ช้างที่หลักมัดกลางคินโดยผูกคนละหลักแต่ให้พอถึงกันและกินนมได้ ความรู้ช้างนำหญ้าให้ลูกช้างและแม่ช้างจำนวน เชือกละ 1 มัด

ข้อสังเกต

ช้างแสดงอาการต่อต้านหรือพะว้าพะวงหรือไม่ หากพบอาการดังกล่าวครูฝึกจะให้ความรู้ช้างคอยพูดคุยสื่อสารพร้อมป้อนอาหารไปด้วย

ข้อควรระวัง

ช้างอาจวิ่งหรือขัดขึ้นไม่ยอมเข้าคอก จนเกิดอันตรายต่อตัวช้างและผู้ฝึกได้ ลูกช้างหรือแม่ช้างอาจเล่นโซ่ หากพบช้างแสดงพฤติกรรมดังกล่าว ครูฝึกจะให้ความรู้ช้าง เพิ่มใส่สะเก้น

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ความรู้ช้างเอน้ำให้ช้างกินและหญ้าให้แม่ช้างกับลูกช้างจำนวนเชือกละ 1 มัด และให้สังเกตว่าช้างกินหญ้าอาหาร และน้ำดีหรือไม่ หากพบว่าช้างปฏิเสธอาหาร ครูฝึกจะเปลี่ยนอาหารอย่างอื่นที่ช้างชอบ หากช้างยังไม่กินและมีท่าทีเบื่ออาหาร ครูฝึกจะแจ้งสัตวแพทย์ทันที

20:00น. ความรู้ช้างนำหญ้าให้แม่ช้างและลูกช้างจำนวนเชือกละ 1 มัด ครูฝึกและความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรมนอน,การขับถ่าย,หรือการส่งเสียง

คำที่ใช้ในการสื่อสารกับช้าง

1. มาเพ้/เพมา หมายถึง เรียกให้มาหา
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. หินิม หมายถึง ให้อยู่นิ่ง

ป้อนอาหารเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับช้าง

สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึกและฝึกเรียนรู้การอยู่
ร่วมกับควาญช้าง ระยะที่ 2
(วันที่ 8-11)

วัตถุประสงค์

1. สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึก
2. สร้างความคุ้นเคยกับครูฝึกและควาญช้าง
3. สร้างความคุ้นเคยกับ สิ่งแวดล้อม, เสียงควาญช้างและครูฝึก
4. สร้างความคุ้นเคยเมื่อห่างจากแม่ในระยะห่าง 10 เมตร
5. สร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์การฝึก เช่น สะ, จะแคะ, ปะอก, สายปะกน, เชือก, ปะคอ
6. สร้างความคุ้นเคยกับควาญช้างนั่งบนหลังช้าง

ตัวชี้วัด

1. นักเรียนช้างสามารถเดินเข้ามากินอาหารในคอกฝึกได้
2. นักเรียนช้างสามารถกินอาหารอยู่ในคอกได้ในระยะเวลา 30 นาที
3. นักเรียนช้างยอมรับควาญช้างนั่งบนหลังได้
4. ช้างเริ่มเข้าใจคำสั่งได้ อย่างน้อย 10 คำ
5. ครูฝึกสามารถใส่อุปกรณ์กับนักเรียนช้างได้ เช่น สะ, จะแคะ, ปะอก, สายปะกน, เชือก, ปะคอ
6. นักเรียนช้างสามารถเดินเข้าคอกเองได้ ห่างจากแม่ได้ในระยะห่าง 10 เมตร

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 2 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและควาญช้าง

1. ดอนสั้น
2. ดอนยาว
3. มีด
4. ตะขอช้าง
5. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย ใส่อาหารช้าง ประจำตัว เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด
6. ถังพลาสติก ขนาดบรรจุ 17 ลิตร สำหรับบรรจุอาหารช้างที่ใช้ในการฝึก เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาคู่ข้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามข้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาข้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่ เพื่อใช้สำหรับลือคอโซ่ล่ามลูกช้างหรือหลักมัดข้าง
4. สะ คืออุปกรณ์ที่ใช้ผูกเท้าหน้าของช้างให้ติดกันเหมือนจะแคะ แต่ทำจากเชือกหรือหวายม้วนทำเป็นวงกลมแล้วสวมใส่เท้าหน้าช้างแล้วใช้เชือกเล็กผูกตรงกลางให้พอดี และมีเชือกเล็ก ขนาด 1/4 นิ้ว (2 หุน) ยาว 2 เมตรมัดอ้อมบนคอไปมัดกับอีกข้าง สะใช้เชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาวประมาณ 1.7 เมตร (หรือวัดตามขนาดความสูงของช้าง) เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

สะ อุปกรณ์ที่ใช้ผูกเท้าหน้าของช้าง

5. ปะอก คือ เชือกที่ถักลักษณะแบนๆ มีหูทั้ง 2 ข้างผูกกับคอก ใช้ในการประคอง กันลูกช้างนอนหรือขึ้นคอก ขนาดกว้าง 5 นิ้ว ยาว 1.5 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

6. จะแคหน้าขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

7. จะแคหลัง ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

8. สายปะกนคือเชือกถัก ขนาด 1 นิ้ว (8 หุน) ยาวประมาณ 1.5 เมตร ใช้มัดรัดบริเวณลำตัวช้างให้ควายจับเวลาขี้นบังคับในบทรเย็นขี้นบังคับ แต่ใส่ก่อนเพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

9. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร เพื่อผูกมัดขาหลังในการใส่จะแคขาหลัง

10. ปะคคือเชือกถักลักษณะแบนมีหู 2 ข้าง ใช้มัดประคองช้างบริเวณคอช้างขนาดกว้าง 3 นิ้ว ยาว 1.2 เมตร จำนวน 1 เส้น เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์ ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจเช็คความเรียบร้อยของหลักมัดช้างสังเกตการขับถ่าย หรือฉี่

กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) และการนอน (มีร่องรอยของการนอนไหม)ควาญช้างทำความสะอาดหลักมัด(ยังไม่ให้อาหาร)

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุง ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ปะอก เชือกที่ถักลักษณะแบนๆ

08:30 - 10:00น. ครูฝึกจำนวน 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนช้าง ครูฝึกคนที่ 1 คน ป้อนอาหารให้ลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ลากโซ่ยาว ไปต่อกับโซ่ล่ามของช้าง เสร็จแล้วจากนั้นปลดโซ่ล่ามออกจากหลักมัด ครูฝึกคนที่ 3 ดึงหางโซ่ ยาว ไปในคอกฝึกแล้วพันกับหัวไม้ในคอกเพื่อตรึงไว้ให้ช้างมาอยู่บริเวณหน้าคอกฝึก พร้อมยื่นอาหารและวางอาหารไว้ในสุดของคอกฝึกเพื่อให้ลูกช้างเดินเข้ามาจนสุดคอก เมื่อช้างขยับเข้ามาในคอก ครูฝึกคนที่ 3 จะดึงโซ่ยาว พันหัวไม้ ไปเรื่อยๆ จนลูกช้างเข้าไปในสุดของคอก จากนั้นครูฝึกคนที่ 2 ใช้ไม้ท่อนขนาดความโต 30 เซนติเมตร ยาว 2 เมตร ใส่กันท้ายคอกกันช้างถอยออกมา จากนั้นใช้เชือกมัดไม้ท่อนกับคอก เสร็จแล้วให้ควาญช้างขึ้นอาบน้ำให้ช้างเพื่อทำความสะอาดและสร้างความคุ้นเคยกับการสัมผัสร่างกาย เสร็จแล้วครูฝึก 2 คน

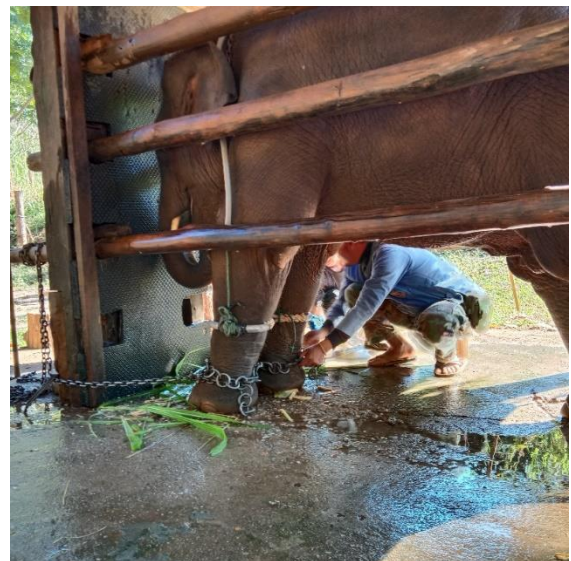
ยืนอยู่คนละข้างคอกฝึก ใช้ปะอก 1 เส้น โดยครูฝึกคนแรกมัดหูปะอกกับคร่าวที่ 3 (โดยการนับคร่าวนับจากล่างขึ้นบน) จากนั้นสอดปะอก ลอดต่อนักเรียนข้างส่งให้ครูฝึกอีกฝั่ง ครูฝึกอีกฝั่งจับหูปะอกอ้อมคร่าวอันที่ 3 แล้วนำหูปะอกมามัดคร่าวอันที่ 2 ปะอกอีกหนึ่งเส้นผูกมัดบริเวณใต้ท้อง ขั้นตอนการมัดปะอกเส้นที่สองเหมือนกับเส้นแรก จากนั้นครูฝึก 2 คน ใช้เชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร ผูกมัดขาหลังสอดให้เป็นเลขแปด ปลายเชือกที่เหลือไปมัดกับเสาคอกฝึก จากนั้นครูฝึกใส่จะแคะหลังบนเชือก ที่มัดก่อนหน้านี้ (เพื่อไม่ให้จะแคะไหลลง) จากนั้น ครูฝึกนำ สะมา ใส่ตรงหน้าขาทั้งสองแล้วมัด เอาเชือกสอดเข้าตรงกลางสะ สอดพันไป 2-3 รอบ ให้ สะชิดกันและเชือกกับสะ 1 รอบ แล้วสอดเชือกมาตรงกลางด้านหน้า 1 รอบ ดึงให้ขาข้างชิดกันพอดี จากนั้นสอดไปตรงกลางข้างหลังของสะประมาณ 2-3 รอบ แล้วก็มัดสะตรงกลางให้แน่น แล้วนำสะเส้นที่ 2 มามัดสะขาซ้ายหรือขวาก่อนก็ได้ แล้วจับสะเส้นที่ 2 ไปพาดบนคอกนักเรียนข้างแล้วมามัดกับสะขาหน้าอีกข้าง จากนั้นนำจะแคะหน้าใส่ขาหน้าซ้าย ใช้มือดันขาหน้าขวาใช้คำสั่งว่า “จันหน้า” (ขยับขาไปข้างหน้า) แล้วนำเส้นจะแคะมาสะบัดใส่สันเท้าขวาของข้างแล้วใช้คำสั่งว่า “ยกใส่” แล้วใช้คำสั่งอีกว่า “ชิดดี” (ให้ขาข้างชิดกัน) จากนั้นจึงลือจะแคะโดยการฝึกใส่จะแคะจะฝึกใส่ 3-5 ครั้ง พัก 10 นาที (ครูฝึกเป็นคนให้อาหารที่วงข้าง) ในระหว่างพักครูฝึกจะสัมผัสตามร่างกายของนักเรียนข้างให้นักเรียนข้างรู้สึกผ่อนคลายและคุ้นชิน ครูฝึกให้ความรู้ข้างลงขึ้นเหยียบหลังและนั่งบนหลังลูกข้างเพื่อให้ลูกข้างคุ้นเคยและดูพฤติกรรมว่าข้าง สะบัด/ดิ้นหรือไม่ ครูฝึกคอยป้อนอาหารที่วงข้างเพื่อให้ข้างคุ้นเคยกับการถูกจับวง จากนั้นนำ

ลูกข้างออกจากคอกฝึกเรียงตามลำดับการถอดอุปกรณ์ดังนี้

1. ปลดสะ
2. ปลดจะแคะข้างหลัง
3. ปลดเชือกขาหลัง
4. ปลดปะอก เสร็จแล้วควาญข้างจะอาบน้ำให้ข้าง
5. ถอดไม้ท่อนกันกัน

เสร็จแล้วให้ข้างถอยออกมาจากหน้าคอกประมาณ 2 เมตร ส่วนแม่ข้างในขณะที่ฝึกลูกข้างจะให้ความรู้ป้อนอาหารอยู่ที่หลักมัดจนฝึกเสร็จจึงให้ความรู้ข้างพาแม่ข้างมาหาลูกข้างหน้าคอกฝึกแล้วพาแม่ข้างกับลูกข้างไปมัดหลักในร่มไม้ ให้ความรู้ข้างนำหญ้าให้แม่ข้างและลูกข้างจำนวนเชือกละ 1 มัด

ภาพข้างฝึกใส่จะแคะที่ขาหน้าทั้งสองข้าง

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญข้างเตรียมความพร้อมสัปดาห์เป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู มีกล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:00 - 15:00น. ครูฝึกจำนวน 3-5 คน เข้าไปหาลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารให้ช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ปลดโซ่ยาว ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ข้างซ้าย ควบคุมช้างอยู่ข้างขวา ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวัง โดยถือด่อนยาว 2 เมตร จากนั้นพาลูกช้างและแม่ช้างมาดื่มน้ำ บริเวณข้างห้องเรียน จากนั้นพาลูกช้างและแม่ช้างเข้าไปห้องเรียนหยุดที่หน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 โยนอาหารให้แม่ช้างและลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ลากโซ่ ยาว ของลูกช้างไปพันหัวไม้ในคอกฝึกก่อน ลูกช้างอยู่หน้าคอกฝึก จากนั้นควบคุมช้างนำแม่ช้างไปผูกมัดตรงหลักมัดห่างจากหน้าคอกฝึก 10 เมตร ครูฝึกคนที่ 3, 4 และ 5 คอยเฝ้าระวัง จากนั้น ครูฝึก 2-3 คนเข้าไปหาลูกช้าง ครูฝึกคนที่ 1 ยืนอยู่ข้างคอกฝึกวางอาหารไว้ในสุดของคอกฝึกแล้วยืนอาหารเรียกลูกช้างให้มากิน คำที่ใช้ “มาเพ่” “เพมา” หรือเรียกชื่อของลูกช้าง พอลูกช้างขยับเข้ามาในคอก ครูฝึกคนที่ 2 ดึงโซ่แล้วพันกับหัวไม้ เมื่อช้างเข้าคอกในสุดแล้ว ครูฝึกคนที่ 3 ใช้ไม้ท่อนขนาดความโต 30 เซนติเมตร ยาว 2 เมตร ใส่ระหว่างหน้าคอกกันช้าง จากนั้นใช้เชือกมัดไม้ท่อนกับคอกให้ควบคุมช้างขึ้นอาบนํ้าให้ช้างเพื่อทำความสะอาดและสร้างความคุ้นเคยกับการสัมผัสร่างกาย เสร็จแล้วครูฝึก 2 คน ยืนอยู่คนละข้างคอกฝึก ใช้ปะอก 1 เส้น โดยครูฝึกคนแรกมัดหูปะอกกับคร่าวที่ 3 (โดยการนับคราวนับจากล่างขึ้นบน) จากนั้นสอดปะอก ลอดอกนักเรียนข้างส่งให้ครูฝึกอีกฝั่ง ครูฝึกอีกฝั่งจับหูปะอกอ้อมคร่าวอันที่ 3 แล้วนำหูปะอกมามัดคร่าว อันที่ 2 ปะอกอีกหนึ่งเส้นผูกมัดบริเวณใต้ท้อง ขั้นตอนการมัดปะอกเส้นที่สองเหมือนกับเส้นแรก จากนั้นครูฝึก 2 คน ใช้เชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร ผูกมัดขาหลังสอดให้เป็นเลขแปด ปลายเชือกที่เหลือไปมัดกับ เสาคอกฝึก จากนั้นครูฝึกใส่จะแคะหลังบน

เชือกที่มัดก่อนหน้า (เพื่อไม่ให้จะแคะไหลลง) จากนั้นครูฝึกนำเสมาใส่ตรงหน้าขาทั้งสอง แล้วมัดเอาเชือกสอด

ภาพช้างเตรียมตัวก่อนใส่สะ

เข้าตรงกลางสะ สอดพันไป 2-3 รอบให้สะชิดกันและล็อกเชือกกับ สะ 1 รอบ แล้วสอดเชือกมาตรงกลางด้านหน้า 1 รอบ ดึงให้ขาข้างชิดกันพอดีจากนั้นสอดไปตรงกลางข้างหลังของสะประมาณ 2-3 รอบ แล้วก็มัดสะตรงกลางให้แน่นแล้วนำสะเส้นที่ 2 มามัดสะขาซ้ายหรือขวาก่อนก็ได้ แล้วจับสะเส้นที่ 2 ไปพาดบนคอกนักเรียนข้างแล้วมามัดกับสะขาหน้าอีกข้าง จากนั้นนำจะแคะหน้าใส่ขาหน้าซ้าย ใช้มือดันขาหน้าขวาใช้คำสั่งว่า “จันหน้า” (ขยับขาไปข้างหน้า) แล้วนำเส้นจะแคะมาสะบัดใส่สันเท้าขวาของช้างแล้วใช้คำสั่งว่า “ยกใส่” แล้วใช้คำสั่ง อีกว่า “ชิดดี” (ให้ขาข้างชิดกัน) จากนั้นจึงล็อกจะแคะโดยการฝึกใส่จะแคะจะฝึกใส่ 3-5 ครั้ง พัก 10 นาที (ครูฝึกเป็นคนให้อาหารที่วางข้าง) ในระหว่างพักครูฝึกจะสัมผัสตามร่างกายของนักเรียนข้างให้นักเรียนข้างรู้สึกผ่อนคลายและ คุ้นชิน ครูฝึกให้ควบคุมช้างลงขึ้นเหยียบหลังและนั่งบนหลังลูกช้างเพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยและ

ดูพฤติกรรมว่าข้าง สะบัด/ดินหรือไม่ ครูฝึกคอยป้อนอาหารที่วงข้างเพื่อให้ข้างคุ้นเคยกับการถูกจับวง จากนั้นนำลูกข้างออกจากคอกฝึกเรียงตามลำดับการถอดอุปกรณ์ ดังนี้

1. ปลดสะ
2. ปลดจะแคะข้างหลัง
3. ปลดเชือกขาหลัง
4. ปลดปะอก
5. ถอดไม้ท่อนกันกัน

เสร็จแล้วให้ข้างถอยออกมาจากหน้าคอกประมาณ 2 เมตร ควบข้างพาแม่ข้างมาหาลูกข้างหน้าคอกฝึกแล้วพาแม่ข้างกับลูกข้าง ไปมัดหลักหน้าคอกฝึก และควบข้างนำหญ้าให้แม่ข้างและลูกข้างจำนวนเชือกละ 1 มัด

ข้อสังเกต:

ข้างให้ความร่วมมือหรือยอมรับครูฝึกใส่อุปกรณ์หรือไม่ โดยให้ปรับวิธีฝึกตามอุปนิสัยของข้าง ดูบาดแผลที่อาจเกิดขึ้นได้จากการเสียดสีของอุปกรณ์ฝึกกับตัวข้าง

ข้อควรระวัง:

ข้างอาจมีอาการหงุดหงิดในช่วงตีครูฝึกได้

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควบข้างเอาน้ำให้ข้างกินและนำหญ้าให้แม่ข้างกับลูกข้างจำนวนเชือกละ 1 มัด

20:00น. ควบข้างนำหญ้าให้แม่ข้างและนักเรียนข้างเชือกละ 1 มัด ครูฝึกและควบข้างสังเกตพฤติกรรม การนอน, การกิน, การขับถ่าย

ข้อสังเกต:

ลูกข้างและแม่ข้างกินหญ้าดีหรือไม่ โดยให้ควบข้างสังเกตดูว่าหญ้าที่ข้างกินเหลือมากหรือไม่หากเหลือมากครูฝึกจะพาควบข้างไปหาอาหารอย่างอื่น เช่น ใบไม้ ตอถั่ว มาให้ข้างกินดู ถ้าหากข้างยังไม่กิน ครูฝึกจะแจ้งสัตวแพทย์ทราบทันที

ข้อควรระวัง:

ลูกข้างแม่ข้างอาจกินดินหรือเล่นโซ่ได้ โดยแก้ไขได้ดังนี้ เมื่อข้างชอบกินดินครูฝึกจะพาไปมัดที่หลักมัดที่เป็นพื้นปูนในร่ม ถ้าหากข้างเล่นโซ่ให้เพิ่มสะเก้นและมัดสะเก้นให้แน่น

คอกฝึก(คอกแก้ว)

คำที่ใช้สื่อสารกับข้าง

1. มาเฟ่/เฟ่มา หมายถึง เรียกข้างให้มาหา
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. เรียกชื่อข้าง หมายถึง ชื่อของข้าง
4. หนีม หมายถึง นิ่ง
5. เออดี หมายถึง ชมว่าทำดี
6. หาว หมายถึง หยุด
7. จันทน์ หมายถึง ขยับขาไปข้างหน้า
8. ยกใส่ หมายถึง ยกเท้าเพื่อใส่จะแคะ
9. ชิดดี หมายถึง ให้เท้าชิดกัน
10. ซัก หมายถึง ถอยหลัง

สร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจบทเรียน

ร่วมกับความรู้อื่นๆ

(วันที่ 12-14)

วัตถุประสงค์

1. สร้างความคุ้นเคยกับคอกฝึก
2. สร้างความคุ้นเคยกับครูฝึกและความรู้
3. สร้างความคุ้นเคยกับ สิ่งแวดล้อม,เสียงความรู้อื่นๆและครูฝึก
4. สร้างความคุ้นเคยเมื่อแม่ช้างไม่อยู่
5. สร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์การฝึก เช่น สะ,จะแคะ,ปะอก,สายปะกน,เชือก,ปะคอ
6. สร้างความคุ้นเคยกับความรู้อื่นๆบนหลังช้าง

ตัวชี้วัด

1. นักเรียนช้างสามารถเดินเข้ามากินอาหารในคอกฝึกได้
2. นักเรียนช้างสามารถกินอาหารอยู่ในคอกได้ในระยะเวลา 30 นาที
3. นักเรียนช้างยอมรับความรู้อื่นๆบนหลังได้
4. ช้างเข้าใจคำพูดของความรู้อื่นๆได้ อย่างน้อย 10 คำ
5. ครูฝึกสามารถใส่อุปกรณ์กับนักเรียนช้างได้ เช่น สะ,จะแคะ,ปะอก,สายปะกน,เชือก,ปะคอ

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความรู้ จำนวน 2 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้

1. ดอนสั้น
2. ดอนยาว
3. มีด
4. ตะขอช้าง

5. ถังน้ำ 1 ถัง ใส่อาหารช้าง ประจำตัว เช่น กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

6. ถังน้ำพลาสติก ขนาดบรรจุ 17 ลิตร สำหรับบรรจุอาหารที่ใช้ในการฝึก เช่น กล้วย,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างกับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่ เพื่อใช้สำหรับล็อกโซ่ล่ามลูกช้างหรือหลักมัดช้าง
4. สะ คืออุปกรณ์ที่ใช้ผูกเท้าหน้าของช้างให้ติดกันเหมือนจะแคะ แต่ทำจากเชือกหรือหวายมัดทำเป็นวงกลมแล้วสวมใส่เท้าหน้าช้างแล้วใช้เชือกเล็กผูกตรงกลางให้พอดี และมีเชือกเล็กขนาด 1/4 นิ้ว (2 หุน) ยาว 2 เมตร มัดอ้อมบนคอไปมัดกับอีกข้าง สะใช้เชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาวประมาณ 1.7 เมตร เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์
5. ปะอกคือเชือกที่ลักษณะแบนๆมีหูทั้ง 2 ข้างผูกกับคอกใช้ในการประคองกันลูกช้างนอนหรือขึ้นคอก

ขนาดกว้าง 5 นิ้ว ยาว 1.5 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

6. จะแคะหน้าขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

7. จะแคะหลัง ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

8. สายปะกนคือเชือกถัก ขนาด 1 นิ้ว (8 หุน) ยาวประมาณ 1.5 เมตร ใช้มัดรัดบริเวณลำตัวช้างให้ควาญจับเวลาชั่งบังคับในบทเรียนชั่งบังคับ แต่ใส่ก่อนเพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

9. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร เพื่อผูกมัดขาหลังในการใส่จะแคะขาหลัง

10. ปะคคือเชือกถักลักษณะแบนมีหู 2 ข้าง ใช้มัดประคองช้างบริเวณคอช้างขนาดกว้าง 3 นิ้ว ยาว 1.2 เมตร จำนวน 1 เส้น เพื่อให้ลูกช้างคุ้นเคยกับอุปกรณ์

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจเช็คความเรียบร้อยของหลักมัดช้างสังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่ กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) และการนอน (มีร่องรอยของการนอนไหม)ควาญช้างทำความสะอาดหลักมัด(ยังไม่ให้อาหาร)

ควาญช้างสร้างความคุ้นเคยกับช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วยามมีกล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30-10:00น. ควาญช้างและครูฝึก 3-5 คน เข้าไปปลดโซ่แม่ช้างโดยครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารแม่ช้างควาญช้างเข้าไปปลดโซ่แม่ช้าง ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้นนำแม่ช้างไปมัดในป่า ในขั้นตอนวิธีการฝึกลูกช้างนี้เหมือนกับขั้นตอนในวันที่ 8-11 แตกต่างกันเพียงนำแม่ช้างไปมัดในป่า เมื่อฝึกช่วงบ่ายเสร็จแล้วครูฝึกพานักเรียนช้างไปมัดหลักในร่ม แล้วครูฝึกและควาญช้าง จะพาแม่ช้างมาหาลูกช้างเพื่อให้แม่ช้างและลูกช้างได้สัมผัสสื่อสารและผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้แม่ช้างและลูกช้างเชือกละ 1 มัด โดยอาหารปริมาณ 1 มัด น้ำหนักโดยประมาณ 10 กิโลกรัม

แม่ช้างและลูกช้างสัมผัสสื่อสารและผ่อนคลาย

พานักเรียนช้างเดินไปคอกฝึก

ช้างสร้างควมคั่นเคย

ช่วงพักผอน

1. เมื่อลูกช้างพบแม่ช้าง ภายหลังจากการฝึกในเวลาเย็นนั้น ให้สังเกตความเปลี่ยนแปลงในแต่ละวันว่าแม่ช้างลูกช้าง มีอาการปฏิกิริยาเป็นเช่นไร ทั้งตอนพบกัน และตอนพาแม่ออกไปในเวลาเช้าของอีกวันหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าลูกช้างมีพัฒนาการยอมรับการฝึก ความรู้ช้าง และยอมให้แม่ออกไปหากิน จะถือว่ามีความมั่นใจที่ดี แต่หากลูกช้างยังหวงแม่ช้างจะถือว่ายังคงต้องปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ช้างกับลูกช้างโดยการ ให้ความรู้ช้างพูดคุยสื่อสารและป้อนอาหารไปด้วย

2. สังเกตอาการลูกช้างว่าเมื่อไม่เจอแม่และไม่ได้กินนมตอนกลางวันจะมีความเครียดหรือไม่ และแก้ไขด้วยการ ให้ความรู้ช้างเข้าไปเล่น พูดคุย ให้อาหาร กับลูกช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. มาเพ่/เพ่มา หมายถึง เรียกช้างให้มาหา
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. เรียกชื่อช้าง หมายถึง ชื่อของช้าง
4. นินม หมายถึง นิ่ง
5. เออดี หมายถึง ชมว่าทำดี
6. หาว หมายถึง หยุด
7. จันหน้า หมายถึง ขยับเท้าไปข้างหน้า
8. ยกใส่ หมายถึง ยกเท้าเพื่อใส่จะแคะ
9. ชิดดี หมายถึง ให้ชิดกัน
10. ซึก หมายถึง ถอยหลัง

สังเกตอาการลูกช้างไปเจอแม่ช้าง

บทที่ 2 พิธีกรรมผ่าจันและปดรงควาน

พิธีกรรมผ่าจันและปดรงควาน

(วันที่ 15-17)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อความเป็นสิริมงคลกับช้างและควาญช้างเจ้าของช้าง ครูฝึกช้าง
2. เพื่อสืบทอดพิธีกรรมและวิถีวัฒนธรรมการเลี้ยงช้างของล้านนาให้คงไว้
3. เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของครูฝึกช้าง และควาญช้าง

ตัวชี้วัด

1. ควาญช้างและครูฝึกช้างมีกำลังใจที่ดีในการฝึกช้าง
2. เพื่อการฝึกช้างเป็นไปอย่างเรียบร้อย ราบรื่น ไม่มีอุปสรรค ไม่มีอุบัติเหตุกับช้าง ควาญช้าง และครูฝึก

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. อาจารย์ที่ประกอบพิธีกรรมจำนวน 1 คน
2. ครูฝึกและควาญช้างทุกคนที่ร่วมการฝึกช้าง

อุปกรณ์ในการประกอบพิธี

1. คอกฝึกลูกช้าง ด้านหน้ากว้างประมาณ 40 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1.5 เมตร ด้านหลังกว้างประมาณ 1 เมตร ยาวประมาณ 1.5 เมตร มีไม้คร่าวข้างละ 4 อัน ยาว 1.2 เมตร ไม้คร่าวด้านข้างสามารถถอดประกอบได้ ลักษณะคอกเป็นรูปสามเหลี่ยม หรือตัววี

(V-shape) ด้านหน้าจะแคบกว่าด้านท้ายช้างเพื่อจำกัดพื้นที่ของช้างให้เคลื่อนที่ได้น้อยที่สุดเพื่อป้องกันช้างเดินหรือกระแทกคอก และต้องมั่นคงแข็งแรงรับแรงของช้างได้

การประกอบพิธีกรรม

2. สะตวงหรือกระทงทำจากกาบกล้วยพับเป็นสี่เหลี่ยมแล้วใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกเสียบไว้ให้แข็งแรงและทำพื้นเพื่อใส่เครื่องเซ่น สะตวงจะใช้ขนาดใหญ่ 1 อันประมาณ 30×30 เซนติเมตร สะตวงเล็กจำนวน 6 อันขนาดประมาณเท่าฝ่ามือ ในสะตวงใส่เครื่องเซ่นประกอบด้วย แกงส้มแกงหวาน(ใบพริกทองลงไฟ ใบมะขามลงไฟ) เครื่องขี้ยาปู่จา(มะเดื่อ มะละกอดิบ อ้อย กล้วย เปลือกมะพร้าว เปลือกส้มโอ ข้าวตอก ดอกไม้ หมากพลู)

สะตวงใหญ่และสะตวงเล็ก

สะตวงเล็กจำนวน 6 อันสำหรับพิธีขึ้นท้าวทั้งสี่หรือพิธีบูชาท้าวจตุโลกบาลทั้ง 4 จะใส่เครื่องเซ่นแกงส้มแกงหวานและเครื่องขี้ยาปู่จา และนำธงเล็กๆปักไว้แต่ละมุม ธงนี้เรียกว่า จ้อ แต่ละสะตวงจะใช้อันละสี่ มีสีขาว สีเขียว สีเหลือง สีดำ สีแดงและสีเทาหม่นสะตวงสีขาว

ต้องปักฉัตรสีขาวด้วย(ทำจากกระดาษขาวมาม้วนแล้วติดกับไม้ไผ่ให้เหมือนฉัตร) ปักเทียนไขเล็กๆไว้อันละเล่ม สะตวงอันใหญ่จำนวน 1 อันใช้สำหรับพิธีปัดรังควานใส่เครื่องขี้ยาปูจา รูปปั้นเป็นสัตว์ต่าง เบ็ด ไก่ หมู หมา ช้าง ม้า วัว ควาย ใช้แบ่งข้าวเหนียวผสมน้ำพอบ้านได้ทำ ข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวเหนียว เนื้อสด1ชิ้นเล็กๆ หัวไหล ขมิ้น

3 .ควัก ทำจากใบตองเท่าฝ่ามือใส่ข้าวเหนียว1ปั้น หมากพลู1คำ ใช้บอกกล่าว แม่ธรณี

ควัก

4. ชันตั้งหรือชันครุ ในชันประกอบด้วย สวยดอก (กรวยดอกไม้ธูปเทียน) สวยหมากสวยพลู(กรวยหมากพลู) หมากขด ดาบหรือมีดหมอ ตะขอ ผ้าขาวผ้าแดง หมากปั้นสามเบี้ยปั้นสาม เหล้า ไก่ปิ้ง เงินชันตั้ง 32บาท (จำนวนเงินแล้วแต่สายอาจารย์) ดอกผ้าซีก(ไว้ผ่าจัน) อ้อยปอกยาวประมาณ1ศอก (ประมาณ 50 เซนติเมตร)

ชันตั้งหรือชันครุ

5. ถังใส่น้ำมนต์ (ถังพลาสติกขนาดบรรจุ 17 ลิตร) โดยใส่ฝักส้มป่อยหักเป็นข้อๆใส่ในน้ำด้วย ใบหนาดและใบหนามมัดรวมกันไว้พรมน้ำมนต์

การประกอบพิธีกรรม มี4ขั้นตอนคือ

1. พิธีกรรมขึ้นท้าวทั้งสี่ เพื่อบูชาพระอินทร์ ท้าวจตุโลกบาลประจำทิศทั้งสี่และพระแม่ธรณี โดยบอกกล่าวว่าจะทำการมงคล ขอช่วยปกป้องคุ้มครองอันตรายต่างๆทั้งข้างและคน โดยวิธีประกอบพิธีคือ อาจารย์จะนำสะตวงอันเล็กทั้ง 6 อันสะตวงอันที่หนึ่งปักจ้อขาว (ธงเล็กๆทำจากกระดาษสีขาวปักไว้ตรงมุมทั้งสี่ของสะตวง)วางไว้บนฮ้านบนสุดเพื่อบูชาพระอินทร์ (ฮ้านคือเป็นเสาตั้งหนึ่งสูงประมาณ 1.50 เมตร ทำแทนสำหรับวางสะตวงมีสองชั้น ชั้นบนวางสะตวงได้1อัน ชั้นล่างลงมาวางสะตวงได้ 4 อัน) และวางสะตวงอีก 4 อันตามทิศต่างๆเพื่อบูชาท้าวจตุโลกบาลประจำทิศทั้งสี่ และสะตวงอันที่ 6 วางบนพื้นโคนเสาฮ้าน และน้ำเปล่า 1 แก้วเพื่อบูชาพระแม่ธรณีอาจารย์สวดชุมนุมเทวดาและคำบูชาท้าวจตุโลกบาลทั้งสี่ แล้วจะบอกกล่าว แม่ธรณีขอใช้พื้นที่ในการฝึกสอนข้าง

พิธีกรรมขึ้นท้าวทั้งสี่

2. พิธีบูชาครู ขึ้นขัน(ยกขันตั้ง) คือพิธีบูชารำลึกถึงครูบาอาจารย์ของอาจารย์ผู้ประกอบพิธีได้ร่ำเรียนวิชามา เพื่อเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรม และยังบนบานสานกล่าวให้ครูอาจารย์ช่วยปกป้องรักษาผู้ร่วมพิธีกรรม โดยวิธีการประกอบพิธี อาจารย์จะประกอบพิธีบนกระท่อมทำไว้เพื่อประกอบพิธีกรรม(มีข้อห้ามคือห้ามผู้หญิงและเด็กขึ้นบนกระท่อม) อาจารย์จะนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วให้ความญ้างยกขันตั้งประเคนให้อาจารย์ จากนั้นอาจารย์ก็จะสวดคาถาเรียกครูบาอาจารย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆขอให้งานสำเร็จราบรื่น พอเสร็จแล้วก็จะสวดบริกรรมคาถาทำนํ้ามนต์แล้วประพรมนํ้ามนต์ลงบนอุปกรณ์ต่างๆที่นำมาร่วมพิธีเสร็จแล้วอาจารย์จะยกขันตั้งขึ้นไว้บนหิ้ง เป็นเวลา 3 วัน ในช่วง 3 วันนี้อาจารย์และควาญช้างจะต้องเข้ากรรมคือห้ามอาบน้ำ ห้ามตัดเล็บ ห้ามตัดผมโกนหนวด และห้ามออกนอกเขตพิธี พอครบ 3 วันก็จะปลดขันหรือคว่าขันเป็นเสร็จพิธี

ควาญประเคนขันตั้งให้อาจารย์

3. พิธีผ่าจําน นำไม้ไผ่ผ่าซีก(ผ่ายังไม่ให้ขาดออกจากกันเปรียบเหมือนแม่ช้างกับลูกช้างก่อนผ่าจําน)และอ้อยที่ปอกเตรียมไว้มาบริกรรมคาถาลงไปแล้วนำอ้อยหักเป็น 2 ท่อนนำไปให้แม่ช้างกิน1ท่อนพร้อมทั้ง ไข่ไม้ไผ่ผ่าซีกดีเบาๆบริเวณหน้าผากแม่ช้าง 3 ครั้งแล้วนำอ้อยอีก

ท่อนมาให้ลูกช้างกินพร้อมทั้งไข่ไม้ไผ่ผ่าซีกดีที่หน้าผากลูกช้างเบาๆแล้วดึงไม้ไผ่ผ่าซีกออกจากกัน(เปรียบเหมือนกับการแยกแม่ช้างและลูกช้างออกจากกัน) แล้วนำไปทิ้งทันที เป็นเสร็จพิธีผ่าจําน จากนั้นครูฝึกและควาญช้างจะนำแม่ช้างแยกออกไปผูกในป่าที่ไกลกับลูกช้างมิให้เกี่ยวข้องกันในระหว่างวันที่มีการฝึก

พิธีผ่าจําน

บริกรรมคาถาเป่าอ้อยในการผ่าจําน

4. พิธีปัดรังควาน อาจารย์จะนำควัวมาตรงด้านหน้าคอกแล้วบอกกล่าวแม่ธรณีว่าขออนุญาตใช้แผ่นดินตรงนี้ทำการฝึกช้าง แล้วครูฝึกและควาญช้างนำลูกช้างเข้ามาในคอกฝึก แล้วผูกมัดด้วยปะกอกปะคอก จากนั้นอาจารย์จึงรดนํ้ามนต์ที่เตรียมไว้ตอนพิธียกขันตั้ง การรดนํ้ามนต์จะทำเช้าและเย็นตลอด 3 วันที่ทำพิธี หลังจากรदनํ้ามนต์เสร็จ ก็ทำการปัดรังควานโดยครูฝึกนำ สะตวงใหญ่ส่งให้อาจารย์พร้อมกับใบหนาด อาจารย์จะบริกรรมคาถาลงใบหนาด ใบหนาม แล้วใช้ปัดบนหัวช้าง

วนซ้ายไปขวา 3 รอบ(ทักษิณาวัตร) แล้วเอาวางไว้ในสะดวง(เรียกว่าปัดรังควาน) แล้วอาจารย์จะถอนขนข้างที่หัว ที่คอ ที่ตัวและหลังเรียกถอนสีมา แล้วเอาใส่ในสะดวง แล้วส่ง สะดวงไปทางด้านหลังให้กับ ครูฝึกๆรับไป แล้วนำไปวางไว้ที่ลำห้วยให้ไกลจากบริเวณที่ฝึกช้าง หลังจากนั้นจะนำไก่ส่งให้อาจารย์(เป็นไก่มีชีวิตตัวผู้นิยมใช้ไก่สีแดงหรือดำเท่านั้น)เรียกว่าไก่เสียงทาย ว่านิสัยของช้างจะเป็นอย่างไร จะดูตามพฤติกรรมของไก่ อาจารย์บริกรรมคาถาเป่าใส่ที่ตัวไก่แล้วนำไก่ปัดบนตัวช้าง 3 รอบแล้วปล่อยไก่อลงทางด้านหลังของช้าง หากว่าไก่อยืนอยู่นิ่งๆก็ทำนายว่าช้างจะเชื่อง แต่ถ้าไก่อวิ่งหนี ก็ทำนายว่าช้างจะมีนิสัยตื่นซึกกลัวและจะวิ่งหนี ถ้าไก่อสะบัดปีกสลดตัวก็ทำนายว่าช้างจะสะบัดความ หลังจากนั้นอาจารย์จะนำตะขอลูกๆมาเป่าบริกรรมคาถาแล้วสับเบาๆ ลงขมับของช้างข้างละ 3 ที่เป็นเสร็จพิธี

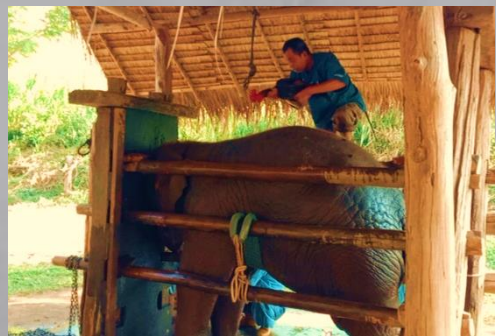
รดน้ำมนต์

ปัดรังควาน

ไก่เสียงทาย

บริกรรมคาถาลงขมับของช้างเบาๆ

บทที่ 3 บทเรียนเพื่อดูแล และรักษาสุขภาพ

ยกเท้า (วันที่ 18-33)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อให้ความสูงสามารถขึ้น-ลงช้าง

ตัวชี้วัด

ช้างสามารถขยับหรือยกเท้าเพื่อการตรวจรักษา

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความสูง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความสูง

1. ไม้ขึ้นน้ำ(ไม้ทาร์เก็ต) หมายถึง อุปกรณ์ที่เป็นสื่อกลางในการฝึกยกเท้าช้าง ด้านปลายไม้ใช้สำหรับหรือฝ้ายัดไว้ในถุงที่มีสีสันสะดุดตาเป็นที่สังเกตเห็นได้ชัดติดไว้ตรงปลายไม้ ขนาดความยาวด้ามจับประมาณ 1-2 เมตร
2. ด่อนยาว คืออุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตราย ทำจากไม้ยาวประมาณ 2-3 เมตร ตรงปลายจะมีปลอกสแตนเลสหรือเหล็กแหลม ยาวประมาณ 1 นิ้ว
3. มีด คืออุปกรณ์ที่ใช้ตัด สับอาหารช้าง และยังใช้ควบคุมป้องกันช้างทำอันตรายในกรณีฉุกเฉิน ทำจากเหล็กดกแต่งขึ้นรูป ปลายแหลม
4. ตะขอช้าง คืออุปกรณ์ควบคุมช้าง ทำจากเหล็กขึ้นรูปโค้งเรียวยาวแหลม สวมกับด้ามไม้ไผ่

5. ถุงย่าม 1 ถุง ใส่อาหารช้างที่ใช้สำหรับฝึก เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่
4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง
5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช้างระหว่างการฝึกยกเท้า
6. ห้องเรียนช้าง คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตร มีหลังคาสูงไม่น้อยกว่า 4 เมตร ใช้สำหรับฝึกช้างหรือบริเวณลานโล่งๆมีร่ม ขนาดไม่น้อยกว่า 5x5 เมตร มีหลักมัดตรงกลาง
7. โรงผูกมัดกลางคิน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตรหรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอนกลางคิน

ช้างขยับเท้าหน้าขวาได้
(วันที่ 18)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความสูงตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ข้างทำความเข้าใจความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำจนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารครูฝึกคนที่ 2 และ 3 ฝักระวัง จากนั้นควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้าควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 ฝักระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1 เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึก 5 ถือไม้ชี้หน้ายืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถุงย่าม ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นให้ครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึก 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึก 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปตะแคงข้างหน้าขวาพร้อมออกคำสั่ง “ขวายก” เมื่อช้างขยับเท้าให้ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” แล้วให้ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึกคนที่ 5 ว่าออกเสียงว่า “ดี” สั้นหรือยาว โดยแบ่งระดับการให้รางวัลไว้ 3 ระดับคือถ้าออกคำสั่งแล้วช้างไม่ตอบสนอง ให้เงียบและไม่ให้รางวัลใดๆ ถ้าทำได้บ้างให้ออกเสียงชมว่าดีเพียงสั้นๆ และให้รางวัลเพียง 1 ชิ้น และหากช้างปฏิบัติได้ดี ให้ออกเสียงชมว่าดี เสียงสูงและยาว โดยให้

รางวัลหลายชิ้น การฝึกนี้ จะฝึกรอบละ 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที ทำเช่นนี้จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ความรู้ใส่จะแคะแล้วให้พาช้างไป กินน้ำ และอาบน้ำ ให้นักเรียนช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จจอบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ช้างขยับเท้าหน้า

ข้อสังเกต:

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกขาดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5 -10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่ และหากช้างไม่นิ่งขยับไปมาให้ใช้เชือกมัดขาหลังไว้

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจับไม้ชิ้นยาวเหวี่ยงไปเหวี่ยงมาหรือใช้วงฟาดหรือเตะไม้ และสังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงเย็น

17:00น. ควบคุมช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควบคุมช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 2 มัด ควบคุมช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกเท้าหน้า

(วันที่ 19)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควบคุมช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควบคุมช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควบคุมช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควบคุมช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควบคุมช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝาระวัง จากนั้น ควบคุมช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับ

โซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จ แล้วปลดจะแคหน้า ควบคุมช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควบคุมช้างข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝาระวัง เมื่อถึงบริเวณห้องเรียนแล้วพาเดินออกกำลังกาย 2-3 รอบก่อนแล้วนำเข้าห้องเรียนฝึก ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1 เมตร จากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชิ้นยาว ยืนอยู่หน้านักเรียนช้าง ห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถูงย่าม ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึก 5 ใช้ไม้ชิ้นยาว ยืนไปแตะเท้าช้างหน้าขวา พร้อมออกคำสั่งว่า “ขวายก” พอช้างยกเท้าได้ 10 เซนติเมตร และนาน 5-10 วินาที ก็จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 จะป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึกคนที่ 5 ว่าออกเสียง “ดี” สั้นหรือยาว) เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควบคุมใส่จะแคแล้วให้ช้าง กินน้ำและอาบน้ำให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควบคุมช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด

ฝึกยกเท้าหน้า

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มีกล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไปที่คอกในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจับไม้ชิ้นน้ำ เหยียงไปเหยียงมาหรือใช้วงฟาดหรือเตะไม้ที่ครูฝึกแตะที่เท้าได้ และไม่ควรใช้เวลาในการฝึกลูกช้างนานเกินไป

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกขาหน้า

(วันที่ 20)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสี

ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำ และกินน้ำระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงบริเวณห้องเรียนแล้วพาเดินออกกำลังกาย 2-3 รอบก่อนแล้วนำเข้าห้องเรียนฝึก ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดดูระยะประมาณ 1 เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชิ้นน้ำ ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถ้วย ยาม ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 เพื่อสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ใ้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชิ้นน้ำ ยืนไปแตะเท้าช้างหน้าขวาพร้อมออกคำสั่ง “ขวายก” พอช้างยกขาได้ประมาณ 30 เซนติเมตรและนาน 10-20 วินาที ก็จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 จะป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึกคนที่ 5 ว่าออกเสียง “ดี” สั้นหรือยาว) เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้วจะให้ควาญใส่จะแคแล้วให้ช้าง กินน้ำ อาบน้ำ ให้

นักเรียนช้างได้ผ่อนคลาย ความรู้ช้างนำหญ้าให้นักเรียน
ช้างจำนวน 1 มัดช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถัง
ย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับ
ช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไป
มัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกขาดีหรือไม่
ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที
เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง:

ช้างอาจตกใจจับไม้ชิ้นน้ำ เหยียงไปเหยียงมาหรือใช้
วงฟาดหรือเตะไม้ที่ครูฝึกแตะที่เท้าได้ และไม่ควรใช้
เวลาในการฝึกลูกช้างนานเกินไป

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า
ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ
นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. ขวายก หมายถึง ให้ช้างยกเท้าหน้าขวา
2. ยกสูงๆ หมายถึง ให้ช้างยกเท้าสูงขึ้น

3. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก (การให้
รางวัลจะให้ตามคำชม เช่น ดีให้ 1-2 ชิ้น ดีมากให้ 3-4
ชิ้น ไม่ชมเงียบคือไม่ให้)

4. อย่า หมายถึง อย่าทำ
5. นิม หมายถึง นิ่ง
6. หาว หมายถึง หยุด

ยกเท้าหน้าซ้าย

(วันที่ 21-23)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อให้ความรู้ช้างสามารถขึ้น-ลงช้าง

ตัวชี้วัด

ช้างสามารถยับยั้งหรือยกเท้าเพื่อการตรวจรักษา
บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความรู้ช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ช้าง

1. ไม้ชิ้นน้ำ (ไม้ทาร์เก็ต)
2. ด่อนยาว
3. มีด
4. ขอช้าง
5. ถังย่าม 1 ถัง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย,
อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซลัม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว

2. เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างได้กับหลัก

2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช้างระหว่างการฝึกยกเท้า

6. ห้องเรียนช้าง คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตรมีหลังคาสูงไม่น้อยกว่า 4 เมตร ใช้สำหรับฝึกช้างหรือบริเวณลานโล่งๆมีร่ม ขนาดไม่น้อยกว่า 5x5 เมตรมีหลักมัดตรงกลาง

7. โรงผูกมัดกลางคืน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตรหรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอนกลางคืน

ช้างขยับเท้าหน้าซ้ายได้

(วันที่ 21)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน (ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass

base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้นควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญช้างยืนช้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนช้างซ้าย ควาญช้างยืนช้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1 เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชี้หน้า ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถุงย่าม ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นให้ครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น(อาหาร) รอประมาณ 30วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ไขไม้ชี้หน้า ยืนไปตะเท้าช้างหน้าซ้ายพร้อมออกคำสั่ง ว่า “ซ้ายยก” เมื่อช้างขยับเท้าให้ชมว่า “เออ”, “ดี” แล้วให้ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึกคนที่ 5 ว่าออกเสียงว่า “ดี” สั้นหรือยาว โดยแบ่งระดับการให้รางวัลไว้ 3 ระดับคือถ้าออกคำสั่งแล้วช้างไม่ตอบสนอง ให้เงียบและไม่ให้รางวัลใดๆ ถ้าทำได้บ้างให้ออกเสียงชมว่าดีเพียงสั้นๆ และให้รางวัลเพียง 1 ชิ้น และหากช้างปฏิบัติได้ดีให้ออกเสียงชมว่า “ดี” เสียงสูงและยาว โดยให้รางวัลหลายชิ้น การฝึกนี้ จะฝึกรอบละ 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที ทำเช่นนี้จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญใส่จะแคแล้วให้พาช้างไป กินน้ำ อาบน้ำ ให้นักเรียนช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ช้างขยับเท้าหน้าซ้าย

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกขาดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่ และหากช้างไม่นิ่งขยับไปมาให้ใช้เชือกมัดขาหลังไว้

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจับไม้ชิ้นน้ำ เหวี่ยงไปเหวี่ยงมาหรือใช้วงฟาดหรือเตะไม้ และสังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเฝ้าช้างให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเฝ้าช้างให้นักเรียนช้างจำนวน 2 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกขาหน้าซ้าย

(วันที่ 22)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้าควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร เดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงบริเวณห้องเรียน

พาเดินออกกำลังกาย 2-3 รอบก่อนแล้วนำเข้าห้องเรียนฝึก ครูฝึกคนที่คนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดตุระยะประมาณ 1 เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชี้ นำ ยืนอยู่หน้านักเรียน ช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถ้วย ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 แล้วครูฝึกคนที่ 5 สั่งให้ช้าง “หนี” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอประมาณ 30 วินาที จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้ นำ ยืนไปแตะเท้าช้างหน้าซ้าย พร้อมออกคำสั่ง “ซ้ายยก” พอช้างยกเท้าได้ 10 เซนติเมตรและนาน 5-10 วินาที ก็จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึก 1 จะป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึก 5 ว่าออกเสียง “ดี” สั้น หรือยาว) เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ความรู้ใส่จะแคะแล้วให้ช้าง กินน้ำ อาบน้ำ ให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควบคู่กันนำหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขึ้นตอนและวิธีการฝึก เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้า

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจับ ไม้ชี้ นำ เหวี่ยงไปเหวี่ยงมาหรือใช้วง ฟาดหรือเตะไม้ที่ครูฝึกแตะที่เท้าได้ และไม่ควรใช้เวลา ในการฝึกลูกช้างนานเกินไป

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การ นอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกเท้าหน้าซ้าย

(วันที่ 23)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือฉี่/มูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึกคนที่ 3-5 คน และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้าควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียนครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงบริเวณห้องเรียนพาเดินออกกำลังกาย 2-3 รอบก่อนแล้วนำเข้าห้องเรียนฝึก ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดดูระยะประมาณ 1 เมตร จากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึก 5 ถือไม้ชี้หน้า ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1.5 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถูงย่าม ยืนอยู่ด้านขวาของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอบประมาณ 30 วินาที ต่อไปครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้ายืนไปแตะเท้าช้างหน้าซ้าย พร้อมออกคำสั่ง “ซ้ายยก” พอช้างยกขาได้ประมาณ 30 เซนติเมตร และนาน 10-20 วินาที ก็จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 จะป้อนอาหารทันที (การให้รางวัลจะต้องฟังครูฝึกคนที่ 5 ว่าออกเสียง “ดี” สั้นหรือยาว) เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญใส่จะแคะแล้วให้ช้าง กินน้ำ และอาบน้ำ เพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึก เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคั่นแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจตกใจจับไม้ชี้หน้า เหวี่ยงไปเหวี่ยงมาหรือใช้วงพัดหรือเตะไม้ที่ครูฝึกแตะที่ทำได้ และไม่ควรวีใช้เวลาในการฝึกลูกช้างนานเกินไป

ช่วงเย็น

17:00 น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00 น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. ซ้ายยก หมายถึง ให้ช้างยกเท้าหน้าซ้าย
2. ยกสูงๆ หมายถึง ให้ช้างยกเท้าสูงขึ้น

3. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก (การให้รางวัลจะให้ตามคำชม เช่น ดีให้ 1-2ชิ้น ดีมากให้ 3-4ชิ้น ไม่ชมเสียคือไม่ให้)

4. อย่า หมายถึง อย่าทำ

5. นินม หมายถึง นิ่ง 6.หาว หมายถึง หยุด

ฝึกยกเท้าหลังด้านหลังซ้ายและทบทวนยกเท้าหน้า

(วันที่ 24-26)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อให้ความถี่ขึ้น-ลงช้าง

ตัวชี้วัด

ช้างสามารถยับหรือยกเท้าเพื่อการตรวจรักษา

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความถี่ 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความถี่

1. ไม้ชี้นำ (ไม้ทาร์เก็ต)
2. ด่อนยาว
3. มีด
4. ขอบช้าง
5. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซลัม คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก

2. โซยาว คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันช้างวิ่งเวลาตกใจ

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุนครึ่ง) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช้างระหว่างการฝึกยกเท้า

6. ห้องเรียนช้าง คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตร มีหลังคาสูงไม่น้อยกว่า 4 เมตรใช้สำหรับฝึกช้างหรือบริเวณลานโล่งๆมีรั้ว ขนาดไม่น้อยกว่า 5x5 เมตร มีหลักมัดตรงกลาง

7. โรงผูกมัดกลางคิน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตรหรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอนกลางคิน

ฝึกช้างยกเท้าหลังด้านหลังซ้ายและ

ทบทวนการยกเท้าหน้า

(วันที่ 24)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความถี่ตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง (จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องรอยการนอน (ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำ และกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดดูระยะประมาณ 1 เมตร จากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชี้หน้า ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถุงย่าม ยืนอยู่ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งให้ช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอบประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปแตะเท้าช้างหน้าขวาพร้อมออกคำสั่ง ขวายก พอช้างยกเท้าแตะไม้ชี้หน้า จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึก 1 จะป้อนอาหารทันที ฝึกซ้ำ 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านซ้ายอีก 3 ครั้ง เพื่อทบทวน เสร็จแล้วครูฝึก 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของช้างครูฝึก 1 ป้อนอาหารอยู่ที่เดิมจากนั้นครูฝึก 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปแตะเท้าหลังซ้ายพร้อมออกคำสั่ง “ซ้ายหลัง ยก” พอช้างขยับหรือยกเท้าแตะ ไม้ชี้หน้า จะให้คำชมว่า

“เออดี” “ดีมาก”, ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญใส่จะแคะแล้วให้ช้าง กินน้ำ อาบน้ำ ให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ฝึกช้างยกเท้าหลังด้านซ้าย

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคั่นแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่ และหากช้างไม่นิ่งขยับไปมาให้ใช้เชือกมัดเท้าหน้า 2 ข้างไว้

ข้อควรระวัง

ข้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ขึ้นหรือครูฝึกได้ และสังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ความรู้ข้างเอาน้ำให้ข้างกิน แล้วนำหญ้าให้ข้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ข้างเอาหญ้าให้นักเรียนข้างจำนวน 2 มัด ความรู้ข้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนข้าง

ฝึกข้างยกเท้าหลังด้านซ้ายและ

ทบทวนการยกเท้าหน้า

(วันที่ 25)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างตรวจข้างโดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือฉี่/มูลข้าง(จำนวนและสีของมูลข้าง) ร้องร่ายการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ข้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงยาม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และความรู้ข้างเข้าไปหานักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ข้างใช้คำสั่งสั่งข้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ข้างนำโซ่ยาว มาต่อ

กับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ความรู้ข้างยืนข้างขวาจับหูข้าง พาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ความรู้ข้างข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดดูระยะประมาณ 1 เมตร จากข้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ขึ้นนำ ยืนอยู่หน้านักเรียนข้างห่างจากตัวนักเรียนข้าง 1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถูงยาม ยืนอยู่ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึก 5 สั่งให้ข้าง “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร) รอบประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ขึ้นนำ ยืนไปแตะเท้าข้างหน้าขวาพร้อมออกคำสั่ง “ขวายก” พอข้างยกเท้าเตะไม้ขึ้นนำ จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 จะป้อนอาหารทันที ฝึกซ้ำ 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านซ้ายอีก 3 ครั้ง เพื่อทบทวน เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของข้างครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารอยู่ที่เดิม จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ขึ้นนำยืนไปแตะเท้าหลังซ้ายพร้อมออกคำสั่งว่า “ซ้ายหลังยก” พอข้างขยับหรือยกเท้าเตะไม้ขึ้นนำสูง 10 เซนติเมตร ค้างไว้ 5-10 วินาที จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนข้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ความรู้ข้างใส่จะแคะแล้วให้ข้าง กินน้ำ และอาบน้ำให้นักเรียนข้างเพื่อให้ข้างได้ผ่อนคลาย ความรู้ข้างนำหญ้าให้นักเรียนข้าง 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถูงยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึก
เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว
นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่
ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที
เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่ และ
หากช้างไม่นิ่งขยับไปมาให้ใช้เชือกมัดเท้าหน้า 2 ข้างไว้

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ชี้หน้าหรือครูฝึกได้ และ
สังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า
ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20: 0 0น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ
นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกช้างยกเท้าหลังด้านซ้าย

ฝึกช้างยกเท้าหลังด้านซ้าย และ ทบทวนการยกเท้าหน้า (วันที่ 26)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง
โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือฉี่/มูลช้าง(จำนวนและสี
ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ
หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่
ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับ
อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass
base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ
ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 และความรู้ช้าง เข้า
ไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช้างใช้คำสั่งสั่ง
ช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2
และ 3 เผื่อระวัง จากนั้น ความรู้ช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับ
โซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า
ความรู้ช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกิน
น้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร
เดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ความรู้ช้างขวา
ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เผื่อระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึก
คนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1
เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้
ชี้หน้า ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง
1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร 1 ถุงย่าม ยืนอยู่
ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้าง
ว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้รางวัล 1-2 ชิ้น (อาหาร)

รอบประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้นำ ยื่นไปแตะเท้าข้างหน้าขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวายก” พอข้างยกเท้าแตะไม้ชี้นำ จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 จะป้อนอาหารทันที ฝึกซ้ำ 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านซ้ายอีก 3 ครั้ง เพื่อ ทบทวน เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของ ข้างครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารอยู่ที่เดิม จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้นำ ยื่นไปแตะเท้าหลังซ้ายพร้อมออกคำสั่งว่า “ซ้ายหลังยก” พอข้างยกเท้าแตะไม้ชี้นำ สูง 30 เซนติเมตร ค้างไว้ 10-20 วินาที จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนข้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญช้างใส่จะแคะ แล้วให้ช้าง กินน้ำ อาบน้ำ ให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึก เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดี หรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่ และหากช้างไม่นิ่งขยับไปมาให้ใช้เชือกมัดเท้าหน้า 2 ข้างไว้

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ชี้นำหรือครูฝึกได้ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. ขวายก หมายถึง ให้ข้างยกเท้าหน้าขวา
2. ยกสูงๆ หมายถึง ให้ข้างยกเท้าสูงขึ้น
3. เออดี, ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก (การให้ รางวัลจะให้ตามคำชม เช่น ดีให้ 1-2 ชิ้น ดีมากให้ 3-4 ชิ้น ไม่ชมเจียบคือไม่ให้)

4. อย่า หมายถึง อย่าทำ

5. นิม หมายถึง นิ่ง

6. หาว หมายถึง หยุด

ฝึกยกเท้าหลังด้านขวาและทบทวนยกเท้าหน้า

(วันที่ 27-29)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อให้ควาญช้างขึ้น-ลงช้าง

ตัวชี้วัด

ช้างสามารถยับหรือยกเท้าเพื่อการตรวจรักษา

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ช่าง

1. ไม้ชี้นำ (ไม้ทาร์เก็ต)
2. ดอนยาว
3. มีด
4. ขอส้าง
5. ถุงย่าม 1 ถุง เพื่อใส่อาหารฝึกช่าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซลัม คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างกับหลัก
2. โซยาว คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับช่างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันช่างวิ่งเวลาตกใจ
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ
4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช่าง
5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช่างระหว่างการฝึกยกเท้า
6. ห้องเรียนช่าง คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตร มีหลังคาสูงไม่น้อยกว่า 4 เมตร ใช้สำหรับฝึกช่างหรือบริเวณลานโล่งๆมีร่ม ขนาดไม่น้อยกว่า 5x5 เมตร มีหลักมัดตรงกลาง
7. โรงผูกมัดกลางคีน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตร หรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช่างตอนกลางคีน

ฝึกช่างยกเท้าหลังด้านขวา และทบทวนการยกเท้าหน้า

ทบทวนยกเท้าหลังซ้าย

(วันที่ 27)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช่าง(จำนวนและสีของมูลช่าง) ร่องรอยการนอน(ช่างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช่าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 และความรู้ช่าง เข้าไปหานักเรียนช่างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช่างใช้คำสั่งสั่งช่างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ช่างนำโซยาว มาต่อกับโซลัม แล้วปลดโซลัมที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ความรู้ช่างยืนข้างขวาจับหูช่างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ความรู้ช่างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1 เมตรจากช่างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชี้นำ ยืนอยู่หน้านักเรียนช่างห่างจากตัวนักเรียนช่าง 1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหารยืนอยู่ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งช่างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 คอยให้รางวัล 1-2 ชิ้น

รอบประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยื่นไปแตะที่เท้าข้าง ด้านหน้าขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวายก” พอข้างยกเท้าแตะไม้ชี้หน้า จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ให้ป้อนอาหารทันที การฝึกจน 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านหน้าซ้าย วนอีก 3 ครั้ง เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของช้าง ครูฝึกคนที่ 1 รอป้อนอาหารอยู่ที่เดิม และเริ่มฝึกทบทวนยกเท้าหลังซ้าย 3 ครั้ง โดยเว้นระยะเวลา เปลี่ยนแต่ละท่าประมาณ 5 นาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยื่นไปแตะเท้าหลังขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวาหลังยก” พอข้างขยับหรือยกเท้าแตะไม้ชี้หน้า จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญช้างใส่จะแคะแล้วให้ช้าง กินน้ำ และอาบน้ำ ให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึก เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ชี้หน้าหรือครูฝึกได้ และสังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 2 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกข้างยกเท้าหลังด้านขวา

ฝึกข้างยกเท้าหลังด้านขวา และทบทวนการยกเท้าหน้า

ทบทวนยกเท้าหลังซ้าย

(วันที่ 28)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำ และกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดทุกระยะประมาณ 1 เมตรจากช้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ชี้หน้า ยืนอยู่หน้านักเรียนช้างห่างจากตัวนักเรียนช้าง 1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหาร ยืนอยู่ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 คอยให้รางวัล 1-2 ชิ้น รอประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปแตะที่เท้าช้าง ด้านหน้าขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวายก” พอช้างยกเท้าแตะไม้ชี้หน้าจะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ให้ป้อนอาหารทันที การฝึกจน 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านหน้าซ้ายวนอีก 3 ครั้ง เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของช้าง ครูฝึกคนที่ 1 รอป้อนอาหารอยู่ที่เดิม และเริ่มฝึกทบทวนยกเท้าหลังซ้าย 3 ครั้ง โดยเว้นระยะเวลาเปลี่ยนแต่ละท่าประมาณ 5 นาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปแตะเท้าหลังขวาพร้อมออกคำสั่ง “ขวาลังยก” พอช้างขยับหรือยกเท้าแตะไม้ชี้หน้าสูง

10 เซนติเมตร ค้างไว้ 5-10 วินาที จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนช้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควาญช้างใส่จะแคะแล้วให้ช้างกินน้ำ และอาบน้ำ ให้นักเรียนช้างเพื่อให้ช้างได้ผ่อนคลาย ควาญช้างนำหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด

ฝึกช้างยกเท้าหลังด้านขวา

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้วนำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคินแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่ ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง

ข้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ขึ้นหรือครูฝึกได้ และสังเกตอาการในช่วงเวลาฝึกว่ามีอาการเครียดหรือไม่

ช่วงเย็น

17:00น. ควบคู่ข้างเอาน้ำให้ข้างกิน แล้วนำหญ้าให้ข้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควบคู่ข้างเอาหญ้าให้นักเรียนข้าง จำนวน 1 มัด ควบคู่ข้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนข้าง

ฝึกข้างยกเท้าหลังด้านขวา และ ทบทวน
การยกเท้าหน้า ทบทวนยกเท้าหลังซ้าย
(วันที่ 29)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควบคู่ข้างตรวจข้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลข้าง(จำนวนและสีของมูลข้าง) ร้องร่ายการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควบคู่ข้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควบคู่ข้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถังกาย

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควบคู่ข้างเข้าไปหานักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ควบคู่ข้างใช้คำสั่งข้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ควบคู่ข้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะเคาะหน้า

ควบคู่ข้างยืนข้างขวาจับหูข้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควบคู่ข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงห้องเรียน ครูฝึกคนที่ 4 นำปลายโซ่ผูกมัดกับหลักมัดระยะประมาณ 1 เมตรจากข้างถึงหลักมัด จากนั้น ครูฝึกคนที่ 5 ถือไม้ขึ้นยืนอยู่หน้านักเรียนข้างห่างจากตัวนักเรียนข้าง 1-2 เมตร ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมอาหารยืนอยู่ด้านซ้ายของครูฝึกคนที่ 5 จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 สั่งข้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 คอยให้รางวัล 1-2 ชิ้น รอบประมาณ 30 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ขึ้นยืนไปเตะที่เท้าข้างด้านหน้าขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวายก” พอข้างยกเท้าเตะไม้ขึ้น จะให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ให้ป้อนอาหารทันที โดย ฝึกวน 3 ครั้ง แล้วสลับฝึกยกเท้าด้านหน้าซ้าย วนอีก 3 ครั้ง เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 5 ย้ายไปอยู่ด้านหลังของข้าง ครูฝึกคนที่ 1 รอบป้อนอาหารอยู่ที่เดิม และเริ่มฝึกทบทวนยกเท้าหลังซ้าย 3 ครั้ง โดยเว้นระยะเวลาเปลี่ยนแต่ละท่าประมาณ 5 นาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 5 ใช้ไม้ขึ้นยืนไปเตะเท้าหลังขวาพร้อมออกคำสั่งว่า “ขวาลงยก” พอข้างขยับหรือยกเท้าเตะไม้ขึ้นสูง 30 เซนติเมตรค้างไว้ 10-20 วินาที จะให้คำชมว่า ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 10 ครั้ง แล้วพัก 10 นาที จำนวน 3 รอบ เมื่อนักเรียนข้างฝึกเสร็จแล้ว จะให้ควบคู่ข้างใส่จะเคาะแล้วให้ข้าง กินน้ำ อาบน้ำให้นักเรียนข้างเพื่อให้ข้างได้ผ่อนคลาย ควบคู่ข้างนำหญ้าให้นักเรียนข้าง 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควบคู่ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถัง ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึก
เหมือนกับช่วงเช้า หลังจากฝึกเสร็จอาบน้ำ ให้น้ำแล้ว
นำช้างกลับไปมัดในโรงผูกมัดกลางคืนแล้วให้อาหาร

ข้อสังเกต

ลูกช้างให้ความร่วมมือในการฝึกยกเท้าดีหรือไม่
ถ้าช้างไม่ให้ความร่วมมือครูฝึกจะหยุดพัก 5-10 นาที
เพื่อหยุดดูพฤติกรรมของช้าง แล้วเริ่มการฝึกใหม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้ขาหลังเตะไม้ชี้นำหรือครูฝึกได้

ช่วงเย็น

17:00 น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำ
หญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00 น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ
นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. ขวายก หมายถึง ให้ช้างยกเท้าหน้าขวา
2. ยกสูงๆ หมายถึง ให้ช้างยกเท้าสูงขึ้น
3. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก (การให้
รางวัลจะให้ตามคำชม เช่น ดีให้1-2ชิ้น ดีมากให้3-4ชิ้น
ไม่ชมเจียบคือไม่ให้)
4. อย่า หมายถึง อย่าทำ
5. นนิม หมายถึง นิ่ง
6. หาว หมายถึง หยุด

ให้ช้างยกขาทั้ง 4 ข้างในคอกฝึก
(วันที่ 30-33)

วัตถุประสงค์

เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถยกขาข้างใดนานกว่า 30 วินาที
ขณะช้างอยู่ในคอกฝึกได้
2. สามารถสัมผัสฝ่าเท้า เล็บเท้าหรือทำความสะอาดเท้าช้าง ขณะอยู่ในคอกได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและควาญช้าง

1. ไม้ชี้นำ (ไม้ทาร์เก็ต)
2. ด่อนยาว
3. มีด
4. ขอช้าง
5. ถุงย่าม 1 ถุง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย,
อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว
2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างได้กับหลัก

2. โซ้ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. คอกฝึก คือที่กั้นระหว่างครูฝึกกับช้างทำจากเหล็กหรือไม้ก็ได้แต่ต้องแข็งแรงกันช้างได้มี 2 หรือ 4 ด้าน ลักษณะเป็นตัวแอล (L) หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าก็ได้ ขนาดความยาว 8 เมตรหรือมากกว่า ด้านข้างไม่น้อยกว่า 5 เมตร เพื่อใช้สำหรับฝึก ยกขา, เก็บน้ำล้างวง, อ้าปาก

6. โรงผูกมัดกลางคิน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5x5 เมตร หรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอนกลางคิน

ฝึกยกขาหน้า

(วันที่ 30)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนี” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เผ้ารวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ้ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เผ้ารวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ้ยาวมัดกับคอกฝึกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคนออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ทางขวามือ ครูฝึกคนที่ 1 ยืนไม้ชี้หน้าไปที่คอกฝึกในตำแหน่งที่ไม้ชี้หน้าอยู่ในระดับเดียวกับศีรษะของช้าง แล้วออกคำสั่งว่า “หัวมา” เพื่อให้ศีรษะช้างมาแตะที่ไม้ชี้หน้า เมื่อช้างเอาศีรษะมาแตะหรือสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 เอ่ยปากชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ให้ครูฝึกคนที่ 2 ป้อนอาหารทันที ฝึกอย่างนี้ 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง โดยย้ายตำแหน่งไปอีกด้านของคอกฝึกสลับไปมา จึงพักระหว่างรอบ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ช่างนำศีรษะช่างมาแตะที่ไม้ขึ้นน้ำ

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า และเพิ่มคำสั่งคำว่า “ซิดดี” ต่อจากคำสั่งว่า “หัวมา” โดยครูฝึกคนที่ 1 ย้ายตำแหน่งไปด้านข้างและใช้ไม้ขึ้นน้ำ สอดไปแตะข้างขาตัวช่างแล้วออกคำสั่งว่า “ซิดดี” เพื่อให้ตัวช่างขยับเข้ามาแตะไม้ขึ้นน้ำ เมื่อช่างเอาลำตัว มาแตะที่ไม้ขึ้นน้ำ ครูฝึกคนที่ 1 ให้คำชมว่า ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมลูบสัมผัสช่าง ครูฝึกคนที่ 2 ให้ รางวัลทันที ฝึก 3รอบ รอบละ 10 ครั้ง โดยย้าย ตำแหน่งไปอีกด้านของคอกฝึกสลับไปมา แล้วจึงพัก ระหว่างรอบประมาณ 10 นาที

ข้อสังเกต

ช่างบางตัวอาจจะยังไม่กล้าเข้าคอก ครูฝึกจะใช้ อาหารล่อที่หน้าคอก

ข้อควรระวัง

จังหวะที่ครูฝึกยื่นไม้ขึ้นน้ำ ไปแตะช่าง ช่างอาจจะ เหยียบไม้ขึ้นน้ำได้

ช่วงเย็น

17:00น. ควบคุมช่างเอน้ำให้ช่างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช่าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควบคุมช่างเอน้ำให้นักเรียนช่าง จำนวน 1 มัด ควบคุมช่างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช่าง

ช่างขยับเข้ามาแตะไม้ขึ้นน้ำ

ฝึกยกขาหน้าในคอกฝึก (วันที่ 31)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควบคุมช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช่าง(จำนวนและสี ของมูลช่าง) ร้องร่ายการนอน(ช่างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควบคุมช่างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช่าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควบคุมช่างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงยาม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะเคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกฝึกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคนออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ทางขวามือ ครูฝึกคนที่ 1 ยืนไม้ชี้หน้าไปที่คอกในตำแหน่งที่ไม้ชี้หน้าอยู่ในระดับเดียวกับศีรษะของช้าง แล้วออกคำสั่งว่า “หัวมา” เพื่อให้ศีรษะช้างมาแตะที่ไม้ชี้หน้า เมื่อช้างเอาศีรษะมาแตะหรือสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 เอ่ยปากชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ให้ครูฝึกคนที่ 2 ป้อนอาหารทันที รอสักครู่ประมาณ 20 วินาที ครูฝึกคนที่ 1 ย้ายตำแหน่งไปด้านข้างและใช้ไม้ชี้หน้าสอดไปแตะข้างขาตัวช้างแล้วออกคำสั่งว่า “ชิดดี” เพื่อให้ตัวช้างขยับเข้ามาแตะไม้ชี้หน้า เมื่อช้างเอาลำตัวมาแตะที่ไม้ชี้หน้า ครูฝึกคนที่ 1 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลทันที เมื่อช้างขยับเข้ามาแตะที่ไม้ชี้หน้าแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 รอสักครู่ประมาณ 20 วินาที ครูฝึกคนที่ 1 ย้ายตำแหน่งไปด้านหน้านำไม้ชี้หน้า ไปแตะเท้าข้างขวาช้างแล้ว ออกคำสั่งว่า “ยกขา” พอช้างยกเท้าขึ้น ครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “วางดี” พอช้างวางเท้าลงที่คอกแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 ให้

รางวัลทันทีพร้อมกับลูบสัมผัสเท้าข้าง 5-10 วินาทีฝึกอย่างนี้ 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง โดยย้ายตำแหน่งไปอีกด้านของคอกฝึกสลับไปมา จึงพักระหว่างรอบ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและควาญช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ฝึกยกขาหน้าในคอกฝึก

13:30-15:00น. วิธีการและขั้นตอนเหมือนกับช่วงเช้า ทบทวนยกเท้าหน้าข้างขวาก่อน และจะเพิ่มยกเท้าหน้าข้างซ้าย โดยครูฝึกคนที่ 1 สั่งยกเท้าหน้าขวาประมาณ 5 รอบ จากนั้นเปลี่ยนมาฝึกยกเท้าหน้าซ้าย ครูฝึกคนที่ 1 ใช้ไม้ชี้หน้า ยืนไปแตะเท้าหน้าซ้ายแล้ว ออกคำสั่งว่า “ซ้ายยก” พอช้างยกเท้าขึ้นออกคำสั่งว่า “วางดี” เมื่อช้างวางเท้าที่คร่าวเหล็กแล้วครูฝึกคนที่ 1 ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัล

ทันทีพร้อมควาญช้างลอบสัมผัสขาช้าง 5-10 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “วางลง” เมื่อช้างวางเท้าลงครูฝึก 2 ให้รางวัลทันที

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะสับสนในคำสั่งให้หยุดพักและเว้นระยะเวลาในการฝึกแต่ละคำสั่ง

ข้อควรระวัง

จังหวะที่ครูฝึกยื่นไม้ขึ้นนำไปแตะขาช้าง ช้างอาจจะเหยียบไม้ขึ้นไม่ได้

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอนำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกเท้าหลังในคอกและทบทวนบทเรียน
(วันที่ 32)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงยาม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญช้างยืนช้างขาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนช้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคนออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ขึ้นอยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ขวามือครูฝึกคนที่ 1 แล้วทบทวนตั้งแต่คำสั่งว่า “ห้วมา” “ซิดดี” ยกเท้าหน้าขวาและซ้าย ทบทวนแต่ละท่า ท่าละ 3 ครั้ง เว้นระยะเวลาประมาณท่าละ 2-3 นาที จากนั้นครูฝึก 1 และครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลย้ายตำแหน่งไปอยู่ด้านข้างโดย ครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “ห้วมา” ให้ช้างหันหลังกลับไปอีกด้าน และออกคำสั่งว่า “ซิดดี” ครูฝึกคนที่ 2 รอให้รางวัลเมื่อครูฝึกคนที่ 1 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ให้รางวัล เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 1 ย้ายมาทางด้านหลังช้าง (ช้างหน้าคอกฝึก) จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ใช้ไม้ขึ้นนำไปแตะขาหลังขวา แล้วออกคำสั่งว่า “ขวยยก” สูงๆ พอช้างยกเท้าสูง ครูฝึก 1 ใช้ไม้ขึ้นนำ แตะให้เท้าข้างซ้ายตามไม้ขึ้นนำ เพื่อให้เท้าข้างพาดกับราวกันคอกฝึก พอช้างยกเท้าสูงพาดกับราวกันคอกฝึกแล้วครูฝึกคนที่ 1 เอ่ยคำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลทันที ควาญช้างลอบสัมผัสตรวจฝ่าเท้าให้ช้างประมาณ 5-10 วินาที จากนั้นครูฝึก 1 ออกคำสั่งว่า

“วางลง” ครูฝึกคนที่ 1 ให้ คำชม “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง แล้วจึงพักระหว่างรอบ ประมาณ 10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่มควาญช้าง นำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มีกล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

ฝึกยกเท้าหลังในคอกฝึก

13:30 - 15:00น. ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ขวามือครูฝึกคนที่ 1 แล้วทบทวนตั้งแต่คำสั่งว่า “ห้วยมา” “ซิดดี” ยกเท้าหน้าขวาและซ้าย ทบทวนแต่ละท่าๆละ 3 ครั้งเว้นระยะเวลาประมาณท่าละ 2-3 นาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 และครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลย้ายตำแหน่งไปอยู่ด้านข้างโดยครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “ห้วยมา” ให้ช้างกลับหลังหัน

ไปอีกด้านหนึ่ง จากนั้นจึงออกคำสั่งว่า “ซิดดี” ครูฝึกคนที่ 2 รอให้รางวัลเมื่อครูฝึกคนที่ 1 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” จึงให้รางวัล เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 1 ย้ายมาทางด้านหลังข้าง (ข้างหน้าคอกฝึก) จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ใช้ไม้ชี้หน้า ไปแตะขาหลังซ้ายของช้างแล้วออกคำสั่งว่า “ซ้ายยก” สูงๆ พอช้างยกเท้าสูงครูฝึกคนที่ 1 ใช้ไม้ชี้หน้าแตะให้เท้าข้างซ้ายตามไม้ชี้หน้า เพื่อให้ขาข้างพาดกับราวกันคอกฝึก พอช้างยกเท้าสูงพาดกับราวกันคอกฝึกแล้วครูฝึกคนที่ 1 จึงเอ่ยคำว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 จึงให้รางวัลทันที ควาญช้างลูบสัมผัสตรวจฝ่าเท้าให้ช้างประมาณ 5-10 วินาที จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “วางลง” ครูฝึกคนที่ 1 เอ่ยคำว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 2 จึงให้รางวัลทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง แล้วจึงพักระหว่างรอบ ประมาณ 10 นาที

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะสับสนในคำสั่งให้หยุดพักและเว้นระยะเวลาในการฝึกแต่ละคำสั่ง

ข้อควรระวัง

จังหวะที่ครูฝึกยืนไม้ชี้หน้า ไปแตะขาข้าง ช้างอาจจะเหยียบไม้ชี้หน้า ได้

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย

ฝึกยกเท้าหน้าหลังในคอกฝึกและทบทวนบทเรียน (วันที่ 33)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้า ไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่ง ช้างว่า “หนีม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้า ระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้ว ปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะเคาะหน้า ควาญช้าง ยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญ ช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง จากนั้น ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัด กับคอกฝึกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาว ประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคน ออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครู ฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ขวามือครูฝึกคนที่ 1 แล้วทบทวน ตั้งแต่คำสั่ง “ห้าวมา” “ชิดดี” ยกเท้าหน้าขวาและซ้าย ขาหลังข้างขวาและด้านซ้าย ทบทวนแต่ละท่าๆโดยเว้น เวลาพอสมควร และให้ยกนานขึ้น 20-30 วินาทีพร้อม

ให้ควาญช้างใช้ แพลงขัด ใช้น้ำล้าง ตรงเท้าข้างทีละข้าง ครูฝึกคนที่ 2 ให้รางวัลไปเรื่อยในขณะที่ยกช้างเท้าค้ำ ไว้ฝึก 3 รอบๆละ 10 ครั้งแล้วจึงพักระหว่างรอบ ประมาณ 10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและ ควาญช้างนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู ง ย่อม มี กล้วยอ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ทบทวนเหมือนช่วงเช้า

ฝึกยกเท้าหน้า/หลังในคอกฝึก

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะสับสนในคำสั่งให้หยุดพักและเว้น ระยะเวลาในการฝึกแต่ละคำสั่ง

ข้อควรระวัง

จังหวะที่ครูฝึกยื่นไม้ชี้หน้าไปแตะขาช้าง ช้าง อาจจะเหยียบไม้ชี้หน้า ได้

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกยกเท้าหน้า/หลังในคอก

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. ขวายก/ซ้ายยก หมายถึง ให้ช้างยกเท้าขวา/ซ้าย
2. ยกสูงๆ หมายถึง ให้ช้างยกเท้าสูงขึ้น
3. วางลง หมายถึง เอาขาวางลง
4. วางดี หมายถึง ให้ช้างวางขาที่คร่าวคอก
5. ชิดดี หมายถึง ให้ช้างขยับตัวเข้ามาชิดคอก
6. เออดี, ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
7. นนิม หมายถึง นิ่ง
8. หัวมา หมายถึง ให้ช้างเอาหัวมาแตะไม้ชี้นำ (ไม้ทาร์เก็ต)

ฝึกเปิดช่องปาก

(วันที่ 34-36)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการรักษาเมื่อช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อตรวจรักษาและดูแลช่องปากของช้าง

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถอ้าปากได้
2. สามารถสัมผัสบริเวณลิ้น กระพุ้งแก้ม เพดาน

ปากของช้างได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและควาญช้าง

1. ไม้ชี้นำ (ไม้ทาร์เก็ต)
2. ด่อนยาว
3. มีด
4. ขอช้าง
5. ถูงย่าม 1 ถูง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. คอกฝึก คือที่กั้นระหว่างครูฝึกกับช้างทำจากเหล็กหรือไม้ก็ได้แต่ต้องแข็งแรงกันช้างได้มี 2 หรือ 4 ด้าน ลักษณะเป็นตัวยแอล (L) หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าก็ได้ ขนาดความยาว 8 เมตรหรือมากกว่า ด้านข้างไม่น้อยกว่า 5 เมตร เพื่อใช้สำหรับฝึก ยกขา, เก็บน้ำล้างวง, อ้าปาก

6. โรงผูกมัดกลางคิน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5×5 เมตรหรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอน

กลางคิน

ฝึกปิดช่องปาก

(วันที่ 34)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกbumulช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2

เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคนออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือ ไม้ชี้หน้า อยู่ด้าน หน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ทางขวามือ ครูฝึกคนที่ 1 ยืนไม้ชี้หน้าไปที่คอกในตำแหน่งที่ไม้ชี้หน้าอยู่ในระดับเดียวกับศีรษะของช้าง แล้วออกคำสั่งว่า “หั่วมา” เพื่อให้ศีรษะช้างมาแตะที่ไม้ชี้หน้า จากนั้นจึงออกคำสั่งว่า “จงบน” ช้างยกวงขึ้นบนแล้ว จึงชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารไปแตะบริเวณปากแล้วใช้คำสั่งว่า “อ้าปาก” ถ้าช้างอ้าปาก ครูฝึกจึงให้รางวัลในปาก แล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง เมื่อฝึกเสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัด

ครูฝึกเข้าไปหานักเรียนช้างที่คอกฝึก

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ครูฝึก 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ข้างใช้คำสั่งสั่งข้างว่า “หนี” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ข้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ความรู้ข้างยืนข้างขวาจับหูข้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ความรู้ข้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากข้างยาวประมาณ 2 เมตร เว้นระยะให้สามารถเดินไปที่ช่องว่าง สำหรับฝึกเปิดช่องปากของข้างได้ ความรู้ข้างให้ข้างกินน้ำและอาบน้ำให้ข้าง จากนั้น ครูฝึกคนที่ 1 ยืนถือไม้ชี้หน้า ความรู้ข้างยืนถือถูงอาหาร อยู่ข้างหน้าข้าง บริเวณคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ใช้ไม้ชี้หน้า (ไม้ทาร์เก็ต) ยืนไปแตะที่ราวกัน (ช่องเปิดที่ตรงกับปากของข้าง) แล้วออกคำสั่งว่า “หัวมา” พอข้างเอาหัวมาแตะไม้ชี้หน้า แล้วจึงออกคำสั่งว่า “งวงบน” ถ้าข้างยกงวงขึ้นบนแล้ว ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารไปแตะบริเวณปากแล้วสั่งว่า “อ้าปาก” ถ้าข้างอ้าปาก ครูฝึกจะให้รางวัลโดยป้อนเข้าในปาก แล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง

ข้อสังเกต

ตอนแรกๆข้างอาจยังอ้าปากไม่กว้างเราต้องใช้อาหารล่อก่อน แล้วจึงค่อยให้อาหาร

ข้อควรระวัง

ข้างอาจกัดมือได้

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ข้างเอาน้ำให้ข้างกิน แล้วนำหญ้าให้ข้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ข้างเอาหญ้าให้นักเรียนข้าง จำนวน 1 มัด ความรู้ข้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนข้าง

ฝึกเปิดช่องปาก

(วันที่ 35)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างตรวจข้าง โดยให้สังเกตการขับถ่าย หรือฉี่กับมูลข้าง(จำนวนและสีของมูลข้าง) ร้องร่ายการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ข้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base)เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และความรู้ข้าง เข้าไปหานักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ข้างใช้คำสั่งสั่งข้างว่า “หนี” และให้อาหารครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ข้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ความรู้ข้างยืนข้างขวาจับหูข้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ แล้วพาไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้ายความรู้ข้าง

ช้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับ คอกฝึกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุกคนออกมาจาก คอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้ รางวัลอยู่ทางขวามือ ครูฝึก 1 ยื่นไม้ชี้หน้าไปที่คอกฝึกใน ตำแหน่งที่ไม้ชี้หน้าอยู่ในระดับเดียวกับศีรษะของช้าง แล้วออกคำสั่งว่า “หัวมา” เพื่อให้ศีรษะช้างมาแตะที่ไม้ ชี้หน้า จากนั้นจึงออกคำสั่งว่า “งวงบน” ช้างยกงวงขึ้น บนแล้ว จึงชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึก 1 นำอาหาร ไปแตะบริเวณปากแล้วใช้คำสั่งว่า “อ้าปาก” เมื่อช้าง อ้าปากแล้ว ครูฝึกจึงนำอาหารไปแตะที่ลิ้นลูบไปมาสัก พักแล้วค่อยให้อาหารในปาก แล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ฝึกจำนวน 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง เมื่อฝึกเสร็จ แล้วจากนั้นครูฝึกและควาญนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ ช้าง 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. ฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

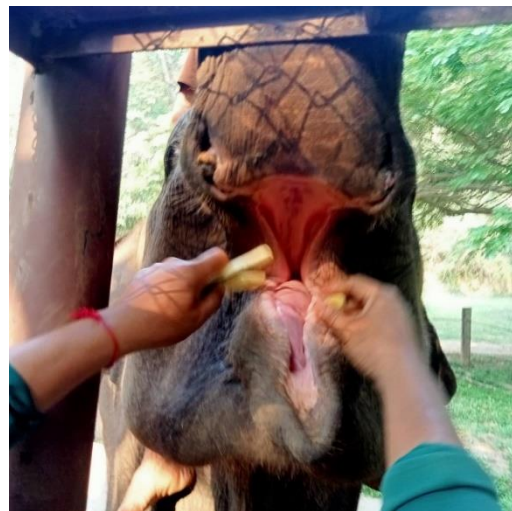
ข้อสังเกต

ตอนแรกๆช้างอาจยังอ้าปากไม่กว้างเราต้องใช้ อาหารล่อก่อน แล้วจึงค่อยให้อาหาร

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกัดมือได้

ครูฝึกนำอาหารไปแตะที่ลิ้นช้าง

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การ นอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกเปิดช่องปาก

(วันที่ 36)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่าย หรือฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร้องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเฮอร์วีน เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คนและควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่ง ช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญ ช้างยืนช้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนช้างซ้าย ควาญ ช้างยืนช้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ ยาวมัดกับคอกฝึกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้าง ยาวประมาณ 2 เมตร จากนั้นครูฝึกและควาญช้างทุก คนออกมาจากคอกฝึก ครูฝึกเข้าประจำตำแหน่งโดยให้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือไม้ชี้หน้า อยู่ด้านหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมให้รางวัลอยู่ทางขวามือ ครูฝึกคนที่ 1 ยืนไม้ ชี้หน้าไปที่คอกฝึกในตำแหน่งที่ไม้ชี้หน้าอยู่ในระดับ เดียวกับศีรษะของช้าง แล้วออกคำสั่งว่า “ห้วมา” เพื่อให้ศีรษะช้างมาแตะที่ ไม้ชี้หน้า จากนั้นจึงออกคำสั่ง ว่า “งวงบน” ช้างยกงวงขึ้นบนแล้ว จึงชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารไปแตะบริเวณปาก แล้วใช้คำสั่งว่า “อ้าปาก” เมื่อช้างอ้าปากแล้ว ครูฝึกจึง นำอาหารไปแตะที่ลิ้น กระพุ้งแก้ม หรือเพดานปาก ลูก ไปมาสั๊กพักแล้วค่อยให้อาหารในปาก แล้วชมว่า “เออ ดี” “ดีมาก” ฝึกจำนวน 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง เมื่อฝึก เสร็จแล้วจากนั้นครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้าง นำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัดช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู ง ย่อม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.ขั้นตอนการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างตอนแรกๆช้างอาจยังอ้าปากไม่กว้างเราต้อง ให้อาหารล่อก่อน แล้วจึงค่อยให้อาหาร

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกัดมือได้

ช่วงเย็น

17:00 น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำ หญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00 น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. งวงบน/บน หมายถึง ให้ช้างยกงวงขึ้น
2. อ้าปาก หมายถึง ให้ช้างอ้าปาก
3. อ้ากว้างๆ หมายถึง ให้ช้างอ้าปากกว้างๆ
4. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
5. หนิม หมายถึง นั่ง
6. หาว หมายถึง หยุด
7. ห้วมา หมายถึง ให้เอาหัวมาแตะไม้ชี้หน้า

(ไม่ทารุณ)

ฝึกเก็บน้ำล้างวง

(วันที่ 37-39)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกต่อการเก็บน้ำล้างวงตรวจหาเชื้อโรค

ตัวชี้วัด

1. ช่างสามารถเก็บน้ำล้างวงได้
2. ครูฝึกและความรู้ช่างสามารถจับวงใส่น้ำในวงเขย่าพ่นใส่น้ำในภาชนะได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความรู้ช่าง 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ช่าง

1. หน้ากากอนามัย
2. มีด
3. ขอส้าง
4. ถ้วยยา 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกช่าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซลัม คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างได้กับหลัก
2. โซยาว คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะ

เดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช่างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. คอกฝึก คือที่กั้นระหว่างครูฝึกกับช่างทำจากเหล็กหรือไม้ก็ได้แต่ต้องแข็งแรงกันช้างได้มี 2 ด้านหรือ 4 ข้างลักษณะเป็นตัว L หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าก็ได้ ขนาดความยาว 8 เมตรหรือมากกว่าด้านข้างไม่น้อยกว่า 5 เมตร เพื่อใช้สำหรับฝึก ยกขา, เก็บน้ำล้างวง, อ้าปาก

6. โรงผูกมัดกลางคิน คือโรงเรือนขนาดกว้าง 5*5 เมตรหรือมากกว่ามีหลังคาใช้สำหรับผูกมัดช้างตอนกลางคิน

6. แก้วพลาสติกจำนวน 1 ใบ เพื่อใช้สำหรับตักน้ำกรอกใส่วงให้ช้าง

7. ถังหัว 17 ลิตรจำนวน 1 ใบ เพื่อใช้สำหรับใส่น้ำ

8. ท่อ pvc 6 นิ้ว หรือท่อไม้ไผ่ขนาด 6 นิ้ว จำนวน 1 อัน เพื่อให้ช้างล้างวงเข้าได้ ความยาว 30-50 เซนติเมตร ผูกมัดติดกับคอกด้านข้าง

ฝึกเก็บน้ำล้างวง และฝึกทบทวน

ยกเท้าทั้ง 4 ข้าง ตรวจช่องปาก

วันที่ 37

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30 น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่าย หรือฉี่กับมูลช้าง (จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน (ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยำมี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30 - 10:00น.ครูฝึก 3-5 คน คนและควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้าควาญช้างยืนช้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนช้างซ้ายควาญช้างยืนช้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก เริ่มทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้างและตรวจช่องปากแล้วครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากช้างยาวประมาณ 2 เมตร พอให้ช้างเดินมาที่อุปกรณ์ล่างวงได้ ครูฝึกคนที่ 1 ถืออาหารอยู่บริเวณด้านนอกของคอกตรงหน้าอุปกรณ์หน้าท่อที่ใช้ล้างวง ครูฝึกคนที่ 1 นั่งยองๆ ครูฝึกคนที่ 2 ยืนอยู่ด้านในคอกฝึกด้านซ้ายของช้าง ครูฝึกคนที่ 3 และควาญช้างยืนอยู่ในคอกฝึกด้านขวาของช้าง ครูฝึกคนที่ 1 นำอาหารสอดมือเข้าไปในท่อไปจนถึงสุดปลายท่อ จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ใช้คำสั่งว่า “เอางวงมาเพ่/เพมา” เพื่อให้ช้างมากินอาหารที่มีมือครูฝึกคนที่ 1 เมื่อช้างกินอาหาร ครูฝึกคน 1 ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พักระหว่างรอบ 10 นาที จากนั้นครูฝึกและควาญช้างพาช้างไปมัดควาญช้างเอาหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยำมี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.ขั้นตอนและวิธีการฝึก

เหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะกลัวไม่กล้าล้างท่อต้องใช้อาหารล่อ

ข้อควรระวัง

ช้างพนน้ำใส่จะทำให้เปียก

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การนอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ครูฝึกสั่งช้าง ให้มากินอาหาร

ฝึกเก็บน้ำล้างวงและฝึกทบทวน
ยกเท้าทั้ง 4 ข้าง และตรวจช่องปาก
(วันที่ 38)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง
โดยให้สังเกตการขับถ่าย หรือฉี่กับมูลช้าง (จำนวนและ
สีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ
หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่
ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย
ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30 - 10:00น.ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้าง
เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่ง
สั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2
เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม
แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญ
ช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ
ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญ
ช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3
เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก เริ่มทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้าง
และตรวจช่องปากแล้ว ครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่
ยาวมัดกับคอก หรือหลักมัดให้เหลือระยะห่างจากช้าง
ยาวประมาณ 2 เมตร พอให้ช้างเดินมาที่อุปกรณ์ล้าง
วงได้ ครูฝึกคนที่ 1 ถืออาหารอยู่บริเวณด้านนอกของ
คอกตรงหน้าอุปกรณ์หน้าท่อที่ใช้ล้างวงและนั่งยองๆ
ครูฝึกคนที่ 2 ยืนอยู่ด้านในคอกด้านซ้ายของช้าง ครูฝึก
คนที่ 3 และควาญช้างยืนอยู่ในคอกด้านขวาของช้าง

ครูฝึกคนที่ 1 สอดอาหารไปในท่อแล้วเรียกช้างให้มากิน
อาหารใช้คำสั่งว่า “จกรู” พอช้างจะหยิบอาหารครูฝึก
ดึงมือถอยลงมาให้ช้างสอดวงตามอาหารเข้ามาใน
ท่อจนปลายวงลงมาสุดท่อจึงป้อนอาหารพร้อมให้คำ
ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ
5 ครั้งพักระหว่างรอบ 10 นาที จากนั้นครูฝึกและควาญ
ช้างพาช้างไปมัดในร่มควาญช้างเอาหญ้าให้ช้าง จำนวน
1 มัด

ช้างสอดวงเข้ามาในท่อ

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย
ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.ขั้นตอนและวิธีการฝึก
เหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะกลัวไม่กล้าล้วงท่อต้องใช้อาหารล่อ

ข้อควรระวัง

ช้างพ่นน้ำใส่จะทำให้เปียก

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ความรู้ข้างเอาน้ำให้ข้างกิน แล้วนำหญ้าให้ข้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ข้างเอาหญ้าให้นักเรียนข้าง จำนวน 1 มัด ความรู้ข้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนข้าง

ฝึกเก็บน้ำล้างวงและฝึกทบทวน
ยกเท้าทั้ง 4 ข้างและตรวจช่องปาก
วันที่ 39

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างตรวจข้าง โดยให้สังเกตการขับถ่าย หรือฉีกกับมูลข้าง (จำนวนและสีของมูลข้าง) ร้องร่ายการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ข้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และความรู้ข้างเข้าไปหานักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ข้างใช้คำสั่งข้างว่า “หนีม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ข้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ลำน แล้วปลดโซ่ลำนที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ความรู้ข้างยืนข้างขวาจับหูข้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ความรู้ข้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3

เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก เริ่มฝึกทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้าง และตรวจช่องปาก แล้วครูฝึกคนที่ 3 นำปลายของโซ่ยาวมัดกับคอกหรือหลักมัดให้เหลือระยะจากข้างยาวประมาณ 2 เมตร พอให้ข้างเดินมาที่อุปกรณ์ล้างวงได้ ครูฝึกคนที่ 1 ถืออาหารอยู่บริเวณด้านนอกของคอก ตรงหน้าท่อที่ใช้ล้างวงและนั่งยองๆ ครูฝึกคนที่ 2 ยืนอยู่ด้านในคอกด้านซ้ายของข้าง ครูฝึกคนที่ 3 และความรู้ข้างยืนอยู่ในคอกด้านขวาของข้าง จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ออกคำสั่ง “เอางวงมาเพ” “งวงบน” เมื่อข้างยกวงครูฝึกคนที่ 3 ใช้มือทั้ง 2 จับปลายวง จากนั้นให้ความรู้ข้าง ดักน้ำเต็มแก้ว แล้วเทน้ำลงในวงข้างจนหมด ครูฝึกคนที่ 3 ใช้หัวมีอนิ้วโป้งกดบริเวณจงอย (เพื่อไม่ให้ข้างพ่นน้ำออก) จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 เหย่า 3 - 5 ครั้ง แล้วจับวงไปใส่บริเวณปากกรู จากนั้นคลายนิ้วโป้งออกจากวงพร้อมออกคำสั่งว่า “พ่น” เสร็จแล้วครูฝึกคนที่ 1 จับอาหารไว้บริเวณปลายท่อด้านล่าง หลังจากข้างพ่นน้ำลงมาในท่อเสร็จข้างจะสอดวงเข้าไปในท่อเพื่อจับอาหารกิน ครูฝึกคนที่ 1 ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พักระหว่างรอบ 10 นาที จากนั้นครูฝึกและความรู้ข้างพาข้างไปมัดในร่มความรู้ข้างเอาหญ้าให้ข้าง จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างอาจจะกลัวไม่กล้าล้วงท่อต้องใช้อาหารล่อ
ข้อควรระวัง: ช้างพ่นน้ำใส่จะทำให้เปียก

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า
ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การ
นอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. จกรู หมายถึง ให้ช้างสอดวงไปในท่อ
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. บอง หมายถึง ให้ช้างเก็บน้ำไว้
4. หนิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
5. เออดี, ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
6. เอาจวงมาเพ้ หมายถึง ให้ช้างเอางวงมา
7. งวงบน หมายถึง ให้ช้างยกงวงขึ้นบน 8. ฟ่น
หมายถึง ให้ช้างพ่นน้ำ

ความรู้ช้างเทน้ำลงในวงช้าง

ฝึกสังเกตผ่านช่องทวารหนัก

(วันที่ 40-42)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเกตในลำตรวจทางช่องทวารหนัก เช่น วัดอุณหภูมิ หล่อดิน ให้สารน้ำหรือยา เป็นต้น
2. เพื่อการกระตุ้นทางเพศและรีดน้ำเชื้อสำหรับ ข้างเพศผู้
3. เพื่อการตรวจวินิจฉัยด้วยมือ หรือเครื่องมือ ต่างๆ เช่นอัลตราซาวด์ เป็นต้น

ตัวชี้วัด

1. สามารถเข้าใกล้ชิดสัมผัสด้านหลัง จับทาง และลำทวารหนักข้างได้
2. สามารถสังเกตผ่านช่องทวารหนักข้างได้เป็น เวลาอย่างน้อย 1 นาทีขึ้นไป

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความรู้ข้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ข้าง

1. ดอนยาว
2. มีด
3. ขอช้าง
4. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกข้าง เช่น กล้วย ,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซลัม คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกข้างกับหลัก
2. โซยาว คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามข้างให้มีระยะ เดินมากขึ้นและป้องกันเวลาข้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ
4. จะเคหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อลือคขาหน้าถูกข้าง
5. จะเคหลัง จำนวน 1 พวง
6. เชือก 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตรจำนวน 1 เส้น เพื่อใช้ในการมัดขาหลัง
7. ปะคอกจำนวน 1 เส้น เพื่อใส่ไว้กับข้างสะบัด
8. ถังมือพลาสติกยาวจำนวน 1 ข้าง เพื่อใช้ สำหรับใส่มือข้างกัน
9. ถังมือยางสั้นจำนวน 2 คู่ เพื่อใช้สำหรับใส่มือข้างกัน
10. เทปกาว เพื่อยึดติดถังมือยาวกับแขน
11. น้ำมันหล่อลื่น
12. คอกกัน สำหรับฝึกสังเกตข้าง เป็นคอกทำ จากไม้หรือเหล็กมีด้านเดียว

ฝึกสังเกตผ่านช่องทวารหนัก

(วันที่ 40)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างตรวจข้าง

โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลข้าง(จำนวนและ สีของมูลข้าง) ร่องรอยการนอน(ข้างได้พักนอนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

คอกฝึก (คอกแก้ว)

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนี” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำ และกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก(คอกแก้ว) ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงควาญช้างใส่จะแคะหน้า และนำโซ่ยาวมัดข้างติดกับเสาคอกให้ชิดที่สุด ครูฝึกคนที่ 2 มัดประตูคอกข้างติดกับคร่าวคอกฝึก(คอกแก้ว) แล้วควาญช้างใช้เชือกมัดไขว้ขาหลังไว้แล้ว(ในกรณีที่ช้างใส่จะแคะหลังได้ก็ไม่ต้องใช้เชือก) นำจะแคะขาหลังมาใส่ เสร็จแล้วครูฝึกให้ควาญช้างอาบน้ำทำความสะอาดให้ช้าง พอเสร็จแล้ว ครูฝึกคนที่

1 ยืนอยู่หน้าช้างเตรียมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมอุปกรณ์ใส่ถุงมือสั่นกับถุงมือยาวแล้วตีเทพกาจากนั้นเทน้ำมันหล่อลื่นใส่ถุงมือยาว แล้วครูฝึกคนที่ 3 จับหางช้างไว้ครูฝึกคนที่ 2 ใช้มือลูบไล้บริเวณทวารหนักช้าง ประมาณ 5 นาที 3 ครั้ง พร้อมออกคำสั่งว่า “หนี” ถ้าช้างนิ่ง ครูฝึกคนที่ 2 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที ถ้าช้างยืนนิ่งและโก่งหางขึ้นแสดงว่าช้างยินยอมให้ล้วงกัน แต่ถ้าช้างขมับกันไม่ยกหางขึ้นแสดงว่าช้างยังไม่ยอม ครูฝึกลูบไล้ทำความสะอาดต่อไป ถ้าช้างนิ่งให้ครูฝึกคนที่ 2 ใช้มือสอดเข้าไปในทวารหนักของช้างจนสุดแขนแล้วแช่ไว้ 10 วินาทีฝึก 2 รอบแล้วพัก ถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่มควาญช้างให้หญ้า จำนวน 1 มัด

ฝึกล้วงตรวจผ่านช่องทวารหนัก

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างยืนนิ่งโก่งหางขึ้นแสดงว่าช้างยอมให้ล้วงทวารหนักได้

ข้อควรระวัง

ถ้าช้างขมึนกันไม่ยกหางแสดงว่าช้างไม่ยอมให้ ล้วงทวารหนัก ช้างอาจเอาหางฟาดหรือเตะได้ ไม่ควร ฝึกเกิน 4 รอบต่อวัน อาจเกิดการระคายเคืองตรงผนัง ทวารได้ ฉะนั้นก่อนล้วงทวารหนักของช้างต้องใส่น้ำมันหล่อลื่นและล้างทำความสะอาดด้วยน้ำทุกครั้ง

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การ นอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกล้วงผ่านช่องทวารหนัก

(วันที่ 41)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ

จนเต็มถูงยาม

08:30-10:00น. ครูฝึก 3-5 คน ทำเหมือนกับ วันก่อนหน้านี้ แต่ใช้มือแซ่ผ่านช่องทวารหนักนานขึ้น 20 วินาที

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู่ง ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ฝึกล้วงตรวจผ่านช่องทวารหนัก

ข้อสังเกต

ถ้าช้างยืนนิ่งโง่งหางขึ้นแสดงว่าช้างยอมให้ล้วง ทวารหนักได้

ข้อควรระวัง

ถ้าช้างขมึนกันไม่ยกหางแสดงว่าช้างไม่ยอมให้ ล้วงทวารหนักของช้างอาจเอาหางฟาดหรือเตะได้ ไม่ควรฝึกเกิน 4 รอบต่อวัน อาจเกิดการระคายเคือง ตรงผนังทวารได้ ฉะนั้นก่อนล้วงกันช้างต้องใส่น้ำมันหล่อลื่นและล้างออกด้วยน้ำสะอาดทุกครั้ง

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ
นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกวิ่งผ่านช่องทวารหนัก
(วันที่ 42)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง
โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสี
ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ
หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่
ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับ
อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass
base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ
ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30-10:00น. ทำซ้ำเหมือนวันก่อน เพียงแต่
เพิ่มเวลาให้มื่ออยู่ในช่องทวารหนักนานขึ้นเป็น
เวลา 1 นาที

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู
ย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างยืนนิ่งโก่งหางขึ้นแสดงว่าช้างยอมให้ล้วง
ทวารหนักได้

ข้อควรระวัง

ถ้าช้างขมับกันไม่ยกหางแสดงว่าช้างไม่ยอมให้
ล้วงทวารหนัก ช้างอาจเอาหางฟาดหรือเตะได้ ไม่ควร
ฝึกเกิน 4 รอบต่อวัน อาจเกิดการระคายเคืองตรงผนัง
ทวารได้ ฉะนั้นก่อนล้วงทวารหนักของช้างต้องใส
น้ำมันหล่อลื่นและล้างทำความสะอาดด้วยน้ำทุกครั้ง

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้า
ให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง
จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การ
นอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกวิ่งตรวจผ่านช่องทวารหนัก

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. หาง หมายถึง ให้ช้างอย่าสะบัดหาง
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. นิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
4. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
5. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด

ฝึกอ้าปากคาบไม้

(วันที่ 43 - 45)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสะดวกในการให้ยาทางปากของช้าง

ตัวชี้วัด

1. ครูฝึกและความรู้ช้าง สามารถเข้าใกล้ชิดสัมผัสและให้ช้างคาบไม้ได้
2. ครูฝึกและความรู้ช้าง สามารถให้ช้างคาบไม้ได้อย่างน้อย 1 นาที

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความรู้ช้าง 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ช้าง

1. ด่อนยาว
2. มีด
3. ขอช้าง
4. ถังย่ำ 1 ถัง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก

2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามข้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาข้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 อัน เพื่อสื่อกาหน้าลูกช้าง

5. จะแคะหลัง จำนวน 1 พวง

6. เชือก 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตรจำนวน 1 เส้น เพื่อใช้ในการมัดขาหลัง

7. ปะคอกจำนวน 1 เส้น เพื่อใส่ไว้กับข้างสะบัด

8. ถังมือพลาสติกยาวจำนวน 1 ข้าง เพื่อใช้สำหรับใส่มือล้วงกัน

9. ถังมือยางสั้นจำนวน 2 คู่ เพื่อใช้สำหรับใส่มือล้วงกัน

10. สก๊อตเทปจำนวน 1 อัน เพื่อให้สำหรับติดถุงมือยาวกับแขนครูฝึก

11. น้ำมันหล่อลื่น หรือน้ำมันพืชจำนวน 2 ขวด

12. คอกแก้ว เพื่อใช้สำหรับฝึกล้วงกันข้าง เป็นคอกทำจากไม้หรือเหล็กมีด้านเดียว

ฝึกอ้าปากคาบไม้และฝึกทบทวน ยกเท้าทั้ง 4 ข้าง

ตรวจช่องปากและฝึกเก็บตัวอย่างน้ำลายงวง

(วันที่ 43)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่

ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้างควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก เริ่มทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้าง และตรวจช่องปากและฝึกเก็บตัวอย่างน้ำลายแล้ว พาเข้าไปในคอกกับ ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงควาญช้างใส่จะแคะหน้า และนำโซ่ยาวมัดช้างติดกับเสาคอกให้ชิดที่สุด ครูฝึกคนที่ 2 มัดปะตรงคอช้างติดกับคร่าวคอกกับ แล้วควาญช้างใช้เชือกมัดไขว้ขาหลังไว้แล้ว(ในกรณีที่ช้างใส่จะแคะหลังได้ก็ไม่ต้องใช้เชือก) นำจะแคะขาหลังมาใส่เสร็จแล้วครูฝึกให้ควาญช้าง อาบน้ำทำความสะอาดให้ช้าง พอเสร็จแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ยืนอยู่หน้าช้างเตรียมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมไม้ที่ให้ช้างคาบโดยจะใช้เป็นไม้ไผ่สั้นๆ ความโตประมาณ 1 นิ้ว ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร แล้วควาญช้าง สั่งให้ช้างอ้าปากแล้วนำไม้ไผ่ให้ช้างคาบไว้ ประมาณ 10 วินาที พร้อมออกคำสั่งว่า “หนิม” ถ้าช้าง ینگ ครูฝึกคนที่ 2

ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” แล้วให้ช้างอ้าปากควาญช้างนำไม้ ออกแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที โดยฝึกเพียง 5 รอบ แล้วพัก ถอดอุปกรณ์ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่มควาญช้างให้หญ้า จำนวน 1 มัด

ไม้สำหรับฝึก

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างนิ่งให้เพิ่มเวลาไปเรื่อยๆ

ข้อควรระวัง

ระวังตอนนำไม้เข้าไปในปากช้าง ช้างจะจับมือ

ช้างเตรียมฝึกคาบไม้

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกอ้าปากคาบไม้และฝึกทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้าง
ตรวจช่องปากและฝึกเก็บตัวอย่างน้ำลายงวง
(วันที่ 44)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้างควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” และให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ยืนข้างซ้าย ควาญ

ช้างยืนข้างขวาพร้อมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 เฝ้าระวัง เมื่อถึงคอกฝึก เริ่มทบทวนยกเท้าทั้ง 4 ข้างและตรวจช่องปากและฝึกเก็บตัวอย่างน้ำลายงวง แล้วพาเข้าไปในคอกกับ ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง เมื่อถึงควาญช้างใส่จะแคะหน้า และนำโซ่ยาวมัดช้างติดกับเสาคอกให้ชิดที่สุด ครูฝึกคนที่ 2 มัดประตูคอกช้างติดกับคร่าวคอกกับ แล้วควาญช้างใช้เชือกมัดโซ่ขาหลังไว้แล้ว(ในกรณีที่ช้างใส่จะแคะหลังได้ก็ไม่ต้องใช้เชือก) นำจะแคะขาหลังมาใส่ เสร็จแล้วครูฝึกให้ควาญช้าง อาบน้ำทำความสะอาดให้ช้าง พอเสร็จแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ยืนอยู่หน้าช้างเตรียมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 เตรียมไม้ที่ให้ช้างคาบโดยจะใช้เป็นไม้เนื้อแข็งขนาดกว้าง 3 นิ้ว หนา 2 นิ้ว ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร แล้วควาญช้าง สั่งให้ช้างอ้าปากแล้วนำไม้ไปให้ช้างคาบไว้ ประมาณ 20-30 วินาที พร้อมออกคำสั่งว่า “หนิม” ถ้าช้าง นั่ง ครูฝึกคนที่ 2 ให้คำชม ว่า “เออดี” “ดีมาก” แล้วให้ช้างอ้าปากควาญช้างนำไม้ออกแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที โดยฝึกเพียง 5 รอบ แล้วพัก จากนั้นถอดอุปกรณ์ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่มควาญช้างให้หญ้า จำนวน 1 มัด

ช้างอ้าปากคาบไม้

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ย่อม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างนิ่งให้เพิ่มเวลาไปเรื่อย ๆ

ข้อควรระวัง

ระวังตอนนำไม้เข้าไปในปากช้าง ช้างจะจับมือ

ช่วงพักผ่อน

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การนอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกอ้าปากคาบไม้และฝี

กบทยกเท้าทั้ง 4 ข้าง

ตรวจช่องปากและฝึกเก็บตัวอย่างน้ำล้างวง

(วันที่ 45)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้างควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยย่อม

08:30 - 10:00น.ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่1ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 และ 3 ฝักระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่อ แล้วปลดโซ่ล่อที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคะหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้างพาเดินไปอาบน้ำและกินน้ำ ระหว่างทางไปคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารเดินนำหน้า ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ควาญช้างยืนข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 ฝักระวัง เมื่อถึงควาญช้างใส่จะแคะหน้า และนำโซ่ยาวมัดข้างติดกับเสาคอกให้ชิดที่สุด ครูฝึกคนที่ 2 มัดปะตรงคอข้างติดกับคร่าวคอกกับ แล้วควาญช้างใช้เชือกมัดโซ่ขาหลังไว้แล้ว(ในกรณีที่ช้างใส่จะแคะหลังได้ก็ไม่ต้องใช้เชือก) นำจะแคะขาหลังมาใส่ เสร็จแล้วครูฝึกให้ควาญช้าง อาบน้ำทำความสะอาดให้ช้าง พอเสร็จแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ยืนอยู่หน้าช้างเตรียมป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่2 เตรียมไม้ที่จะให้ช้างคาบโดยใช้ไม้เนื้อแข็งขนาดกว้าง 3 นิ้ว หนา 2 นิ้ว ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร เจาะรูตรงกลางขนาดรู 1 นิ้ว แล้วควาญส่งให้ช้างอ้าปากแล้วนำไม้ให้ช้างคาบไว้ ประมาณ 1-3 นาทีแล้วนำน้ำเกลือใส่กระบอกฉีดยาประมาณ 50cc ป้อนเข้าทางรูไม้ที่เจาะไว้ พร้อมออกคำสั่งว่า “หนิม” ถ้าช้าง นิ่ง ครูฝึกคนที่ 2 ให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” แล้วให้ช้างอ้าปากควาญนำไม้ออกแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที โดยฝึกเพียง 2 รอบ แล้วพัก จากนั้นถอดอุปกรณ์ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่มควาญช้างให้หญ้า จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างนิ่งให้เพิ่มเวลาไปเรื่อยๆ

ข้อควรระวัง

ระวังตอนนำไม้เข้าไปในปากช้าง ช้างจะจับมือ

ช่วงพักผ่อน

17:00 น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00 น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน,การนอน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้สื่อสารกับช้าง

1. หาง หมายถึง ให้ช้างอย่าสะบัดหาง
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. นนิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
4. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
5. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด

ความรู้ช้างป้อนน้ำเกลือใส่กระบอกลดยาให้ช้าง

ช้างอำปากคาบไม้ที่เจาะรูตรงกลาง

บทที่ 4 บทเรียนในชีวิตประจำวัน

ทบทวนยกขา ตรวจช่องปาก

และฝึกขึ้น - ลง

(วันที่ 46-51)

วัตถุประสงค์

สามารถรับส่งความทุกข์เพื่อให้ขึ้น-ลงข้างได้

ตัวชี้วัด

ข้างสามารถใช้เท้ายกส่งและรับความทุกข์ข้างขึ้นลงได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3 - 5 คน
2. ความทุกข์ จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความทุกข์

1. ด่อนยาว หมายถึง ไม้ยาวที่มีปลายเหล็กแหลม ยาว 2 เมตร เพื่อควบคุมข้างในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน
2. มีด หมายถึง เครื่องใช้มีคม ขนาดยาว 40 เซนติเมตร เพื่อป้องกันตัวกรณีฉุกเฉินเช่น ด่อนหรือขอใช้ไม้ทันทและใช้สับอาหารให้ข้าง
3. ขอส้าง หมายถึง ขอเหล็กโค้งที่มีด้ามเป็นไม้ ขนาด 6 หุน ยาว 50 เซนติเมตร เพื่อควบคุมข้าง
4. ถ้วยยำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกข้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกข้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามข้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาข้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่
4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวงเพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของข้าง
5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมข้างระหว่างการฝึกยกเท้า
6. สายปะกน คือเชือกถักหรือเชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ความยาววัดตามขนาดของตัวข้างจำนวน 1 เส้น ใช้มัดบริเวณลำตัวรอบอก ให้ความทุกข์จับขึ้นลงและจับกันตกข้าง
7. ไม้ชี้นำ (.ไม้ทาร์เก็ต)

ทบทวนยกขาทั้ง 4 ข้าง ตรวจช่องปาก

และฝึกขึ้นลงข้างด้วยคำพูด

(วันที่ 46, 47 และ 48)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความทุกข์ตรวจข้าง โดยให้สังเกตการขยับหรือ ฉีกกับมูลข้าง(จำนวนและสีของมูลข้าง) ร่องรอยการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความทุกข์ทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถาด

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วปลดจะแคหน้า ควาญช้างยืนข้างขวาจับหูช้าง ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้ายแล้วพาไปอาบน้ำและกินน้ำเสร็จแล้วเดินไปห้องเรียนแล้วมัดช้างหน้าคอกฝึก ครูฝึกคนที่ 3 นำทางโซ่ยาวมัดกับหลักมัด ครูฝึกคนที่ 1 เตรียมให้อาหาร แล้วทบทวนยกขา 4 ข้าง และตรวจช่องปาก ครูฝึกคนที่ 3 ใช้เชือกมัดขาหลัง 1 ข้าง ติดกับหลักโยงไปด้านหลังเพื่อไม่ให้ช้างขยับเสร็จแล้ว จากนั้นให้ควาญช้างผูกสายปะกน ครูฝึกคนที่ 3 ถือไม้ชี้หน้า ยืนอยู่ด้านหน้าขาขวาของช้าง ครูฝึกคนที่ 4 อยู่ข้างขวาของช้างกับควาญช้างเพื่อคอยประคองควาญช้างขึ้น-ลง ครูฝึกคนที่ 5 เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ใช้ไม้ชี้หน้า แตะไปที่โคนเล็บขวาของช้างแล้วออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” หากเท้าช้างยกขึ้นสูงครูฝึกคนที่ 3 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที จากนั้นครูฝึกจะให้ควาญช้างใช้มือไปแตะที่ขาข้างขวาที่ช้างยกแล้วกดเบาๆ ครูฝึกคนที่ 3 ออกคำสั่งว่า “วางลง” ฝึกแบบนี้ 3 รอบ จากนั้นให้ควาญช้างจับหูข้างขวาแล้วใช้มือซ้ายจับสายปะกนเท้าสะกิดขาข้างขวาแล้วออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ใช้ไม้ชี้หน้า แตะเท้าข้างขวาข้างเพื่อให้ช้างยกสูงขึ้น ครูฝึกคนที่ 3 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที ฝึกแบบนี้ 3 รอบ จากนั้นให้ควาญช้างจับหู

แล้วใช้เท้าขวาแตะขาข้างข้างขวาควาญช้างออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” เมื่อขาข้างยกขึ้นควาญกระโดดขึ้นคอโดยครูฝึกคนที่ 4 ช่วยดันกันควาญช้างขึ้นไปนั่งบนคอ (ควาญช้างไม่ต้องลงน้ำหนักในการเหยียบมากเกินไปเพราะช้างอาจจะรับน้ำหนักไม่ไหว) ควาญช้างลูบสัมผัสบนหัวของช้างพร้อมชมช้างรอสักครู่ประมาณ 20-30 วินาที ควาญช้างจับหูข้างด้านขวา มือซ้ายจับที่สายปะกนแล้วใช้เท้าสะกิดด้านข้างขวาของช้าง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “รับสูง” ครูฝึกคนที่ 3 ใช้ไม้ชี้หน้า แตะไปที่เท้าขวาเพื่อให้ช้างยกขารับควาญช้าง เมื่อขาข้างยกขึ้นสูงแล้วควาญช้างใช้เท้าแตะที่ขาข้างแล้วสไลด์ลงมาที่พื้นแล้วลูบสัมผัสตรงเท้าข้างและพุดชมช้างด้วย ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารทันที ฝึกแบบนี้ 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง โดยระหว่างรอบก็หยุดพัก 10 นาที หลังจากฝึกเสร็จแล้วนำช้างไปมัดพักที่หลักพักให้น้ำและหญ้า 1 มัด

ข้อสังเกต

ครั้งแรกไม่ควรเหยียบหรือลงน้ำหนักมากเกินไป

ข้อควรระวัง

ระหว่างที่ช้างยกขาขึ้น ให้ระวังช้างเตะ

ฝึกขึ้นลงช้างด้วยคำพูด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ครั้งแรกไม่ควรเหยียบหรือลงน้ำหนักมากเกินไป

ข้อควรระวัง

ระหว่างที่ช้างยกขาขึ้น ให้ระวังช้างเตะ

ช่วงเย็น

17:00น. ครูฝึกจะให้ควาญช้างของนักเรียนช้างเอน้ำให้ช้างกินและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน จะให้ควาญช้างเฝ้าหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ครูฝึกสังเกตพฤติกรรม การนอน, การกิน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ทบทวนยกขา ตรวจสอบช่องปาก

และฝึกขึ้น - ลง

(วันที่ 49-51)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม และเริ่มทบทวนการฝึกเหมือนวันก่อน

ช้างฝึกยกขาขึ้น

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ในครั้งแรกไม่ควรเหยียบหรือลงน้ำหนักมากเกินไป

ข้อควรระวัง

ในระหว่างที่ช้างยกขาขึ้น ให้ระวังช้างเตะ

ช่วงเย็น

17:00น. ครูฝึกจะให้ความรู้ข้างของนักเรียนข้าง
เอาน้ำให้ข้างกินและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน จะให้ความรู้ข้างเอา
หญ้าให้นักเรียนข้างจำนวน 1 มัด ครูฝึกสังเกต
พฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้อง
ของนักเรียนข้าง

คำที่ใช้

1. อับสูง หมายถึง ให้ข้างยกขารับความสูง
จากบนคอ
2. ส่งสูง หมายถึง ให้ข้างยกขาส่งความสูง
ขึ้นบนคอ
3. อย่า หมายถึง อย่าทำ
4. หนี หมายถึง ให้ข้างอยู่นิ่งๆ
5. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
6. หาว หมายถึง ให้ข้างหยุด / วางลง หมายถึง
ให้ข้างวางขา

ทบทวนยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น – ลง
เดินหน้า – ถอยหลัง,หยุด และเลี้ยวซ้าย - ขวา
(วันที่ 52-54)

วัตถุประสงค์

ข้างเรียนรู้คำสั่งของความรู้ข้างและวิธีการเดิน
ถอยหลังอย่างถูกวิธี

ตัวชี้วัด

1. ข้างสามารถรับฟังคำสั่งความบนคอให้ถอย
หลังได้

2. ข้างสามารถเดินถอยหลังได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3 - 5 คน
2. ความรู้ข้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึก/ความรู้ข้าง

1. ดอนยาว
2. มีด
3. ขอส้าง
4. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกข้าง เช่น กล้วย
,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซลัม คือโซขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว
2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกข้างได้กับ
หลัก
2. โซยาว คือโซขนาด 5/16 นิ้ว ยาว 15 เมตร
จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามข้างให้มีระยะเดินมากขึ้น
และป้องกันเวลาข้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3
ตัว ใช้สำหรับต่อโซ
4. สายปะกน คือเชือกถักหรือเชือกขนาด 3/4
นิ้ว (6 หุน) ความยาววัดตามขนาดของตัวข้าง ใช้มัด
บริเวณลำตัวรอบอก ให้ความรู้จับขึ้นลงและจับกัน
ตกข้าง

ทบทวนยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น – ลง
เดินหน้า – ถอยหลัง,หยุด และเลี้ยวซ้าย – ขวา
(วันที่ 52)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง
โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสี
ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ
หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่
ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับ
อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass
base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ
ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้าง
เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่ง
สั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่
2 อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้าย ครูฝึกคนที่ 4
และ 5 เฝ้าระวัง ควาญช้าง ใส่สายปะกนแล้วเอาโซ่ยาว
มาต่อกับโซ่ล่าม ปลดโซ่ล่ามออกจากหลัก แล้วนำโซ่ขึ้น
พาดไปที่หลังช้าง แล้วถอดจะแคะหน้าเสร็จแล้วขึ้นขี่
ช้าง ออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” เมื่อควาญช้างอยู่บนคอแล้ว
พาช้างเดินเข้าห้องเรียน แล้วทบทวนยกขา ตรวจช่อง
ปาก ขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา แล้วจะให้ครู
ฝึกคนที่ 1 ยืนหน้าช้างคอยป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2
อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้ายพร้อมดึงหูไปข้าง
หลังพร้อมกันทั้งสองข้าง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “ซึก”
(ถอยหลัง) พร้อมใช้ตะขอกะเทาะที่หน้าผากช้างแล้วดึงไป
ข้างหลังเล็กน้อยพร้อมโยกกันไปข้างหลังจนช้างก้าวไป

ข้างหลัง 2-3 ก้าว ควาญช้างออกคำสั่ง “หาว”(หยุด) พอ
ช้างทำตามคำสั่งควาญ แล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และ
ลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 เดินตามช้างคอยป้อนอาหาร
ระยะการฝึก 3 รอบ พัก 10 นาที 2 ครั้ง หลังการฝึกนำ
ช้างไปมัดหลักที่มีร่มแล้วให้หญ้า จำนวน 1 มัด

ฝึกช้างเดินหน้า หยุดเดิน และเดินถอยหลัง

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุง
ย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขึ้นตอนและวิธีการฝึก
เหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต:

ช้างถอยหลังเป็นเส้นตรง

ข้อควรระวัง

ช้างอาจเดินถอยหลังแล้ววิ่งได้,ช้างอาจเดินถอย
หลังไม่ตรงเส้นทาง

ช่วงเย็น

17:00น. ครูฝึกจะให้ความรู้ช้างของนักเรียนช้าง เอน้ำให้ช้างกินและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน จะให้ความรู้ช้างเอน้ำให้นักเรียนช้าง 1 มัด ครูฝึกสังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ทบทวนยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น – ลง
เดินหน้า – ถอยหลัง,หยุดและเลี้ยวซ้าย – ขวา
(วันที่ 53)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเฮอร์วีน เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คนและควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้าย ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวัง ควาญช้าง ใส่สายปะกนแล้วเอาโซ่ยาวมาต่อกับโซ่ล่าม ปลดโซ่ล่ามออกจากหลัก แล้วนำโซ่ขึ้นขี่พาดไปที่หลังช้าง แล้วถอดจะแคหน้าเสร็จแล้วขึ้นขี่ช้าง ออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” เมื่อควาญช้างอยู่บนคอแล้วพาช้างเดินเข้าห้องเรียน แล้วทบทวนยกขา ตรวจช่อง

ปาก ขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา แล้วจะให้ครูฝึกคนที่ 1 ยืนตรงหน้าช้างคอยป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้ายพร้อมดึงหูไปข้างหลังพร้อมกันทั้งสองข้าง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “ซึก” (ถอยหลัง) พร้อมใช้ตะขอกะเทาะที่หน้าผากช้างเบาๆ แล้วดึงไปข้างหลังเล็กน้อยพร้อมโยกกันไปข้างหลังจนช้างก้าวไปข้างหลัง 5-6 ก้าว ควาญช้างออกคำสั่งว่า “หาว”(หยุด) พอช้างทำตามคำสั่งควาญช้างแล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 เดินตามช้างคอยป้อนอาหาร ระยะการฝึก 3 รอบพัก 10 นาที 2 ครั้ง หลังการฝึกนำช้างไปมัดหลักที่มีร่มแล้วให้อาหาร จำนวน 1 มัด

ครูฝึกและควาญช้าง ฝึกช้างเดิน

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขึ้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างถอยหลังเป็นเส้นตรง

ข้อควรระวัง

ช้างอาจเดินถอยหลังแล้ววิ่งได้, ช้างอาจเดินถอยหลังไม่ตรงเส้นทาง

ช่วงเย็น

17:00น. ครูฝึกจะให้ควาญช้างของนักเรียนช้างเอน้ำให้ช้างกินและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน จะให้ควาญช้างเอน้ำให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ครูฝึกสังเกตพฤติกรรม การนอน, การกิน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ทบทวนยกขา ตรวจช่องปากและฝึกขึ้น – ลง
เดินหน้า – ถอยหลัง, หยุดและเลี้ยวซ้าย – ขวา
(วันที่ 54)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้างโดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คนและควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้าย ครูฝึกคนที่ 4

และ 5 เฝ้าระวัง ควาญช้าง ใส่สายปะกนแล้วเอาโซ่ยาวมาต่อกับโซ่ล่าม ปลดโซ่ล่ามออกจากหลัก แล้วนำโซ่ขึ้นพาดไปที่หลังช้าง แล้วถอดจะแคะหน้าเสร็จแล้วขึ้นขี่ช้าง ออกคำสั่งว่า “ส่งสูง” เมื่อควาญช้างอยู่บนคอแล้วพาช้างเดินเข้าห้องเรียน แล้วทบทวนยกขา ตรวจช่องปาก ขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา แล้วจะให้ครูฝึกคนที่ 1 ยืนหน้าช้างคอยป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านขวา ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ด้านซ้ายพร้อมดึงหูไปข้างหลังพร้อมกันทั้งสองข้าง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “ชัก”(ถอยหลัง) พร้อมใช้ตะขอเกาะที่หน้าผากช้างเบาๆแล้วดึงไปข้างหลังเล็กน้อยพร้อมโยกกันไปข้างหลังจนช้างก้าวไปข้างหลัง 10 ก้าว ควาญช้างออกคำสั่งว่า “หาว”(หยุด) พอช้างทำตามคำสั่งควาญแล้วชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 เดินตามช้างคอยป้อนอาหาร ระยะเวลาฝึก 3 รอบ พัก 10 นาที 2 ครั้ง หลังการฝึกนำช้างไปมัดหลักที่มีร่มแล้วให้หญ้าจำนวน 1มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างถอยหลังเป็นเส้นตรง

ข้อควรระวัง

ช้างอาจเดินถอยหลังแล้ววิ่งได้, ช้างอาจเดินถอยหลังไม่ตรงเส้นทาง

ช่วงเย็น

17:00น. ครูฝึกจะให้ความรู้ช้างของนักเรียนช้าง
เอาน้ำให้ช้างกินและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน จะให้ความรู้ช้างเอา
หญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ครูฝึกสังเกต
พฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้อง
ของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้

1. ซึก หมายถึง ให้ช้างเดินถอยหลัง
2. อย่า หมายถึง อย่าทำ
3. หนีบ หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
4. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
5. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด
6. ไป หมายถึง ให้ช้างเดินไปข้างหน้า
7. จวงบน หมายถึง ให้ช้างยกวงขึ้นบนหรือกิน
อาหารข้างบน(เมื่อความรู้ช้างอยู่บนคอ)

ฝึกเก็บของ

(วันที่ 55-59)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ช้างมีความสามารถในการเก็บของใน
กรณีที่ความรู้ช้างทำของตกหล่น เช่น รองเท้า,ขอ,มีด

ตัวชี้วัด

1. สามารถจับของได้
2. สามารถจับของที่ตกหล่นส่งคืนความรู้ช้างที่อยู่
บนคอได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3 - 5 คน
2. ความรู้ช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึก/ความรู้ช้าง

1. ด่อนยาว
2. มีด
3. ขอช้าง
4. ถุงยาม 1 ถุง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย,
อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซล้าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง)
ยาว 2 เมตร จำนวน1 เส้น ใช้สำหรับล้ามขาลูกช้างได้
กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว
15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล้ามช้างให้มีระยะ
เดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก้น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3
ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่
4. สายปะกน คือเชือกถักหรือเชือกขนาด3/4นิ้ว
(6 หุน) ความยาววัดตามขนาดของตัวช้าง ใช้มัดบริเวณ
ลำตัวรอบอก ให้ความรู้จับขึ้นลงและจับกันตกช้าง
5. ไม้ฝึกเก็บคือไม้ไผ่ท่อนเล็กๆ ยาวประมาณ 20
เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้วจำนวน1อัน ใช้เป็น
อุปกรณ์สำหรับฝึกจับเก็บของ

ฝึกเก็บของ
(วันที่ 55)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ หรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้าง นำช้างไปยังบริเวณห้องเรียนช้าง แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง แล้วมัดช้างเข้ากับหลัก เริ่มการฝึก โดยครูฝึกคนที่ 1 นั่งลงตรงหน้า ช้างพร้อมถุงอาหารและไม้ฝึกขนาด 1 เมตร ควาญช้าง อยู่ข้างขวาช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 นำไม้ฝึก ล่อให้ ช้างจับโดยการเคาะที่พื้นพร้อมออกคำสั่งว่า “จับ” ช้าง ยื่นวงมาแตะหรือสัมผัสไม้ฝึกเก็บแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส พร้อมกับป้อนอาหาร การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้งระหว่าง รอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จ แล้วนำช้างไปหลักมัด ที่มีร่มเงาและ ให้น้ำจำนวน 1 มัด

ข้อสังเกต

ถ้าช้างไม่ยอมเอางวงมาใกล้ให้ใช้อาหารที่ช้าง ชอบล่อกับไม้ฝึกเพื่อให้ช้างพอได้กลิ่น

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้วงตีครูฝึก

ครูฝึกนำไม้ฝึก ล่อให้ช้างจับโดยการเคาะที่พื้น

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างไม่ยอมเอางวงมาใกล้ให้ใช้อาหารที่ช้าง ชอบล่อกับไม้ฝึกเพื่อให้ช้างพอได้กลิ่น

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้วงตีครูฝึก

ช่วงเย็น

17:00น. ควณูช่างเอาน้ำให้ช่างกิน แล้วนำหญ้าให้ช่าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควณูช่างเอาหญ้าให้นักเรียนช่าง จำนวน 1 มัด ควณูช่างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช่าง

ช่างยื่นวงมาแตะไม้ฝึก

ฝึกเก็บของ
(วันที่ 56)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควณูช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช่าง(จำนวนและสีของมูลช่าง) ร้องร่ายการนอน(ช่างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควณูช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช่าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควณูช่างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถาด

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควณูช่าง นำช่างไปยังบริเวณห้องเรียนช่าง แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง แล้วมัดช่างเข้ากับหลัก เริ่มการฝึก โดยครูฝึกคนที่ 1 นั่งลงตรงหน้าช่างพร้อมถาดอาหารและไม้ฝึกขนาด 1 เมตร ควณูช่างอยู่ข้างขวาช่าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 นำไม้ฝึก ล่อให้ช่างจับโดยการเคาะที่พื้นพร้อมออกคำสั่งว่า “จับ” ช่างยื่นวงมาแตะหรือสัมผัสไม้ฝึกเก็บนาน 5-10 วินาทีแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส พร้อมกับป้อนอาหาร การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้งระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วนำช่างไปหลักมัดที่มีร่มเงาและ ให้หญ้าจำนวน 1 มัด

ข้อสังเกต

ถ้าช่างไม่ยอมเอามวงมาใกล้ให้ใช้อาหารที่ช่างชอบล่อกับไม้ฝึกเพื่อให้ช่างพอได้กลิ่น

ข้อควรระวัง

ระวังช่างใช้วงตีครูฝึก

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควณูช่างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถาด มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างไม่ยอมเอางวงมาใกล้ให้ใช้อาหารที่ช้างชอบล่อกับไม้ฝักเพื่อให้ช้างพอได้กลิ่น

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้งวงตีครูฝึก

ครูฝึกจับที่งวงช้างในขณะที่ช้างจับไม้ฝัก

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง จำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกเก็บของ
(วันที่ 57)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และความรู้ช้างนำช้างไปยังบริเวณห้องเรียนช้าง แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง แล้วมัดช้างเข้ากับหลัก เริ่มการฝึก โดยครูฝึกคนที่ 1 นั่งลงตรงหน้าช้างพร้อมถูงอาหารและไม้ฝักขนาด 1 เมตร ความรู้ช้างอยู่ข้างขวาช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 นำไม้ฝักล่อให้ช้างจับโดยการเคาะที่พื้นพร้อมออกคำสั่งว่า “จับ” ช้างยื่นงวงมาจับไม้ฝักเก็บแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 จับที่งวงช้างในขณะที่ช้างจับไม้พร้อมลุกขึ้นยืนแล้วชูขึ้นแตะหน้าผากช้างแล้ว พร้อมออกคำสั่งว่า “เก็บบน” แล้วครูฝึกคนที่ 1 จึงจับไม้ฝักคืนมาพร้อมกับให้อาหารช้างทันทีพร้อมคำชม ว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส การฝึกจะฝึก 3 รอบๆ ละ 10 ครั้ง ระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วนำไปที่หลักมัด ที่มีร่มเงาและให้หญ้าจำนวน 1 มัด

ข้อสังเกต

เมื่อช้างเก็บแล้วยกงวงขึ้นให้รับจับไม้และนำอาหารให้ที่งวงทันทีเป็นการแลกเปลี่ยน

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้งวงตีครูฝึก

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ครูฝึกจับที่วงช้างกับไม้ฝึก ชูขึ้นแตะหน้าผากช้าง

ข้อสังเกต

เมื่อช้างเก็บแล้วยกวงขึ้นให้รับจับไม้และนำอาหารให้ที่วงทันทีเป็นการแลกเปลี่ยน

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้วงตีครูฝึก

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ความรู้ช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกเก็บของ

(วันที่ 58)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และความรู้ช้างนำช้างไปยังบริเวณห้องเรียนช้าง แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง แล้วมัดช้างเข้ากับหลักมัด เริ่มการฝึก โดยครูฝึกคนที่ 1 นั่งลงตรงหน้าช้างพร้อมถ่วงอาหารและไม้ฝึกขนาด 1 เมตร ความรู้ช้างอยู่ข้างขวาช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 นำไม้ฝึก ล่อให้ช้างจับโดยการเคาะที่พื้นพร้อมออกคำสั่งว่า “จับ” ช้างยื่นวงมาจับไม้ฝึกเก็บแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 จับที่วงช้างในขณะที่ช้างจับไม้พร้อมลุกขึ้นยืนแล้วชูขึ้นแตะหน้าผากช้างแล้ว พร้อมออกคำสั่งว่า “เก็บบน” แล้วครูฝึกคนที่ 1 จึงจับไม้ฝึกคืนมาพร้อมกับให้อาหารช้างทันทีพร้อมคำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง ระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วนำไปที่หลักมัด ที่มีร่มเงาและให้หญ้าจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

เมื่อช้างเก็บกล้วยกงวงขึ้นให้รีบจับไม้และนำอาหารให้ที่วงทันทีเป็นการแลกเปลี่ยน

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้วงตีครูฝึก

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเฝ้าหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ฝึกเก็บของ
(วันที่ 59)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้างโดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างนำช้างไปยังบริเวณห้องเรียนช้าง แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง แล้วมัดช้างเข้ากับหลักมัด เมื่อเริ่มการฝึก ควาญช้างอยู่บนคอช้างพร้อมอาหารและไม้ฝึก ให้ครูฝึกคนที่ 1 ยืนตรงหน้าช้างห่างประมาณ 1 เมตร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างขวาห่างจากตัวช้างประมาณ 1 เมตร ครูฝึกคนที่ 3 อยู่ข้างซ้ายห่างจากตัวช้างประมาณ 1 เมตร ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวัง ควาญช้างอยู่บนคอช้าง จากนั้นควาญช้างจึงโยนไม้ไปบนพื้นตรงหน้าของช้างพร้อมออกคำสั่งว่า “เก็บบน” ช้างยื่นวงมาจับไม้แล้วส่งคืนให้ควาญช้างบนคอ ควาญช้าง ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส พร้อมหยิบไม้แล้วป้อนอาหารที่วงทันที การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้งระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วนำไปที่หลักมัด ในที่มีร่มเงาให้และหญ้าจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

เมื่อช้างเก็บกล้วยกงวงขึ้นให้รีบจับไม้และนำอาหารให้ที่วงทันทีเป็นการแลกเปลี่ยน

ข้อควรระวัง

ระวังช้างใช้งวงตีครูฝึก

ช้างยืนงวงมาจับไม้ส่งคืนให้ควาญ

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างเอาน้ำให้ช้างกิน แล้วนำหญ้าให้ช้าง จำนวน 1 มัด

20:00น. ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้างจำนวน 1 มัด ควาญช้างสังเกตพฤติกรรม การกิน, การนอน, การขับถ่าย, หรือการร้องของนักเรียนช้าง

คำที่ใช้

1. จับ หมายถึง ให้ช้างจับท่อนไม้ไผ่
2. เก็บบน หมายถึง ให้ช้างเก็บไม้ฝึกเก็บส่งให้ควาญช้างหรือครูฝึก
3. อย่า หมายถึง อย่าทำ
4. หนิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
5. เออดี, ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก
6. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด

ฝึกนอนหมอบ

(วันที่ 60-64)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตรวจสอบสุขภาพและเก็บเลือด
2. เพื่อให้ทำความสะอาด ตรวจร่างกายช้างได้
3. เพื่อความปลอดภัยในการรับส่งควาญขึ้น-ลงคอช้าง

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถรับฟังคำสั่งช้างให้หมอบหรือแม่บลงได้
2. ช้างสามารถหมอบได้นาน 3-5 นาที

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและควาญช้าง

1. ด่อนยาว
2. มีด
3. ขอช้าง
4. ถุงยาม 1 ถุง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซล่ลาม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาลูกช้างได้กับหลัก

2. โข่ยาว คือโขนขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช้างระหว่างการฝึก

ฝึกนอนหมอบ

(วันที่ 60)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกบัมมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน ครูฝึก 3-5 คน เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วจึงปลดจะแคะหน้า ควาญช้างสั่งช้างส่ง

สูงแล้วขึ้นขี่บนคอช้าง จากนั้นพาไปอาบน้ำกินน้ำ เสร็จแล้วจึงเดินไปที่ห้องเรียน แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้าหยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เกือบของ จากนั้นควาญช้างสั่งว่า “รับสูง” เพื่อลงจากคอช้าง ใส่จะแคะหน้า แล้วนำโซ่ล่ามมัดกับหลักมัด ครูฝึกคนที่ 1 คอยป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้ายของช้าง ครูฝึกคนที่ 3 นำเชือกไปผูกขาหลังข้างซ้ายแล้วนำปลายเชือกไปผูกมัดกับหลักไว้ให้มีระยะที่เหมาะสมเพื่อให้ช้างสามารถนอนหมอบได้ ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวัง ควาญช้างสังเกตและเรียนรู้ จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ซึ่งยืนทางข้างขวาช้าง ใช้ขอสะกิดบริเวณตรงกลางไหล่สูงของช้าง พร้อมออกคำสั่งว่า “แม้มลง” พอช้างย่อขาลง ครูฝึกคนที่ 3 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง พัก 10 นาที จากนั้นจึงถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในร่ม ควาญช้างให้หญ้าจำนวน 1 มัด

ช้างสามารถนอนหมอบ

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ข้อสังเกต

ช้างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกินดินหรือเล่นโซ่

ฝึกช้างนอนมอบ

ฝึกนอนมอบ

(วันที่ 61)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆขนาดพอดีคำ จนเต็มถ้วยยาม

08:30 - 10:00น. ทำเหมือนกับวันก่อนหน้า

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช้างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ความรู้ช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ข้อสังเกต

ช้างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกินดินหรือเล่นโคล

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกินดินหรือเล่นโคล/กระแทกโคล

ฝึกนอนหมอบ

(วันที่ 62)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้นควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วจึงปลดจะแคหน้า ควาญช้างสั่งช้างว่า

“ส่งสูง” แล้วขึ้นขึ้นบนคอช้าง จากนั้นพาไปอาบน้ำกินน้ำเสร็จแล้วจึงเดินไปที่ห้องเรียน แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ จากนั้นควาญช้างสั่งว่า “รับสูง” เพื่อลงจากคอช้าง ใส่จะแคหน้าแล้วนำโซ่ล่ามมัดกับหลักมัด ครูฝึกคนที่ 1 คอยป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้ายของช้าง ครูฝึกคนที่ 3 นำเชือกไปผูกขาหลังข้างซ้ายแล้วนำปลายเชือกไปผูกมัดกับหลักไว้ให้มีระยะที่เหมาะสมเพื่อให้ช้างสามารถนอนหมอบได้ ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวังควาญช้างสังเกตและเรียนรู้ จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ซึ่งยืนทางข้างขวาช้าง ใช้ขอสะกิดบริเวณตรงกลางไหล่สูงของช้างพร้อมออกคำสั่งว่า “แม้มบล” ช้างย่อขาคุหน้าสัมผัสกับพื้นขาหลังด้านใดด้านหนึ่งย่อลงแล้วพับเพียบไปด้านหลังซึ่งจะสังเกตเห็นขาหลังอีกขาหนึ่งยังไม่พับเพียบ ครูฝึกคนที่ 4 ใช้ขอเกี่ยวบริเวณข้อเข่าหลังแล้วดึงไปด้านหลังให้ขาหลังพับเพียบไปทางเดียวกันกับขาอีกข้าง ครูฝึกคนที่ 4 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหารทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง พัก 10 นาที แล้วพัก ถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในที่ร่ม ควาญช้างเตรียมหญ้า จำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้
ความรู้อาจารย์ให้นักเรียนข้าง 1 มัด สังเกต
พฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้อง
ของนักเรียนข้าง

ข้อสังเกต

ข้างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้อง
หรือไม่

ข้อควรระวัง

ข้างอาจกินดินหรือเล่นโซ่

ข้อควรระวัง

ข้างอาจกินดินหรือเล่นโซ่/กระแทกโซ่

ฝึกนอนหมอบ

(วันที่ 63)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้อาจารย์ตรวจข้าง
โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลข้าง(จำนวนและสี
ของมูลข้าง) ร่องรอยการนอน(ข้างได้พักผ่อนเพียงพอ
หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้อาจารย์ทำความเข้าใจบริเวณที่
ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารข้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้อาจารย์เตรียมสับ
อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass
base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ
ขนาดพอดีคำ จนเต็มถาด

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน เข้าไปหา
นักเรียนข้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้อาจารย์ใช้คำสั่งข้างว่า

“หนีม”ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้าง
ซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้อาจารย์
นำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จ
แล้วจึงปลด จะแคะหน้า ความรู้อาจารย์สั่งข้างว่า “ส่งสูง”
แล้วขึ้นขึ้นบนคอข้าง จากนั้นพาไปอาบน้ำ และกินน้ำ
เสร็จแล้วจึงเดินไปที่ห้องเรียน แล้วทบทวนขึ้น-ลง
เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ จากนั้น
ความรู้อาจารย์สั่ง “รับสูง” เพื่อลงจากคอข้าง ใส่จะแคะ
หน้าแล้วนำโซ่ล่ามมัดกับหลักมัด ครูฝึกคนที่ 1 คอย
ป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้ายของข้าง ครูฝึกคนที่ 3
นำเชือกไปผูกขาหลังข้างซ้ายแล้วนำปลายเชือกไป
ผูกมัดกับหลักไว้ให้มีระยะที่เหมาะสมเพื่อให้ข้าง
สามารถนอนหมอบได้ ครูฝึกคนที่ 4 และ 5 เฝ้าระวัง
ความรู้อาจารย์สังเกตและเรียนรู้ จากนั้นครูฝึกคนที่ 3 ซึ่งยืน
ทางข้างขวาข้าง ใช้ขอสะกิดบริเวณตรงกลางไหล่สูงของ
ข้างพร้อมออกคำสั่งว่า “แม่บลง” พอข้างย่อขาหลังลง
พร้อมกับขาน้ำพ้อข้อคอกขาหน้าถึงพื้น ข้างจะจัด
ระเบียบขาหลังโดยการพับเพียบ ครูฝึกคนที่ 3 ชมว่า
“เออดี” “ดีมาก” และลูบสัมผัส ครูฝึกคนที่ 1 ป้อน
อาหารไปเรื่อยๆ ให้ข้างแม่บลงประมาณ 30 วินาที ครู
ฝึกคนที่ 3 ออกคำสั่งว่า “ลูก” ฝึก 3 รอบ รอบละ 10
ครั้ง พัก 10 นาที แล้วพัก ถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและ
ความรู้อาจารย์นำข้างไปมัดในที่ร่ม ความรู้อาจารย์เตรียม
หญ้า 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้อาจารย์เตรียม
ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถาด
ถาด มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ควบคุมช่างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ควบคุมช่างเอาหญ้าให้นักเรียนช่าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช่าง

ข้อสังเกต

ช่างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช่างอาจกินดินหรือเล่นโซ่

ข้อควรระวัง

ช่างอาจกินดินหรือเล่นโซ่/กระแทกโซ่

ฝึกนอนหมอบ
(วันที่ 64)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควบคุมช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกับมูลช่าง(จำนวนและสีของมูลช่าง) ร้องรอยการนอน(ช่างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควบคุมช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช่าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควบคุมช่างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงยาม

08:30 - 10:00น. ทำเหมือนกับวันก่อนหน้า

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควบคุมช่างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ควบคุมช่างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ควบคุมช่างเอาหญ้าให้นักเรียนช่าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช่าง

ข้อสังเกต

ช่างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช่างอาจกินดินหรือเล่นโซ่

ข้อควรระวัง

ช่างอาจกินดินหรือเล่นโซ่/กระแทกโซ่

คำที่ใช้

1. แม้มบลง หมายถึง ให้ช้างนอนหมอบลงในท่า dog sitting หรือ sternal recumbency
2. ลูก/ลุกขึ้น หมายถึง ให้ช้างลุกขึ้น
3. อย่า หมายถึง อย่าทำ
4. นนิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
5. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก

ฝึกนอนตะแคง

(วันที่ 65-67)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบว่าช้างรับฟังคำสั่งความหรือไมในกรณีช้างมีอาหารคึกก่อนตกมัน และหลังตกมัน
2. เพื่อความปลอดภัยในการเข้าหาช้างในกรณีช้างมีนิสัยดุร้าย
3. เพื่อตรวจร่างกาย ผิวหนัง ฝ่าเท้า เล็บเท้า และหาง ของช้าง

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถรับฟังคำสั่งความเมื่อความช้างสั่งให้นอนลงได้
2. ช้างสามารถนอนได้ 3-5 นาที

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ความช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความช้าง

1. ดอนยาว
2. มีด
3. ขอช้าง
4. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับใช้ในการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี
3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่
4. จะแคหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง
5. สายยางรดน้ำ ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 15 เมตรจำนวน 1 เส้นใช้รดตัวช้างตอนฝึก
6. พื้นที่สำหรับฝึกนอน(อยู่ในบริเวณห้องเรียน) เป็นพื้นที่โล่งและลาดเอียงประมาณ 45 องศา มีหลักมัดอยู่ใกล้ๆ

ฝึกนอนตะแคง

(วันที่ 65)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสี

ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 เข้าไปหานักเรียน ช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 ฝ้าระวัง จากนั้น ควาญช้างนำโซ่ยาว มาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วจึงปลดจะแคหน้า ควาญช้างสั่งช้างว่า “ส่งสูง” แล้วขึ้นขี่บนคอช้าง จากนั้นพาไปอาบน้ำกินน้ำ เสร็จแล้วจึงเดินไปที่ห้องเรียน แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยว ซ้าย-ขวา ถอยหลัง เกี้ยวของ หมอบ จากนั้นควาญช้างสั่งว่า “รับสูง” เพื่อลงจากคอช้าง ใส่จะแคหน้าแล้วนำโซ่ล่ามมัดกับหลักมัด เริ่มการฝึกโดยครูฝึก 2 คน ครูฝึกคนที่ 1 อยู่ด้านขวาถืออาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านซ้าย ควาญช้างอยู่ด้านหน้าออกคำสั่งว่า “แม่บลง” พอช้างแม่บลง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “นอนลง” โดยครูฝึกคนที่ 1 จะให้อาหารลอดตรงปากช้าง พอช้างเอียงหัวลงตามอาหารที่ลอด ครูฝึกคนที่ 2 ใช้น้ำรดตัวช้างไปเรื่อยๆ ครูฝึกคนที่ 1 ชม พร้อมทั้งลูบสัมผัสและ ป้อนอาหารไปเรื่อยๆ ประมาณ 1-2 นาที จากนั้นจึงค่อยออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” เมื่อช้างจะลุกขึ้นควาญช้างต้องออกคำสั่งว่า หาว เพื่อให้ช้างอยู่ในท่าหมอบก่อน จากนั้นควาญช้างชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมทั้งลูบสัมผัสและป้อนอาหาร ประมาณ 10 วินาที จากนั้นควาญช้างออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” พอช้างลุกขึ้น ควาญช้างจึงค่อยชมพร้อม

ลูบสัมผัส และป้อนอาหาร ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พัก 10 นาที แล้วจึงพัก ถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและควาญช้างนำช้างไปมัดในที่ร่ม ควาญช้างเตรียมหญ้าจำนวน 1 มัดให้ช้างกิน

ช่วงบ่าย

13:00-13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าหากช้างทำท่าจะลุกขึ้น ให้ความรู้ช้างรีบออกคำสั่งว่าลุกขึ้นทันทีไม่ควรให้ช้างลุกก่อนที่จะออกคำสั่ง

ข้อควรระวัง

ระวังช้างจะล้มนอนทับครูฝึก

ครูฝึกใช้น้ำรดตัวช้าง และลูบสัมผัส

ครูฝึกลูบสัมผัสและป้อนอาหารช้าง

ช่วงเย็น

17:00น. ความรู้ช่างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ความรู้ช่างเอาหญ้าให้นักเรียนช่าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช่าง

ข้อสังเกต

ช่างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช่างอาจกินดินหรือเล่นโซ่

ฝึกนอนตะแคง

(วันที่ 66)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช่าง(จำนวนและสีของมูลช่าง) ร้องร่ายการนอน(ช่างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช่าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงยาม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 เข้าไปหานักเรียน

ช่างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช่างใช้คำสั่งสั่งช่างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ป้อนอาหาร ครูฝึกคนที่ 2 ยืนข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 3 และ 4 เฝ้าระวัง จากนั้น ความรู้ช่างนำโซ่ยาวมาต่อกับโซ่ล่าม แล้วปลดโซ่ล่ามที่หลักเสร็จแล้วจึงปลดจะแคหน้า ความรู้ช่างสั่งช่างว่า “ส่งสูง” แล้วขึ้นขึ้นบนคอกช่าง จากนั้นพาไปอาบน้ำกินน้ำ เสร็จแล้วจึงเดินไปที่ห้องเรียน แล้วทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เกือบของ หมอบ จากนั้นความรู้ช่างสั่งว่า “รับสูง” เพื่อลงจากคอกช่าง ใส่จะแคหน้าแล้วนำโซ่ล่ามมัดกับหลักมัด เริ่มการฝึกโดยครูฝึก 2 คน ครูฝึกคนที่ 1 อยู่ด้านขวาถืออาหาร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านซ้าย ความรู้ช่างอยู่ด้านหน้าออกคำสั่งว่า “แม่บลง” พอช่างแม่บลง ความรู้ช่างออกคำสั่งว่า “นอนลง” โดยครูฝึกคนที่ 1 จะใช้อาหารล่อตรงปากช่าง พอช่างเอียงหัวลงตามอาหารที่ล่อ ครูฝึกคนที่ 2 ใช้น้ำรดตัวช่างไปเรื่อยๆ ครูฝึกคนที่ 1 ชม พร้อมทั้งลูบสัมผัสและ ป้อนอาหารไปเรื่อยๆ ประมาณ 3 นาที จากนั้นจึงค่อยออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” เมื่อช่างจะลุกขึ้นความรู้ช่างต้องออกคำสั่งว่า “หา” เพื่อให้ช่างอยู่ในท่าหมอบก่อน จากนั้นความรู้ช่าง ชมพร้อมทั้งลูบสัมผัสและป้อนอาหาร ประมาณ 10 วินาที จากนั้นความรู้ช่างออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” พอช่างลุกขึ้น ความรู้ช่างจึงค่อยชมพร้อมลูบสัมผัส และป้อนอาหาร ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พัก 10 นาที แล้วจึงพัก ถอดอุปกรณ์ออก ครูฝึกและความรู้ช่างนำช่างไปมัดในที่ร่ม ความรู้ช่างเตรียมหญ้าจำนวน 1 มัดให้ช่างกิน

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างพานักเรียนช้างเข้าห้องเรียน จากนั้นพามาดใน ห้องเรียน เริ่มการฝึกโดยครูฝึก 2 คน โดยครูฝึกคนที่ 1 อยู่ด้านขวาห่างจากตัวช้างประมาณ 1 เมตร ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ด้านซ้ายห่างจากตัวช้างประมาณ 1 เมตร ควาญช้างอยู่ด้านหน้าพร้อมถือถุงอาหารห่างจากตัวช้างประมาณ 3 เมตร แล้วออกคำสั่งว่า “แม่บลง” พอช้างแม่บลง ควาญช้างออกคำสั่งว่า “นอนลง” หากช้างนอนลง ควาญช้างจึงค่อยชมพร้อมเดินมาป้อนอาหารทันที จากนั้นควาญช้างจะป้อนไปเรื่อยๆประมาณ 3 นาที จากนั้นจึงออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” เมื่อช้างจะลุกขึ้นควาญช้างต้องออกคำสั่งว่า “หาว” เพื่อให้ช้างอยู่ในท่าแม่บัวลงก่อน ควาญช้าง ชมและลูบสัมผัสพร้อมป้อนอาหาร ประมาณ 10 วินาที จากนั้นควาญช้างออกคำสั่งว่า “ลุกขึ้น” พอช้างลุกขึ้น ควาญช้างจึงค่อยชมและลูบสัมผัส พร้อมป้อนอาหาร ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พัก 10 นาที

ข้อสังเกต

ถ้าหากช้างทำท่าจะลุกขึ้น ให้ควาญช้างรีบออกคำสั่งว่าลุกขึ้นทันทีไม่ควรให้ช้างลุกก่อนที่จะออกคำสั่ง

ข้อควรระวัง

ระวังช้างจะล้มนอนทับครูฝึก

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด สังเกต

พฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ข้อสังเกต

ช้างกินหญ้าดีหรือไม่ นอน หรือส่งเสียงร้องหรือไม่

ข้อควรระวัง

ช้างอาจกินดินหรือเล่นโคล

ควาญช้างค่อยชมและลูบสัมผัส

ฝึกนอนตะแคง
(วันที่ 67)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร้องร่ายการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ทำเหมือนกับวันก่อนหน้า
ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ช่วงเย็น

17:00น. ควาญช้างให้น้ำและหญ้าจำนวน 1 มัด

20:00น. ครูฝึกเข้าเวร 1 คน พร้อมมอบหมายให้ควาญช้างเอาหญ้าให้นักเรียนช้าง 1 มัด สังเกตพฤติกรรม การนอน,การกิน,การขับถ่าย,หรือการร้องของนักเรียนช้าง

ข้อสังเกต

ถ้าหากช้างทำท่าจะลุกขึ้น ให้ควาญช้างรีบออกคำสั่งว่าลุกขึ้นทันทีไม่ควรให้ช้างลุกก่อนที่จะออกคำสั่ง

ข้อควรระวัง

ช้างล้มตัวทับครูฝึก

คำที่ใช้

1. แม้มบล หมายถึง ให้ช้างนอนหมอบลงในท่า dog sitting หรือ sternal recumbency
2. นอนลง หมายถึง ให้ช้างนอนลง
3. ลุก/ลุกขึ้น หมายถึง ให้ช้างลุกขึ้น
4. อย่า หมายถึง อย่าทำ
5. นนิม หมายถึง ให้ช้างอยู่นิ่งๆ
6. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด
7. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก

บทที่ 5 บทเรียนชั้นก้าวหน้า

ฝึกขึ้นลงรถบรรทุก

(วันที่ 68-70)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการเคลื่อนย้ายช้างในกรณีที่ช้างเจ็บป่วย
2. เพื่อการเคลื่อนย้ายช้างจากสถานที่หนึ่งไปอีกสถานที่หนึ่ง
3. เพื่อให้ช้างคุ้นเคยกับรถ, เสียงรถ, เสียงอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกขึ้นรถเช่น เสียงโซ่

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถเดินขึ้น-ลงรถได้เอง
2. ช้างไม่ตกใจเสียงรถและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกเช่น โซ่

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 3-5 คน
2. ควาญช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและควาญช้าง

1. มีด หมายถึง เครื่องใช้มีคม ขนาดยาว 40 เซนติเมตร เพื่อป้องกันตัวกรณีถูกฉกและใช้เตรียมอาหารให้ช้าง
2. ขอส้าง หมายถึง ขอเหล็กโค้งที่มีด้ามเป็นไม้ ขนาด 6 หุน ยาว 50 เซนติเมตร เพื่อควบคุมช้าง

3. ด่อนยาว หมายถึง ไม้ยาวที่มีปลายเหล็กแหลม ยาว 2 เมตร เพื่อควบคุมช้างในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

4. ถูงย่าม 1 ถูง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

5. รถบรรทุกขนาด 6 ล้อหรือ 10ล้อจำนวน1คัน

6. คอกสำหรับให้ช้างขึ้นรถ (คอกแคบหรือคอกแก้ว)

7. สะเก็นตัวใหญ่ติดพื้นบนรถ ขนาด 8 หุน จำนวน 2 ตัว

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก

2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคะหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

ทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุดนิ่ง เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง และฝึกขึ้นรถ (วันที่ 68)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอ

หรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 3-5 คน และควาญช้างเข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารควาญนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึกทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เกือบของ หมอบ นอนตะแคง แล้วนำมาด้านท้ายของรถบรรทุกที่เปิดท้ายไว้ ครูฝึกคนที่ 1 ถือถูงอาหารอยู่หน้าช้าง ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ควาญช้างอยู่ข้างขวา ครูฝึกคนที่ 3 ลากโซ่ยาว ไปไว้บนกระบะบรรทุกทุกด้านท้ายของรถ มัดโซ่กับสะเก็นใหญ่บนรถ โดยประมาณระยะห่างระหว่างช้างกับรถประมาณ 5 เมตร จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหารล่อให้ช้างเข้ามาหาบริเวณท้ายรถหรือเดินเข้ามาใกล้รถ โดยใช้คำสั่งว่า “มาเพ้/เพ้มา” พอช้างขยับเข้ามาแล้ว ครูฝึกคนที่ 1 กล่าวชมพร้อมป้อนอาหารทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง โดยระหว่างฝึกให้น้ำอาหารช้างวางไว้ในกระบะบรรทุกรถให้ช้างเดินมากินเองเพื่อให้ช้างคุ้นเคยกับรถ

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

กรณีที่ช้างกลัวรถ ควรให้ช้างคุ้นเคยกับรถสักระยะหนึ่งก่อนที่จะเริ่มฝึก

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจะกลัวรถหรือวิ่งได้

ช้างฝึกขึ้นลงรถบรรทุก

ฝึกขึ้นลงรถบรรทุก

(วันที่ 69 และ 70)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสี ข้อสังเกตของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

ฝึกช้างขึ้นรถ

08:30 - 10:00น. ทำเหมือนกับวันก่อนหน้า

ข้อสังเกต

กรณีที่ช้างกลัวรถ ควรให้ช้างคุ้นเคยกับรถสัก
ระยะหนึ่งก่อนที่จะเริ่มฝึก

ข้อควรระวัง

ช้างอาจจะกลัวรถหรือวิ่งได้คำที่ใช้

คำที่ใช้

1. มาเพ่/เพ่มา หมายถึง ให้ช้างเดินมา
2. หาว หมายถึง ให้ช้างหยุด
3. อย่า หมายถึง ให้ช้างอย่าทำ
4. นนิม หมายถึง ให้ช้างนิ่ง
5. ไป หมายถึง ให้ช้างเดินไป
6. เบนซ้าย-เบนขวา หมายถึง เลี้ยวซ้าย-เลี้ยวขวา
7. เออดี/ดีมาก หมายถึง คำชม

ฝึกสวัสดี

(วันที่ 71-73)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ช้างรู้จักชื่อตัวเอง ทักทายและขอบคุณ
สื่อสารกับมนุษย์ได้

ตัวชี้วัด

1. ช้างรู้จักชื่อตัวเองและสามารถรู้จักคำว่าสวัสดี

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 2 คน
2. ความรู้ช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกกับความรู้อย่าง

1. มีด
2. ขอส้าง
3. ถ้วยน้ำ 1 ถ้วย เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย,
กล้วย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง)
ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้
กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว
15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะ
เดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่ทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุดนิ่ง เลี้ยวซ้าย-ขวา

ฝึกสวัสดี

(วันที่ 71)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถังกายม

08:30-10:00น. ครูฝึก 2 คน และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ควาญช้างนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัดแล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึก ทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง จากนั้นเริ่มการฝึก “สวัสดี” โดยครูฝึกคนที่ 1 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างขวา ควาญช้างอยู่หน้าช้างพร้อมถือถังกายม จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 ใช้คำสั่งว่า “สวัสดี” จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 และ 2 จับที่หูของช้างแล้วใช้ตะขอ

สะกิดบริเวณศีรษะของช้างเพื่อให้ช้างก้มหัวลง และผงเล็กน้อย ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ควาญช้างป้อนอาหารทันที การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้งระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้ว พักที่หลักมัดที่มีร่มเงา และเตรียมหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถัง ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ในกรณีที่ช้างไม่ก้มหัวลง ให้ใช้คำว่า “ต่ำๆ” แล้วจึงกล่าวคำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมป้อนอาหาร

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้วงตีหรือสะบัดใส่ตอนให้อาหารได้

ช้างก้มหัวลง และผงเล็กน้อย

ฝึกสวัสดี

(วันที่ 72 และ 73)

ช่วงเช้า

07:00-07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30-08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08:30 - 10:00น. ครูฝึก 2 และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ควาญช้างนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึกทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยว ซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง จากนั้นเริ่มการ ฝึกสวัสดี โดยครูฝึกคนที่ 1 อยู่ข้างซ้าย ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างขวา ควาญช้างอยู่หน้าช้างพร้อมถือถูงอาหาร จากนั้นครูฝึกให้ควาญช้างออกคำสั่งว่า “งวงบน” โดยควาญช้างใช้อาหารล่อให้ช้างงวง (ยังไม่ให้อาหาร) จากนั้นควาญช้างคำสั่งต่อเนื่องจากว่า “สวัสดี” โดยมีครูฝึกคนที่ 1 และ 2 จับที่หูของช้างทั้งสองข้าง แล้วดึงลงมาพร้อมกับใช้ตะขอสกัดบริเวณศีรษะซ้าย-ขวาของช้างลงเล็กน้อย พอช้างก้มหัว และย่อขาลงเล็กน้อย ควาญช้างจึงกล่าวชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมกับป้อนอาหารทันที การฝึกจะฝึก 3 รอบ รอบละ 10 ครั้ง ระหว่างรอบพัก 5-10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วนำไปพักที่หลักมัด ที่มีร่มเงา พร้อมให้หญ้าจำนวน 1 มัด

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น.วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ในกรณีที่ช้างไม่ก้มหัวลง ให้ใช้คำว่า “ต่ำๆ” แล้วจึงกล่าวคำ ชมพร้อมป้อนอาหาร

ข้อควรระวัง

ช้างอาจใช้งวงตีหรือสะบัดใส่ตอนให้อาหารได้

คำที่ใช้

1. สวัสดี หมายถึง ให้ช้างก้มหัวทำความเคารพ
2. ต่ำๆ หมายถึง ให้ช้างก้มหัวลงต่ำๆ
3. งวงบน หมายถึง ให้ช้างชูงวงขึ้นบน
4. อย่า หมายถึง อย่าทำ
5. เออดี,ดีมาก หมายถึง ชมว่าดีมาก

ช้างงวงฝึกสวัสดี

ฝึกการใช้วง

(วันที่ 74-80)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้ช้างมีสมาธิและนิ่งขึ้น
2. เพื่อเสริมสร้างจินตนาการให้กับช้างและเป็นกิจกรรมสันทนาการ
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันกับช้างให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถจับพู่กันและแตะไปที่กระดาษวาดรูปได้
2. ช้างสามารถรับฟังคำสั่งความผูกพันในการให้วาดรูปได้

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 1 คน
2. ความผูกพัน จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความผูกพัน

1. มีด
2. ขอสั่ง
3. ถังน้ำ 1 ถัง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. พู่กันปลายแบน เบอร์ 20 จำนวน 2 อัน เพื่อใช้สำหรับการฝึกวาดรูปของช้าง

2. กระดาษวาดเขียน 100 ปอนด์ กว้าง 56 ยาว 75 ขนาด 90 แกรมจำนวน 2 แผ่น เพื่อใช้สำหรับในการฝึกวาดรูป

3. จานใส่สีจำนวน 1 อัน เพื่อใช้สำหรับเทสีในการฝึก

4. แม่สี แดง, เหลือง, น้ำเงินจำนวน อย่างละ 1 กระป๋อง เพื่อใช้สำหรับฝึกวาดรูปและผสมสี(สีน้ำ)

5. ถังน้ำขนาดบรรจุ 2 ลิตรจำนวน 1 ถัง เพื่อใช้ล้างพู่กันหรือแปรงพู่กัน

6. เฟรมขาตั้งใส่กระดาษ จำนวน 1 ชุด

ช้างใช้วงจับพู่กัน

ฝึกการใช้วง

(วันที่ 74)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขั้บถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08.30 - 10.00น. ครูฝึก 1 คน และความรู้ช่าง เข้าไปหานักเรียนช่างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช่างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนี” ครูฝึกให้อาหาร ความรู้ช่างนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล่อแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึก ทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้าหยุด เลี้ยวซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง สวัสดิ์ จากนั้นเริ่มฝึกการวาดรูป โดยครูฝึกเตรียมอุปกรณ์สำหรับการฝึกวาดรูป ความรู้ช่างเตรียมอาหาร จากนั้นครูฝึกนำเฟรมที่เตรียมไว้และอุปกรณ์ไปวางตรงหน้าช้าง ในระยะที่วงช้างสามารถแตะกระดาษได้ ความรู้ช่างอยู่ด้านซ้าย ครูฝึกอยู่ด้านขวานำพูกันที่ได้ตัดแปรงเป็นไม้กางเขน (เพื่อสะดวกในการจับ) ครูฝึกออกคำสั่งว่า “วงบน” ครูฝึกใช้มือซ้ายจับบริเวณปลายวงช้างตรงจะงอย จากนั้นครูฝึกใช้มือขวาจับพูกันมาไว้ด้านขวาของวงช้างแล้วออกคำสั่งว่า “จับ” พร้อมใช้มือซ้ายบีบปลายวงเล็กน้อยเพื่อให้ช้างรู้จักการจับพูกัน พอช้าง

จับพูกันแล้ว จากนั้นครูฝึกใช้มือขวาประคองวงแล้วออกคำสั่งว่า “บน” พร้อมยกวงให้พูกันไปแตะกระดาษเสร็จแล้ว ครูฝึกออกคำสั่ง “ลากลง” พร้อมประคองดึงวงลงมาจนสุดกระดาษ ทำซ้ำ 2 รอบ แล้วออกคำสั่งว่า “บน” จากนั้นครูฝึกดึงพูกันออกจากวงช้าง ครูฝึกให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมป้อนอาหารทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พักระหว่างรอบ 10 นาที

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถูงย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ให้ช่างรู้จักการจับพูกัน

ข้อควรระวัง

ระวังช้างจะสะบัดวงเวลาเราจับวาดอาจเป็นอันตรายได้

ฝึกการใช้วง

(วันที่ 75)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถังกายม

08.30 - 10.00น. ครูฝึก 1 คน และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ควาญช้างนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล้ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึกทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยว ซ้าย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง สวัสดิ์ จากนั้นเริ่มฝึกการวาดรูป โดยครูฝึก เตรียมอุปกรณ์สำหรับการฝึกวาดรูป ควาญช้างเตรียมอาหาร จากนั้นครูฝึกนำเฟรมที่เตรียมไว้และอุปกรณ์ ไปวางตรงหน้าช้าง ในระยะที่วงช้างสามารถแตะกระดาษได้ ควาญช้างอยู่ด้านซ้าย ครูฝึกอยู่ด้านขวานำพู่กันที่ได้ดัดแปลงเป็นไม้กางเขน (เพื่อสะดวกในการจับ) ครูฝึกออกคำสั่งว่า “วงบน” ครูฝึกใช้มือซ้ายจับบริเวณปลายวงช้างตรงจะงอย จากนั้นครูฝึกใช้มือขวาจับพู่กันมาไว้ด้านขวาของวงช้างแล้วออกคำสั่งว่า “จับ” พร้อมใช้มือซ้ายบีบปลายวงเล็กน้อยเพื่อให้ช้างรู้จักการจับพู่กัน

พู่กันจับพู่กันแล้ว จากนั้นครูฝึกใช้มือขวาประคองวงแล้วออกคำสั่งว่า “บน” พร้อมยกวงให้พู่กันไปแตะกระดาษเสร็จแล้ว ครูฝึกออกคำสั่ง ลากลง พร้อมประคองดึงวงลงมาจนสุดกระดาษ ทำซ้ำ 3 รอบ แล้วออกคำสั่งว่า “บน” จากนั้นครูฝึกดึงพู่กันออกจากวงช้าง ครูฝึกให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมป้อนอาหารทันที ฝึก 3 รอบ รอบละ 5 ครั้ง พักระหว่างรอบ 10 นาที

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถัง ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างจับพู่กันดีแล้วควาญเริ่มปล่อยมือบ้างแค่ประคองวง

ข้อควรระวัง

สังเกตอาการของช้างด้วยถ้าเริ่มหงุดหงิดให้หยุดการฝึกก่อนเพราะช้างอาจทำร้ายได้

ฝึกการใช้วง
(วันที่ 76)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขบถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08.30 - 10.00น. ขั้นตอนและวิธีการฝึกเหมือน วันที่ 2 แต่จะเพิ่มเวลาและเพิ่มรอบการฝึกคือจากฝึก 3 รอบเพิ่มเป็น 5 รอบ และเริ่มปล่อยมือให้ช้างลากเองครู ฝึกแค่ประคองบ้างบางครั้ง

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถุง ย่อม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ถ้าช้างจับพู่กันดีแล้วควรรีบปล่อยมือบ้างแค่ ประคองวง

ข้อควรระวัง

สังเกตอาการของช้างด้วยถ้าเริ่มหงุดหงิดให้หยุด การฝึกก่อนเพราะช้างอาจทำร้ายได้

ฝึกการใช้วง
(วันที่ 77)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างตรวจช่าง โดยให้สังเกตการขบถ่ายหรือ ฉีกกับมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช่างทำความสะอาดบริเวณที่ ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช่างเตรียมสับ อาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถุงย่าม

08.30 - 10.00น. ครูฝึก 1 คน และความรู้อาจารย์ เข้าไปหานักเรียนช่างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช่างใช้คำสั่ง สั่งช้างว่า “หนี” ครูฝึกคนที่ 1 ให้อาหาร ความรู้ช่างนำ โข่ยาวมาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไป ห้องเรียนเพื่อฝึกวาดรูป โดยครูฝึก จะเตรียมอุปกรณ์ สำหรับการฝึกวาดรูป ความรู้ช่างเตรียมอาหาร จากนั้น ครูฝึกนำเฟรมที่เตรียมไว้และอุปกรณ์ไปวางตรงหน้า ช่าง ในระยะที่วงช้างสามารถแตะกระดาษได้ ความรู้ ช่างอยู่ด้านซ้าย ครูฝึกอยู่ด้านขวานำพู่กันที่ได้ตัดแปรง เป็นไม้กางเขน (เพื่อสะดวกในการจับ) ครูฝึกออกคำสั่ง ว่า “วงบน” ครูฝึกใช้มือซ้ายจับบริเวณปลายวงช้าง ตรงจงอย เสร็จแล้วครูฝึกใช้มือขวาจับพู่กันมาไว้ ด้านขวาของวงช้างแล้วออกคำสั่งว่า “จับ” พร้อมใช้ มือซ้ายบีบปลายวงเล็กน้อยเพื่อให้ช่างรู้จักการจับพู่กัน พอช้างจับพู่กันแล้ว จากนั้นครูฝึกใช้มือขวาประคองวง แล้วออกคำสั่งว่า “บน” พร้อมยกวงให้พู่กันไปแตะ กระดาษเสร็จแล้ว ครูฝึกออกคำสั่ง “ลากลง” พร้อม

ประกอบตั้งวงลงมาจนสุดกระดาด จากนั้นครูฝึกออกคำสั่งว่า “บน” แล้วใช้มือจับวงประกอบไปด้านซ้ายครูฝึกออกคำสั่งว่า “ซ้ายลาก” ลาก 3 ครั้ง ออกคำสั่ง 3 รอบ จากนั้นเปลี่ยนมาลากลงข้างขวากระดาดโดยใช้วิธีเหมือนกับซ้ายลากลง จากนั้นครูฝึกดึงพู่กันออกจากวงข้างแล้วพัก 10 นาที จากนั้นเริ่มการฝึกแบบตะเต โดย ครูฝึกจับพู่กันมาใส่ที่วงข้างแล้วใช้มือจับบริเวณห่างจากปลายวงเล็กน้อย พร้อมใช้มือจับวงข้างไปตะเตที่กระดาดพร้อมออกคำสั่งว่า “ตะเต” พอข้างตะเตเสร็จแล้วครูฝึกให้คำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมป้อนอาหาร

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและความรู้ข้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

จะเพิ่มคำสั่งตะเต ข้างอาจสับสนต้องช่วยประกอบก่อน

ข้อควรระวัง

สังเกตอาการของช้างด้วยถ้าเริ่มหงุดหงิดให้หยุดการฝึกก่อนเพราะช้างอาจทำร้ายได้

ช้างจับพู่กัน

ครูฝึกใช้มือจับบริเวณปลายวงข้าง

ฝึกการใช้วง (วันที่ 78,79 และ 80)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและควาญช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉีกมูลช้าง(จำนวนและสี ของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ควาญช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

08.30 - 10.00น. ครูฝึก 1 คน และควาญช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ควาญช้างใช้คำสั่ง ช้างว่า “หนีม” ครูฝึกคนที่ 1ให้อาหาร ควาญช้างนำ โข้ยวามาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไป ห้องเรียนเพื่อฝึกทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยว ซ้าย-ขวา ถอยหลัง เกือบของ หมอบ นอนตะแคง สวัสดิ์ จากนั้นเริ่มฝึกการวาดรูป โดยครูฝึกเตรียมอุปกรณ์ สำหรับการฝึกวาดรูป ควาญช้างเตรียมอาหาร จากนั้น ครูฝึกนำเฟรมที่เตรียมไว้และอุปกรณ์ไปวางตรงหน้า ช้าง ในระยะที่วงช้างสามารถแตะกระดาษได้ ควาญ ช้างอยู่ด้านซ้าย ครูฝึกออกคำสั่งว่า “วงบน” ครูฝึกใช้ มือซ้ายจับบริเวณปลายวงช้างตรงจะงอย เสร็จแล้วครู ฝึกใช้มือขวาจับพู่กันมาไว้ด้านขวาของวงช้างแล้วออก คำสั่งว่า “จับ” พอช้างจับพู่กันแล้ว จากนั้นครูฝึกใช้มือ ขวาประคองวงแล้วออกคำสั่งว่า “บน” พร้อมยกวง ให้พู่กันไปแตะกระดาษเสร็จแล้ว ครูฝึกออกคำสั่งว่า

“ลากลง” ปล่อยให้ช้างลากเองถ้าออกนอกเฟรมก็ช่วย ประคองบ้างฝึกไปจนกว่าช้างทำเองได้โดยไม่ต้อง ประคองและเพิ่มการฝึกแตะโดย ครูฝึกจับพู่กันมาใส่ที่ วงช้างแล้ว ใช้มือจับวงช้างไปแตะที่กระดาษพร้อม ออกคำสั่งว่า “แตะ” พอช้างแตะเสร็จแล้วครูฝึกให้คำ ชมว่า “เออดี” “ดีมาก” พร้อมป้อนอาหาร

ช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียม ความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆปริมาณพอดี 1 ถู งย่าม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30-15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

จะเพิ่มคำสั่งแตะ ช้างอาจสับสนต้องช่วย ประคองก่อน

ข้อควรระวัง

สังเกตอาการของช้างด้วยถ้าเริ่มหงุดหงิดให้หยุด การฝึกก่อนเพราะช้างอาจทำร้ายได้

คำที่ใช้

1. วงบน หมายถึง ให้ช้างชูวงขึ้น
2. จับ หมายถึง ให้ช้างจับพู่กัน
3. บน หมายถึง ให้ช้างจับพู่กันชูขึ้น
4. ลากลง หมายถึง ให้ช้างใช้วงจับพู่กันลากลงมา
5. แตะ หมายถึง ให้ช้างใช้วงจับพู่กันไปแตะที่ กระดาษวาดรูป

ฝึกขึ้นลง ด้านหน้า

(วันที่ 81-83)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรับส่งความสูงขึ้นลงด้านหน้า
2. เพื่อสะดวกในปัดทำความสะอาด
3. เพื่อสะดวกในการขึ้นลงบริเวณพื้นที่ลาดชัน

ตัวชี้วัด

1. ช้างสามารถก้มหัวรับ-ส่งความสูงขึ้น-ลงได้อย่าง

ปลอดภัย

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1. ครูฝึก จำนวน 2 คน
2. ความรู้ช้าง จำนวน 1 คน

อุปกรณ์ประจำตัวครูฝึกและความรู้ช้าง

1. ดอนยาว
2. มีด
3. ขอส้าง
4. ถูงย่าม 1 ถูง เพื่อใส่อาหารฝึกช้าง เช่น กล้วย

,อ้อย,ข้าวโพด,อาหารเม็ด

อุปกรณ์สำหรับการฝึก

1. โซ่ล่าม คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 2 เมตรจำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามขาถูกช้างได้กับหลัก
2. โซ่ยาว คือโซ่ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) ยาว 15 เมตร จำนวน 1 เส้น ใช้สำหรับล่ามช้างให้มีระยะเดินมากขึ้นและป้องกันเวลาช้างตกใจวิ่งหนี

3. สะเก็น ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 3 ตัว ใช้สำหรับต่อโซ่

4. จะแคหน้า ขนาด 5/16 นิ้ว (2 หุนครึ่ง) จำนวน 1 พวง เพื่อจำกัดการเคลื่อนไหวของช้าง

5. เชือก ขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ยาว 4 เมตร จำนวน 2 เส้น เพื่อควบคุมช้างระหว่างการฝึกใช้ในกรณีที่ช้างไม่นิ่งขยับไปมา

6. สายปะกน คือเชือกถักหรือเชือกขนาด 3/4 นิ้ว (6 หุน) ความยาววัดตามขนาดของตัวช้าง ใช้มัดบริเวณลำตัวรอบอก ให้ความรู้จับขึ้นลงและจับกันตกช้าง

ฝึกขึ้นลง ด้านหน้า

(วันที่ 81 ,82 และ 83)

ช่วงเช้า

07:00 - 07:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างตรวจช้าง โดยให้สังเกตการขับถ่ายหรือ ฉี่กับมูลช้าง(จำนวนและสีของมูลช้าง) ร่องรอยการนอน(ช้างได้พักผ่อนเพียงพอหรือไม่) จากนั้นให้ความรู้ช้างทำความสะอาดบริเวณที่ผูกมัดโดยยังไม่ให้อาหารช้าง

07:30 - 08:30น. ครูฝึกและความรู้ช้างเตรียมสับอาหาร (กล้วย, อ้อย, ข้าวโพด, อาหารเม็ดชนิด grass base เช่น อาหารเม็ดเอราวัณ เป็นต้น) เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดพอดีคำ จนเต็มถูงย่าม

0830 - 10.00น. ครูฝึก 2 คนและความรู้ช้าง เข้าไปหานักเรียนช้างที่หลักมัดในร่ม ความรู้ช้างใช้คำสั่งสั่งช้างว่า “หนิม” ครูฝึกคนที่ 1ให้อาหาร ความรู้ช้างนำโซ่ยาวมาต่อโซ่ล่ามแล้วปลดจากหลักมัด แล้วพาช้างไปห้องเรียนเพื่อฝึกทบทวนขึ้น-ลง เดินหน้า หยุด เลี้ยว

ชาย-ขวา ถอยหลัง เก็บของ หมอบ นอนตะแคง สวัสดิ์ จากนั้นใส่สายปะกน ปลดจะแคะ แล้วใช้คำสั่งว่า “ส่งสูง” เพื่อขึ้นขึ้นบนคอช้าง แล้วพาไปห้องเรียน เมื่อถึงควาญช้างสั่งว่า “รับสูง” เพื่อลงจากคอช้าง จากนั้นนำโซ่ล่ามมัดกับหลัก ใส่จะแคะ โดยที่ครูฝึกคนที่ 1 อยู่ข้างขวา ครูฝึกคนที่ 2 อยู่ข้างซ้าย ควาญช้างอยู่ด้านหน้า ช้างถือถุงอาหาร จากนั้นครูฝึกคนที่ 1 และ 2 ใช้ตะขอสกิดบริเวณโหนกหัวของช้าง ครูฝึกคนที่ 1 ออกคำสั่งว่า “แต่กลง” ครูฝึกคนที่ 1 และ 2 จับหูของช้างทั้งสองข้างพร้อมใช้ตะขอสกิดบริเวณโหนกหัวเพื่อให้ช้างโน้มหัวลงมา พอช้างโน้มหัวลงมา ครูฝึกคนที่ 1 กล่าวคำชมว่า “เออดี” “ดีมาก” ใช้มือลูบหัวช้าง ควาญช้างป้อนอาหารทันที ฝึก 5 รอบ รอบละ 3 ครั้ง โดยพักวันละฝึกต่อรอบ 10 นาที เมื่อฝึกเสร็จแล้วครูฝึกและควาญช้างพาช้างไปกินน้ำอาบน้ำ แล้วพาไปมัดหลักที่มีร่มเงา ควาญช้างนำหญ้าให้ช้างจำนวน 1 มัดช่วงบ่าย

13:00 - 13:30น. ครูฝึกและควาญช้างเตรียมความพร้อม สับอาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ปริมาณพอดี 1 ถ้วย ยาม มี กล้วย อ้อย ข้าวโพด อาหารเม็ด

13:30 - 15:00น. วิธีการฝึกเหมือนกับช่วงเช้า

ข้อสังเกต

ช้างจะโน้มหัวต่ำลงมา ในระดับที่เหมาะสม เมื่อผ่านการฝึกได้ระยะเวลาหนึ่ง

ข้อควรระวัง

ในช้างพลายต้องระวังงา โดยเฉพาะเมื่อเวลาอยู่ด้านหน้าช้าง

คำที่ใช้

1. แต่กลง หมายถึง ให้ช้างโน้มหัวลงพื้น
2. ต่ำๆ หมายถึง ให้ช้างโน้มหัวลงต่ำ
3. อย่า หมายถึง ให้ช้างหยุดทำ
4. จวงบน หมายถึง ให้ช้างชูวงขึ้น
5. ลูก หมายถึง ให้ช้างเงยหัวขึ้น
6. เออดี/ดีมาก หมายถึง คำชม

ครูฝึกจับหูของช้างทั้งสองข้าง

ช้างโน้มหัวลงมา

ควาญช้างขึ้นนั่งบนคอช้าง

รายชื่อครูฝึกช้าง

นายสมชาติ ช่างการ
ครูใหญ่

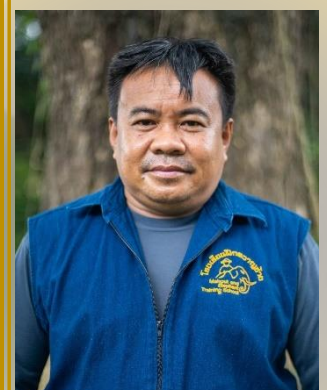
นายไกรสร เครือจันทร์
ครูมล

นายสุบิน คำภีระ
ครูบิน

นายประยัต แส่นคำฟู
ครูหยัด

นายแดง เชื่อนคำ
ครูเหล้า

นายศราวุธ พวงแก้ว
ครูบอย

นายจรัณ พวงแก้ว
ครูสอง

นายก้องเกียรติ ก่อใจ
ครูดาว

โรงเรียนฝึกช้าง และควาญช้าง
สถาบันคชบาลแห่งชาติในพระอุปถัมภ์ฯ

เลขที่ 272 ถ.ลำปาง – เชียงใหม่

ต.เวียงตาล อ.ห้างฉัตร

จ.ลำปาง 054 829 333

e-mail info@thailandelevphant.org

www.thailandelevphant.org

